

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ

**ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԾՆՈՒՆԴԸ
ԵՎ ՏԱՐԱԾՈՒՄԸ**

**10 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԶԵՌՆԱՐԿ**

**ՄԱՍ I
1-18 դասեր**

**ԵՐԵՎԱՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԺ
2008**

ՀՏԴ 373. 167.1:23/28(075)

ԳՄԴ 86.37 ց 72

Ե 351

Ե 351

ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԾՆՈՒՆԴԸ ԵՎ ՏԱՐԱԾՈՒՄԸ: 10 տարեկան
երեխաների քրիստոնեական ուսուցման ձեռնարկ: Մաս I, 1-18
դասեր / Մայր Աբոն Սուրբ Էջմիածին. - Եր.: Տիգրան Մեծ,
2008թ.- 128 էջ:

ԳՄԴ 86.37 ց72

ISBN 978 - 99941 - 0 - 281 - 5

**© World Vision, 2008
© Wordirect, 2008**

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆԻ Բ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ ԵՎ ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՄԲԱԳԻՐ՝

ՏԵՐ ՊԱՐՈՒՅՐ ՔԱՂԱՆԱ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

**ՀՈՎԱՆԱԿՈՐՈՒԹՅԱՄբ WORLD VISION
ՄԻՋԱՋԳՎՅԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ
ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ**

ԵՎ WORDIRECT ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

ՆԿԱՐԻՉ՝ ԼԵՎՈՆ ԶԱՔՅԱՆ

ԴԱՄԱԿԱՐԳՎՅԻՆ ԶԵՎԱՎՈՐՈՒՄ՝ ՅՈՒԼՅԱՆԱ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1 Եկեղեցին Հիսուս Քրիստոսի ներկայությունն է . . . 7

1. Համբարձում	9
2. Հոգեգալուստ	15
3. Հավաքված Իմ Անունով	21
4. Եկեղեցին հոչակում է Հիսուսի ավետիսը	27

ԳԼՈՒԽ 2 Կոչված Ենք վկայելու 33

5. Առաքված Ենք ավետելու	35
6. Ստեփանոս Նախասարկավագը	41
7. Սր. Ստեփանոսը՝ առաջին նահատակը	47
8. Առաջնորդել ծառայելով	53

ԳԼՈՒԽ 3 Կյանքը քրիստոնեական համայնքում 59

9. Երիտասարդ Եկեղեցին աղոթում է միասին	61
10. Երիտասարդ Եկեղեցու անդամները հոգ են տանում միմյանց	67
11. Նրանք պաշտամունք էին անում միասին	73
12. Տարբեր, բայց մեկ՝ Տիրոջով	79

ԳԼՈՒԽ 4**Վկայենք բոլորին** 85

13.	Սամարացիների և եթովպացի պաշտոնյայի դարձը	87
14.	Պողոսի դարձը	93
15.	Կոռնելիոսը՝ նորադարձ առաջին հեթանոսը	99
16.	Հեթանոսների մկրտությունը բացատրվում է	105

ԳԼՈՒԽ 5**Եկեղեցին տոնում է** 111

17.	Հրեշտակները և հրեշտակապետները	113
18.	Հիսուսկի պահը	119

Աղոթքներ 10 տարեկանների համար 125

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆ Է

ԳԼՈՒԽ 1

Բիսուսը վերադարձավ Իր Տոր մոտ հարությունից

40 օր հետո: Նա Սուրբ Հոգին ուղարկեց Իր հետևորդներին միսիթարելու և Եկեղեցին առաջնորդելու համար: Ամեն անգամ, եթք Եկեղեցում հավաքվում ենք Սուրբ Պատարազի համար, Տիսուսը ևս այնպես ներկա է: Սուրբ Հոգին օգնում է Եկեղեցուն՝ աշխարհին քարոզելու Աստծո Արքայության մասին:

Ծողների համար

Նարուցյալ Տեք Դիսուս Քրիստոսը երկրի վրա շրջեց 40 օր և հայդնվեց Իր հենքնորդներին բազում առիթներով: Նա երկինք համբարձվեց Իր առաքյալների և աշակերգների ներկայությամբ: Ինչպէս խոսքացել էր, Տեքն ուղարկեց Սուրբ Հոգուն, որպէսզի զորացնի և առաջնորդի Եկեղեցուն՝ Իր հենքնորդների խորհրդավոր մարմնին: Նավագարիմ Իր խոսքանը՝ Եկեղեցին հավաքվում է մասուցելու Սուրբ Պատարագ, որի միջոցով ապրում ենք Քրիստոսի ներկայությունը: Եկեղեցին, որպէս Քրիստոսի ներկայությունը երկրի վրա, շարունակում է Իր առաքելությունը՝ քարոզելով Աստծո Արքայության ավելիսը:

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ

**«Մինչ նրանք դեռ նայում էին, երկինք վերացավ, և
ամպը նրան ծածկեց նրանց աչքերից»:**

Ըստ Գործք. 1. 9

Ի Ա Յ Տ Ծ Ա Գ Ո Ր Ծ Ե Ծ Ք

Նաճախ ցանկանում ենք, որ ամեն բան արագ կափարփի: Ուզում ենք նոր բաներ սովորել, բայց չենք ցանկանում դրա համար շաբ ժամանակ հափկացնել: Մի օր մրածում էի, թե ինչպե՞ս եմ զրել սովորել: Նիշում էր՝ կար մեկը, որ ժամանակ էր գրամադրում ինձ սովորեցնելու համար: Լավ ուսուցիչը երբեք ժամանակ չի խնայում սովորեցնելու համար:

Երբ փոքր էի, զրիջով կամ մափիփով սովորաբար խզրգում էի թղթի վրա: Մի օր մայրս մի նոր զրիչ դրեց ինձ և բնքշորեն ծեռքս բռնելով այրութենի մի քանի դրա զրել սովորեցրեց: Դա կափարեց դանդաղ և ամենայն սիրով:

Վյոնուենք դպրոցում ուսուցիչները սովորեցրին մեզ, թե ինչպե՞ս պետք է զրել թուղթ դառները: Մի քանի դրաբի հետո ես կարողանում էի բառերով թղթին հանձնել իմ գաղափարներն ու մտքերը:

Մայրս նաև կարդում էր ինձ համար: Իսկ ավելի ոչ ուսուցիչները մեզ դպրոցում սովորեցնում էին կարդալ և խմանալ ավելին: Մենք ունեինք մի ամբողջ աշխարհ զրեր, պատմություններ ու բանասդեղծություններ, որոնք ընթերցում էինք մեծ հաճույքով: Ինքնուրույն կարդալու համար պարփական ենք մեր ուսուցիչներին, ովքեր ժամանակ հափկացրին մեզ սովորեցնելու համար: Նոյնիսկ դրանից հետո, երբ նրանք այլևս այնպեղ չեն մեզ սովորեցնելու համար, մենք կարողանում էինք օգտագործել այն ամենը, ինչ սովորել էինք նրանցից:

Օգտագործի՛ր կարդալու և զրելու ունակությունները: Սպորին պողերի վրա զրի՛ր քո ամենասահրած զրի կամ պատմության անունը.

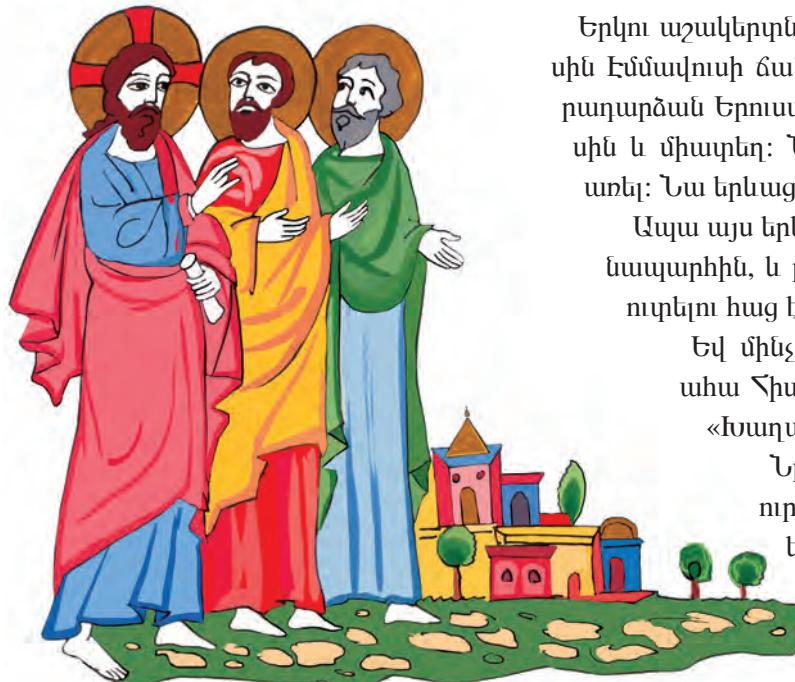

Աստվածաշունչը կարդալիս գտիր այն անձին, ով նման է հիշյալ ուսուցիչներին, կամ նրան, ով զրել ու կարդալ է սովորեցրել քեզ:

Նիսուսը գնում է Իր Տոր մոտ

Հայոց Դուկ. 24. 33-53, Գործը. 1. 1-11

ինձ և փեսնք, որովհենքն ոգին մարմին և սուկորներ չունի. ինչպես փեսնում եք, ես ունեմ»:

Եվ այս խոսքերն ասելով նա ցույց փուցեց իր ձեռքերն ու ովքերը:

Մինչ առաքյալները դեռևս ուրախությունից չեն հավատում և զարմացած են, ասաց նրանց. «Ուրեմն բան ունե՞ք»: Նրանք փոխն նրան խորոված ձկան մի կրոր, և նա վերցրեց ու կերավ նրանց առջև: Ապա Նիսուսն ասաց. «Սրանք այն խոսքերն են, որ խոսեցի ձեզ հետք, մինչ ձեզ հետք է, թէ՝ պետք է կարարվեն այն ամենը, որ գրված են իմ մասին Սուրբ Գրքում»:

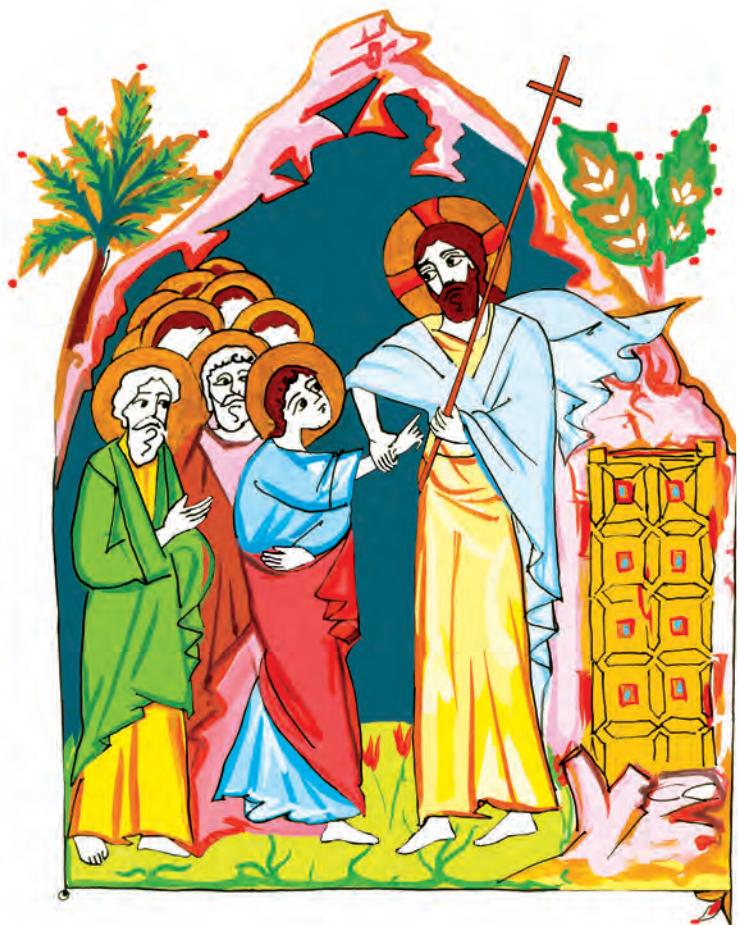
Նա բացաբերեց Սուրբ Գրքի խոսքերը և ասաց նրանց. «Վյապես պետք է չարչարվեր Քրիստոսը, հարություն առներ մեռելներից և բռորդ օրը, քարոզվեր նրա անունով ապաշխարություն և մեղքերի թողություն բռոր ազգերի մեջ՝ Երուսաղեմից սկսած»: Եվ այս բաների վկաներն եր դուք: Եվ ահա ես ուղարկում եմ ձեզ իմ Տոր խոսքումը, իսկ դուք մնացեք Երուսաղեմ քաղաքում, մինչև որ բիշ օրեր անց Սուրբ Հոգին կսրանաք: Զորությամբ

Երկու աշակերդները, որ հարությունից հետո դեմք էին Նիսուսին Էմմավուսի ճանապարհին, շար էին զարմացել: Նրանք վերադառնության Երուսաղեմ և գլուխ գասնմել առաքյալներին միասին և միապես: Նրանք ասացին նրանց. «Տերը հարություն է առել: Նա երևացել է Սիմոն Պետրոսին»:

Ապա այս երկուսը պատրմեցին, թե ինչ էր փեղի ունեցել ճանապարհին, և թե ինչպես էին ճանաչել Նիսուսին, երբ իրենց ուրեմն հաց էր կիսել ու փեղել:

Եվ մինչ նրանք դեռ խոսում էին այս ամենի մասին, ահա Նիսուսը եկավ և կանգնեց նրանց միջև և ասաց. «Խաղաղություն ձեզ»:

Նրանք ապշեցին ու վախեցան՝ կարծելով, թե ուրվական են փեսնում: Նա ասաց նրանց. «Ինչո՞ւ եր վախեցած և ինչո՞ւ ձեր սրբերում կասկածեներ ունեք. փեսներ իմ ձեռքերն ու ովքերը, որովհենքն նույն ինքն ես եմ. շոշափեցեք

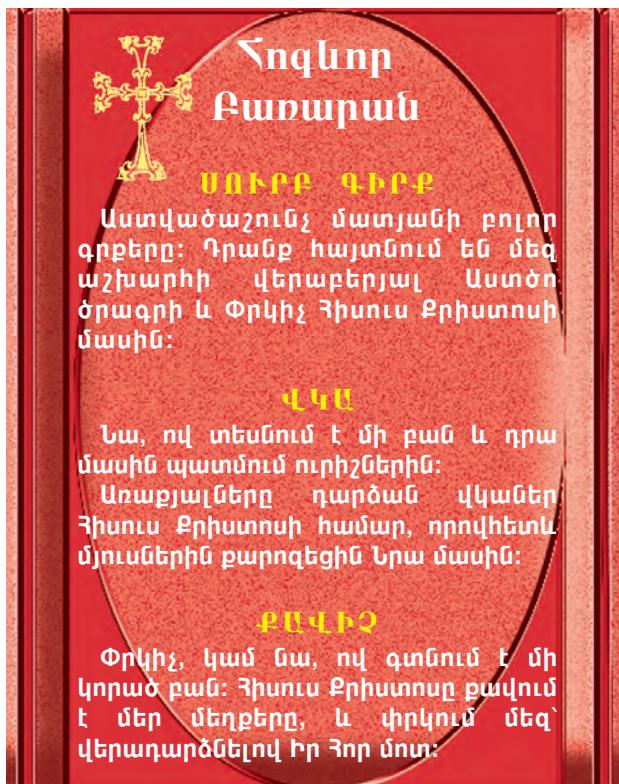
կզգեսփավորվեք, երբ Սուրբ Հոգին իշնի ձեզ վրա: Այնամ դուք կլինեք իմ վկաները Երուսաղեմում, ամբողջ Հրեաապանում ու Սամարիայում և աշխարհի բոլոր ծագերում»:

Ապա Հիսուսը նրանց տարավ մինչև Բեթանիա և, բարձրացնելով իր ձեռքերը, օրինեց նրանց: Եվ մինչ նա օրինում էր նրանց, բաժանվեց նրանցից և դեպի երկինք էր վերանում: Իսկ նրանք երկրպագեցին Հիսուսին և մեծ ուրախությամբ վերադարձան Երուսաղեմ: Եվ միշտ տաճարում էին, զովարանում և օրինանում էին Ասքուն:

Խորհեցք պատմության շուրջ

Լրացրո՛ նախադասությունների միաբր քո ինքնուրույն բառերով.

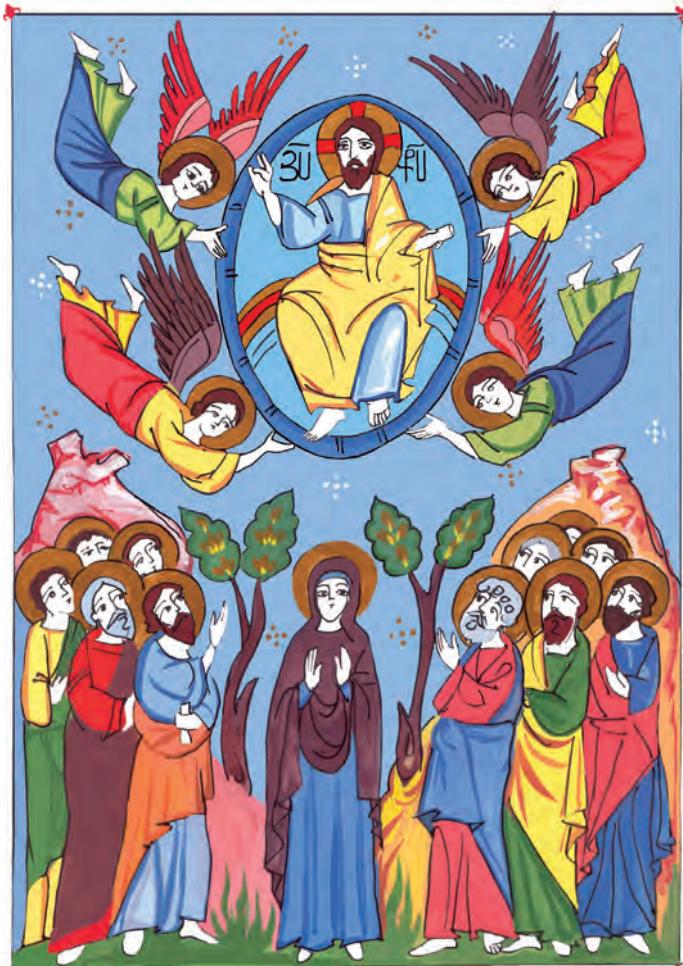
Երբ Հիսուսն առաքյալներին խոսդացավ, որ Սուրբ Հոգի պիտի սրանան, նրանք հասկացան, որ ...

Առաքյալներն ուրախացան, երբ վերադարձան Երուսաղեմ, որովհենքն ...

Մտածի՛ր և արդահայրվի՛ր

1. Այս պատմության մեջ ո՞վ է նման այն ուսուցիչներին, որոնց մասին արդեն կարդացիր: Ինչո՞վ են նրանք նման իրաք:
2. Նկարագրի՛ր մի ժամանակ կամ դեպք, երբ զգացել ես Հիսուսի օգնության և ուղղության կարիքը քո կյանքում:

Տուսանսրեցք

Մեր Տիրոջ Համբարձումը Եկեղեցու կարևոր բոլոներից է: Շիշապակում ենք այն հրաշալի իրադարձությունը, որ Հիսուսն իր առաքյալներին երեք տարի ուսուցանելուց հետո բարձրացավ երկինք, Իր Հոր մոտ: Ասում ենք, որ Նա համբարձավ դեպի Իր Տայրը:

Մինչև առաքյալների աջքի առջևից հեռանալը, Հիսուսը հիշեցրեց նրանց Տայր Աստծո խոսքն մասին: Նա խոսքացավ, որ առաքյալները Սուրբ Հոգու զորությունը պիտի սրանան: Ապա պիտի զնան շատ երկրներ և քարոզեն մարդկանց Իր հետ Արքայության մեջ սպասվող հավիքների մասին:

Համբարձման սրբապատկերում փրնարին և գոտին հետեւյալները.

1. Սրբանկարում ի՞նչ ծառի ճյուղեր կամ շիվեր են պարկերված:
2. Գոտին Տիրամայր Մարիամին, ով կանգնած աղոթում է սրբանկարի կենդրունում:
3. Նշմարին, որ Մարիամի շուրջ կանգնած են բոլոր առաքյալները, ովքեր վկայեցին Համբարձումը: Ո՞ր առաքյալն է բացակայում և ինչո՞ւ:

Համբարձման Շարական

Ահա Համբարձման կանոնի ճաշու ԱԶ շարականի երրորդ փունք: Որոշ բառեր բացակայում են: Ճիշտ լրացրու բաց թողնված փողերը՝ ներքևում պրված համապատասխան բառերով:

«Երկնային _____ բաղդր ձայնով նոր _____ էին երգում ասելով. սա ինքն է՝ փառքի _____, աշխարհի _____, մարդկային ցեղի _____ : Իշխաններ, _____ բաշե՛ք ձեր դոները, որպեսզի _____ Թագավորը ներս մտնի»:

Իրեշպակները Թագավորը երգ Փրկիքը վեր փառքի Ազադիքը

Սր. Շուշանիկը հավաքում է Տիսուսի խոսքումին

Շուշանիկը քաջ Վարդան Մամիկոնյանի դուստրն էր: Խսկական անունն էր Վարդենի կամ Վարդանուհի, սակայն փաղաքաբար նրան կոչում էին Շուշանիկ: Վարդենին ծնվել է 409թ., նրա գագիկին էր Սահականուշը՝ Սահակ Կաթողիկոսի դուստրը: Շուշանիկն ու նրա կրթութեր քոյլը շափ բարձր ու մաքուր ընդունելիան դաստիարակություն էին սպացել ծնողներից, երկուսն էլ բարեպաշտ ու եկեղեցասեր էին իրենց մանկությունից ի վեր: Շուշանիկն ամուսնանում է Վրաց իշխան Վազգենի հետ և ունենում երեք դուռ և մեկ աղջիկ: Նրանք խաղաղ ու երջանիկ ապրում էին Թիֆլիսում: Սակայն կարճ է վրևում նրանց երջանկությունը:

Վազգենը քրիստոնեական կրոնի բարոյական պահանջներից ազագվելու և պարսիկների աջքին հաճելի երևալու համար զնում է Պարսկաստանի մայրաքաղաք Տիգրոն և կամավորապես ուրանում քրիստոնեությունը՝ ընդունելով պարսից կրակապաշտ կրոնը: Նաև պարսից Պերող շահին խոսքանում է իր կնոջն ու զավակներին ևս մոգության կրոնին դարձնել: Լսելով ամուսնու ուրացման մասին՝ Շուշանը վերցնում է երեխաներին և ապաստանում եկեղեցում: Երկար համոզելուց հետո նրանց վերադարձնում են պալատ, սակայն Շուշանն այլևս չի ուզում որևէ կապ ունենալ իր ամուսնու հետ: Չհանդորթելով նրա պահվածքը՝ Վազգենը դաժանորեն ծեծում է նրան և ի վերջո բանք նեփում: Օրական մի կիոր զարեհացից ու ջրից բացի այլ բան չի փալիս կտոր: Որոշ ժամանակ հետո Վազգենը նրան բռնի բերել է գույխ արքունիք և հրամայում շղթաներով կապել ծեռքերը, ուրքերն ու վիզը: Դժբախտ Շուշանիկը բառապանքների մեջ ապրում է վեցը բարի: Քրիստոսի մեծ վկայութիւն անսասան է մնում իր հավաքի մեջ՝ հակառակ իր բարբարոս ամուսնու պենդումներին, որ ուրանա Քրիստոսին: Շուշանիկն իր մոտ ուներ մի փոքր Ավելարան, որ իր Սահականուշ դպրից էր նվեր սպացել: Բանդի դաժան պայմաններում նա իր մեծագոյն մխիթարությունը գրնում էր այս Ավելարանի ընթերցման մեջ: Շուշանը հավաքում էր Տիգրոց խոսքին. «Ես ձեզ հետ եմ, և ոչ ոք իշխանություն չունի ձեզ վրա»:

Բանվարկության 7-րդ դարին Շուշանիկը հիվանդանում է կրած սասպիկ գրանցանքներից: Ապա մարդիրսական մահվաճք կնքում է իր առաքինի կյանքը նույն բանքում 475թ.: Մահվան պահին նա աղոթում է Ասքծուն՝ ասելով. «Տե՛ր Տիսուս, ընդունի՛ր աղախնուդ հոգին»:

1. Ինչպես է Սր. Շուշանիկը նմանվում առաջալներին, ովքեր լսեցին Տիսուսի խոսքումը Նրա համբարձումից առաջ:

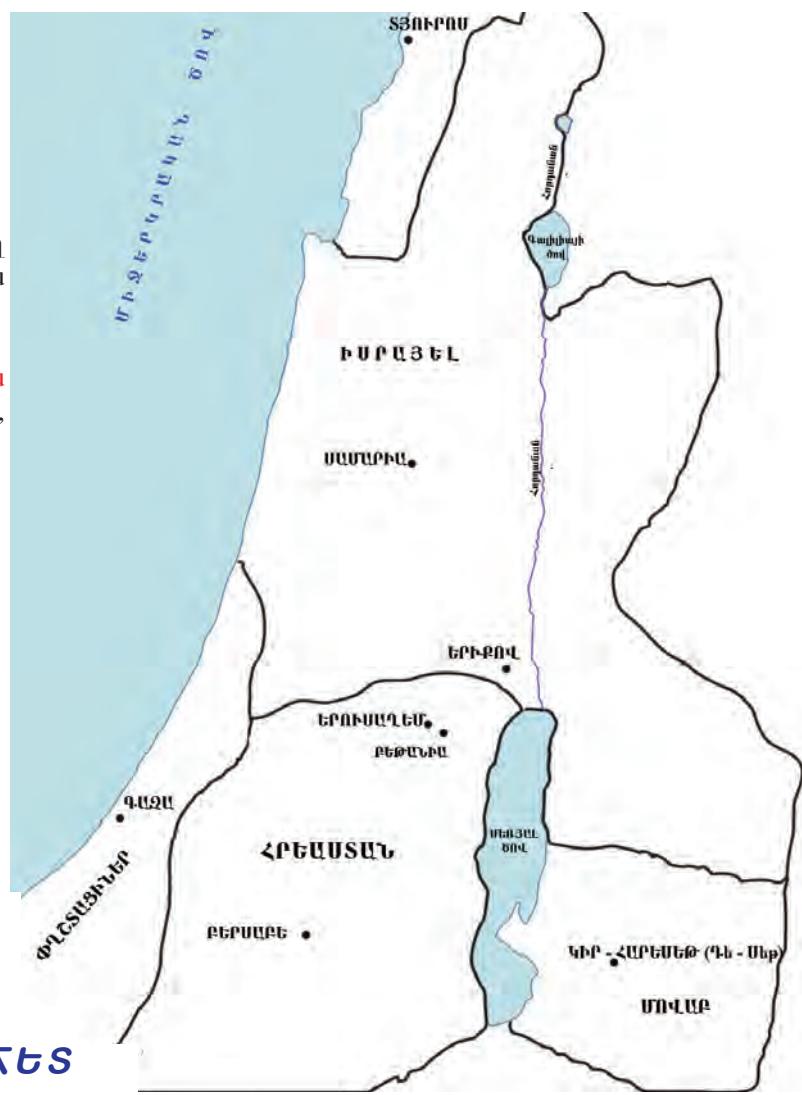
2. Կարո՞ղ ես որոշ օրինակներ դուրս բերել այս պատմությունից, որոնք կիմնավորեն Սր. Շուշանիկի մասին քո մրածումները: Գրի՞ն որանց մասին:

Քարտեզով աշխարհանք

Մրանք այն վայրերն են, որտեղ Հիսուսը պատվիրեց իր առաքյաներին դառնալու իր վկաները:

Նշի՞ր Երուսաղեմը և Բեթանիան կարմիր գույնով, Սամարիան կանաչով, իսկ Տրեսալիան՝ կապոյթով:

**Սուրբ Երկրի քարտեզը
Հիսուս Քրիստոսի ժամանակ**

ՏԱՆԸ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Այս շարաթվա դասի հայեցակենքը վերաբերում էր Հիսուս Քրիստոսի՝ հարությունից 40 օր հետո Համբարձմանը դեպի երկինք, իր Տոր մոր: Վհա մի քանի առաջարկություններ ընդունիքի հետ կարարելու համար՝ որպես ամրապնդում ստվորած դասի:

1. Դարդանակ ունեցեն Ասպլածաշունչը, մի մեծ մոմ նախրնպրեկի է հասպ, լուցիկ մոմը վառելու համար, ճերմակ թույթ, գրիչ, մկրատ և կազուն ժապավեն: Թող ձեր երկխան պարմի Համբարձման պարմության հիմնական կերպերը **Դուկ. 24.36-50** հարվածում: Ապա բացե՛ր **Մատթեոսի Ավելարանի 28.20** համարում նշված պարզամք, որը Հիսուս Քրիստոսը բավե առաքյալներին և իր հետորդներին երկինք համբարձվելուց առաջ. «Եվ ահա ես ձեզ հետ և մ թոյր օրերում՝ մինչև աշխարհի վախճանը»: Մատթեո՛ք, թե ինչ է դա նշանակում: Հիսուսի վերջին պարզամք մեզ գործեալում է, որ կյանքում հանդիպող ցանկացած անախորժություն ու դժվարություն չի կարող ընկճնել ու փապալել մեզ, քանի որ Տերը մեզ հետ է:

2. Կրիքը երկար թղթիկ և վրան գրե՛ք. «Եվ ահա ես ձեզ հետ և մ թոյր օրերում՝ մինչև աշխարհի վախճանը»: Հսկ ցանկության նկարագարենք թղթիկը: Փակցրե՛ք այն մոմի վրա, և դրե՛ք այնպիսի փեղ, որդեռ ընդանիքով կկարողանաք միասին աղոթել: Եթե մոմը բավական մեծ է ու հասպ, կարող եք պատրաստել մեկից ավելի թղթիկներ: Երբ ընդունիքով կանգնեք աղոթքի, վառե՛ք մոմը, ինչոր կիշիեցնի ձեզ Հիսուս Քրիստոսի բաված պատրումը: Զգնյաց եղեք, որ հանկարծ մոմի վրայի թուղթը չվատվի:

3. Ընդունիքով երգե՛ք կամ արդասանե՛ք Համբարձման կանոնի Օրինության ԴԶ շարականի առաջին երկու գոտունը.

«Մեր Տերը եղիղնը համբարձեց աշակելուրներին ասելով՝ Երուսաղեմ
բաղարում մնացեք, մինչև որ երկնքից գորություն սպանաք»:

«Սուրբ առաքյալները միարան, միասիրով և միակրոն նստած սուրբ
վերնապանը Սուրբ Տողու զալուսպին էին սպասուի»:

«ԵՎ բոլորը լցվեցին Սուրբ Հոգով ու սկսեցին խոսել ուրիշ լեզուներով,
ինչպես որ Սուրբ Հոգին նրանց խոսել էր տալիս»:

Ըստ Գործք. 2. 4

Ի Ա Յ Տ Ը Ա Գ Ո Ր Ծ Ե Ը

Գիդե՞ն արդյոք, որ շաք մարդիկ կարծում են, թե
ճառ ասելն իրոք սարսափելի բան է:

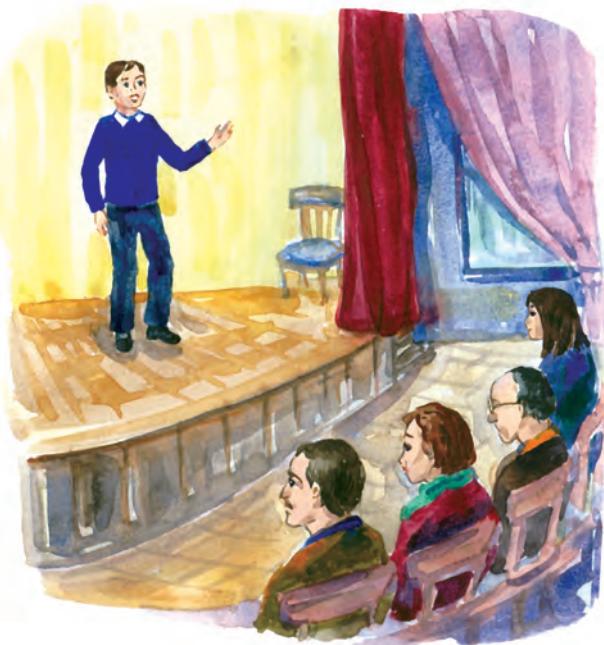
Դա պարագանեց ինձ հետ մի փարի առաջ: Ես
այնքան էի նյարդայնացել բազմաթիվ մարդկանց
առջև ճառ ասելու մտքից, որ սկսեցի քրփնել:

Կրթուեր եղբայր՝ Դանիելը, ավելի վագ վիճակում
է: Նա մի հիվանդություն ունի, որի պարբռով
ցնցում է և երբեմն գերին ընկնում: Նա երբեք չի
զգում, թե երբ այն կապահի՝ դպրոցում, դպրոցում,
այզում խաղախիս: Եթե նրա հետ եմ, օգնում եմ նրան:
Բայց միշտ նրա կողքին չեմ: Եվ դեռ չենք զգել նրան
բուժելու որևէ դեղամիջոց: Դանիելի համար
ամենավագր բանն այն է, որ մարդիկ երբեմն ծիծաղում
են նրա վրա, երբ գլւսնում են նրան ցնցվելիս և վայր
ընկնելիս:

Ես փակավին 11 փարեկան եմ և բավարար գումար
չունեմ նրան բժիշկական հետքազորության դրանելու:
Բայց ես սիրում եմ իմ եղբայր և կցանկանայի որևէ բան
անել նրա համար:

Որոշեցի մի խոսք շարադրել և այն մարդկանց ներկայացնել: Նրանում ես պարմում եմ Դանիելի
հիվանդության մասին և հիշեցնում մարդկանց, որ Ասքված ուզում է, որ օգնենք իրար և աջակցենք մեկս մյուսին:
Գուցե հարցնես, թե արդյո՞ք դեռ նյարդայնանում եմ և քրփնում: Այո՛, բայց ոչ այնքան, որքան առաջ: Կարծում
եմ, որ կարող ես մի բան անել, նույնիսկ այնպիսի բան, որ երբեւ մտքով չի անցել, եթե դա կարևոր է քո սիրելիի
համար:

Գրի՞ն մի բանի մասին, որը հիմա կարող ես անել, ինչը չէիր կարող անել անցյալ տարի: Ի՞նչ
պետք է սովորենիր, որպեսզի կարողանայիր անել այդ նոր բանը:

Աստվածաշնչի պատմության մեջ ուշադրություն դարձրու, թե առաքյալներն ինչպե՞ս կարող
դարձան անհնարին անել Սուրբ Յոգու զորությամբ:

Սուրբ Տոգին պրվում է

Հայր Դուկ. 24. 49, Տնվի. 14. 25-26, Գործը. 2. 2-41

բի մասին: Ի՞նչ կարող է լինել սա»:

Սակայն մարդկանցից շափերը ծաղրում էին առաջալներին՝ ասելով. «Այս մարդիկ նոր զինուց հարրած են»:

Ապա Պետրոսը բարձրացրեց իր ձայնը և խոսքն ուղղեց հավաքված ամրոխին. «Ո՞վ հրեասկանցիներ և դուք ամենք, որ Երուսաղեմում եք բնակվում: Մենք հարրած չենք, ինչպես շագերդ կարծում եք, քանի որ դեռ առավողյան ժամը 9-ն է. այլ՝ այս այն է, որ ասվեց Հովել մարզարեի թերանով Տիրոջ մեծ ու փառավոր զալավորյան օրվա մասին: Վյո օրը ամեն ոք, որ Տիրոջ անունը կանչի, պիտի փրկվի»:

«Ով իսրայելացիներ, լսեցնք այս խոսքերը: Ասրված հրաշքներ, նշաններ ու զարմանալի գործեր արեց ձեր մեջ Դիտու Նազովինցու միջոցով: Ասրծո սահմանած խորհրդով և զիբուրյամբ այս Դիտուին անօրենների ձեռքը մարնելով խաչակայսի վրա գամեցիք և սպանեցիք: Սակայն մահը չկարողացավ իշխեր նրան: Դավիթ թագավորը՝ Դիտուին նախնին, ասում է Նրա մասին. «Դո, Տայր Ասրված, իմ հոգին չես լրելու: Դո ինձ ցոյց տվեցիր կյանքի ճանապարհները»:

«Այս Դիտուն է, որ Ասդված հարություն փվեց, որին մննք ամենքս վկա ենք: Արդ, Խրայելի ամբողջ գունը վսպահորեն թող իմանա, որ Ասդված նրան և՛ Տեր, և՛ Օծյալ արեց, այն Դիտուին, որին դուք խաչեցիք»:

Պենքնեղոսթեի օրը առաքյալ-
ները հավաքվել էին: Հանկարծ մի
ձայն եկալ երկնքից սուրող քամու
նման և լցվեց ամբողջ գունը,
որպես նրանք նստած էին: Ճըն
լեզուներ երևացին, և բոցն իշավ
նրանցից յուրաքանչյուրի վրա:
Նրանք լցվեցին Սուրբ Հոգով և
սկսեցին խոսել ուրիշ լեզուներով,
ինչպես որ Սուրբ Հոգին էր նրանց
այդպես խոսել վայիս:

Հավաքացյալ հրեաներ և
փարբեր ազգության մարդիկ եկել
էին Երուսաղեմ Պենքիսկոսպեհ
մեծ քոնին մասնակցելու համար։
Նրանք շատ լին զարմանում՝
լսելով առարյալների խոսքերը և
միմյանց ասում. «Չէ՝ որ սրանք
բոլորը, որ խոսում են, զալիիացի-
ներ են, բայց ինչպես է, որ մենք
նրանց լսում ենք մեր յուրաքանչ-
յուր բարբառով։ Ինչպես է, որ
ամենքս լսում և հասկանում ենք,
որ նրանք խոսում են մեր լեզունե-
րով Ասքծո մեծագործություննե-

Երբ մարդիկ լսեցին այս զորավոր խոսքերը, հարցրին Պետրոսին, թե ի՞նչ պիտի անեն: Պետրոսը նրանց ասաց, որ պիտի ապաշխարեն և մկրտվեն: Նա ասաց նաև. «Ասրծո խոսքումը ձեզ համար է, ձեր որդիների և բոլոր հեռավորների համար, որոնց կկանչի մեր Տիր Աստված»:

Այդ օրը մոտ երեք հազար հոգով ավելացավ Եկեղեցին:

Օղջա մարգարենուիի

Եղիա մարգարեն

Երեմիա մարգարեն

Աննա մարգարենուիի

Հովնան մարգարեն

Եսայի մարգարեն

**Սր. Եղիա
մարգարեն**

Խորհենք պատմության շուրջ

1. Քեզ ինչպես կզգայիր, եթե Հոգեգալսպյան օրը լինեիր ամբոխի մեջ և լսեիր առաքյալներին դարձներ լեզուներ խոսելիս: Ի՞նչ կասեիր քեզ մոտ կանգնած մարդկանց:

---

2. Ի՞նչ ես կարծում, Հոգեգալուսպն ինչո՞ւ է երբեմն կոչվում Եկեղեցու «ծննդյան օր»:

Ի Պ Գ Ե Գ Ա Լ Ս Տ Յ Ա Ծ Տ ո ւ շ

Տրեական Պենտէկոստին թերքի դուռն էր: Վյու մասին նշվում է Հին Կրակարանում: Եվ հենց այդ օրը Երուսաղեմում Պեփրոսն այնպիսի բաջությամբ խոսեց ժողովրդի առաջ, որ այն դարձավ մի գլուխակ նոր վրոն: Վյժմ այն դարձավ Ասքծուն շնորհակալություն հայրնեկու օր ոչ միայն թերքի, այլև Սուրբ Հոգու Իր պարզեկ համար: Սուրբ Հոգու առաջնորդությամբ ժողովուրդը կկարողանար ուրիշներին պարմել Ասքծոն սիրո և Նրա Արքայության մասին:

Չափ Հոգեկալուսի սրբանկարը: Այն չի պարմում, թե ի՞նչ գլուխի ունեցավ այդ օրը: Փոխարեւնը՝ այն ցույց է գտալիս, թե ի՞նչ պարահեց Հոգեկալուսի շնորհիվ:

Ուշադրությամբ նայիր սրբապարկերին, ապա կարդա՛ ներքեսի կապակցությունները: Շեփեկի՛ր ուսուցչի ցուցումներին՝ գրնելու համար «քո զործակցին» և համեմարկի՛ր նկարագրություններն ըստ իրենց իմաստի:

Սրբանկարում պարկերված կերպարների նկարագրությունը.

1. 12 գլամարդիկ նստած են:
2. Նրանցից 4-ը ձեռքերին ունեն զրբեր կամ թղթե փառույթներ:
3. 12 նստածների կենդրոնում կամ մի թափուր գլուխ:
4. Մեկը, որ նման է արքայի, նստած է մի խավար գլեղում, սրբանկարի ներքեսի մասում:
5. Վերևից լույսի ճառագայթներ են ընկնում սրբապարկերի մեջ:

Սրբանկարում պարկերված կերպարների իմաստը.

- ա. Վյու գլամարդիկ առաքյալներն են, ովքեր գրել են Ավետարաններ՝ Մաքրենոս, Մարկոս, Ղուկաս և Հովհաննես:
- բ. Կենդրոնի թափուր գլուխ պահված է Հիսուս Քրիստոսի համար: Նա է Եկեղեցու գլուխը, չնայած Նրան այլև չենք գլուխում երկրի վրա:
- շ. Սուրբ Հոգին երկնքից լույս և իմաստություն է պարզենում աշխարհին:
- դ. 12 առաքյալները խաղաղ նստած են միասին:
- ե. «Արքան» խավարում նստած ձգվում է գլուխ ամրող աշխարհին: Սուրբ Հոգու զորությամբ առաքյալները քարոզեցին և լուսավորեցին աշխարհը:

Վարժություն

Պենդեկոսպիկի օրը Սուրբ Հռովմայի հիշատակ ուժեղ, սրբնաց քամու նման: Քամու ուժն օգտագործում ենք շարժելու մեջ բաներ, օրինակ՝ հոգմատացները, և փոքր բաներ, ինչպես օրինակ՝ այս նկարում պարկերված ասպետականիվը:

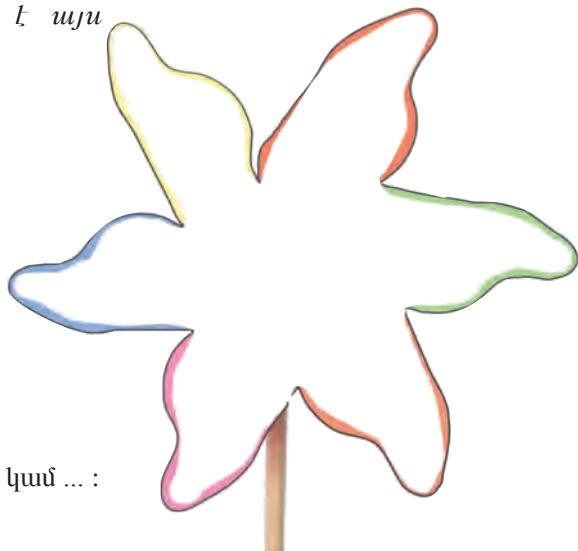
Բայց Սուրբ Հոգին իշխում է մեզ վրա նաև այլ եղանակներով: Մկրտչելիս մենք սպանում ենք Սուրբ Հոգի՝ սրբալոյս մյուտոնի միջոցով: Քահանան օծում է մեզ մյուտոնով և աղոթում, որ Աստված առաջնորդի մեզ կյանքում, և մենք դատանաբ Երկնի Վրայության ժամանգները:

Պատկերին մի բան, որ Սուրբ Տողին անում է այս ասպահանիվի ձևով:

Սովորենք ավելին

Հուծի՞ր այս խաչքառը: Ահա հարցենք.

- 1) Այս անունով առաջյալը հրաշալի քարող խոսեց ժողովրդին այդ մեծ գովնի օրը:
  - 2) Այդ օրը քանի՞ հազար հոգի մկրտվեցին:
  - 5) Գործք. 2. 10 համարում նշված 3-րդ երկիրը:
  - 6) Գործք. 2. 9 համարում նշված 1-ին երկիրի անունը:
  - 7) Գործք. 2. 10 համարում նշված մեկ այլ փեղանուն:
  - 11) Այդ օրը առաջյալները խոսեցին դարրեկ բարբառներով կամ ... :

Նորիգոննական

- 3) Հյուս Քրիստոսի հարության և այդ գոնի միջև ընկած օրերի քանակը /փե՞ս «Կյանքը Եկեղեցում» ենթաքամինք/:
  - 4) Տոնի անոնը, որի առիթով առաջալը ճառ խոսեց:
  - 8) Առաքյալները նախ զգացին Սուրբ Հոգին՝ իրքն սաստիկ մի ... :
  - 9) Քաղաքը, որպես գլուխ ունեցավ այս մեծ գոռնը և հրաշքը:
  - 10) Դա մի հին գոռն էր, որը նշվում էր ժողովրդի կողմից:

ՏՎԱԾ՝ ԸՆՏՎԱՆԻՔԻ ՇԵՏ

Այս անգամվա համար պետք կունենաք Ասդրամաշունչ, մկրաք, շագանակագույն և ճերմակ թղթեր, կայուն ժապավեն կամ սոսինձ, և զրիչ կամ մարդիքներ: Միասին երգնք կամ արդասանե՞ք Շոգեգալսպյան շարականի հեգեսյալ փունք.

*«Երկնային հրեշտակների և երկրավոր մարդկանց Վարդապետ,
Դու որ հովհաններից մարզարեներ և ձկնորսներից առաքյալներ
եւ պատրաստում, մաքսավորներին ավելացրանից
և հալածողներին խոսքից քարոզիչ եւ դարձնում,
Քո իմաստության բաժակից մեզ էլ ողորմությամբ խմեցրու»:*

Զկնորսները շարականներում հաճախ կոչվում են «իմաստուն», սակայն զիբենք, որ նրանք հասարակ ու անուսում մարդիկ են: **Մարկոսի Ավելաքարանի 1.16-19** համարներում փոքր-ինչ նկարագրվում է նրանց վարած կյանքը, որ զբաղվում են ուժկանները ծովը զցելով, այնուհետև դրանք կարկափելով: Վյուհանդերձ, երբ Շխուս Քրիստոսը կանչեց նրանց, նրանք իմաստուն գրնվեցին հետքելու Նրան: Սուրբ Շոգու զորությամբ նրանք այնպիսի գործեր կատարեցին, որ հավանաբար երբեք նրանց մտքով չեր անցել, կամ Էլ՝ կպափկերացնեին, թե կկարողանային անել. այն Է՝ խոսքով համոզել և հավաքի բերել որիշներին:

Նրանց նման մենք կարող ենք զորանալ Սուրբ Շոգուց, եթե իմաստուն գրնվենք ճանաչելու Շխուս Քրիստոսին՝ որպես մեր Փրկչի, և հետևել Նրա պատգամներին մեր կյանքում:

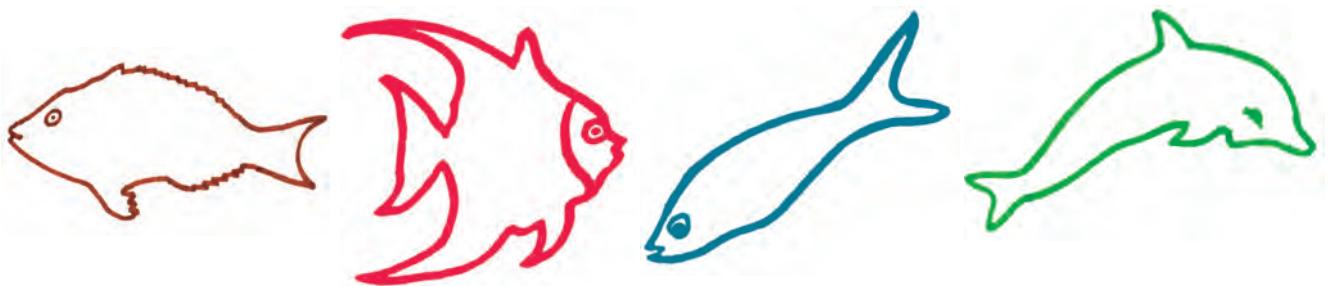
Ընդունելով ընթերցենք **Մարկոս 1.16-19** հավածը: Չորսեր հետքեյալ հարցերի շուրջ.

1. Ինչո՞ւ են ձկնորսները կոչվում «իմաստուն»:
2. Շխուս ինչպե՞ս «որսաց աշխարհին Իր ուժկանում» այս ձկնորսների միջոցով:

Ընտանեկան վարժություն

- ❖ Միասին մի «ուժկան» պատրաստե՞ք օգտագործելով շագանակագույն թուղթը, այն շերտերի կտրապելով և ցանցափիք իրար փակցնելով: Սա կապակցվում է այս դասի Շայփնագործենք բաժնի պարմության հետ:
- ❖ Ազա ձկնածն կրթե՞ք ճերմակ թուղթը: Մարդկանց որոշ եղանակների մասին, որ ենթադրենք ձեր ընդանիքի անդամներից մենք դառնում են «մարդկանց որտորդ»՝ ուրիշներին քարոզելով Շխուս Քրիստոսի մասին: Ինչպե՞ս պետք է ինքներս մեզ դրսնորենք, որպեսզի մարդիկ ցանկանան ավելին իմանալ Աստծո մասին:
- ❖ Գրե՛ք ձեր մտքածած եղանակները ձկնածն թղթերի վրա, դրանք փակցը ուժկանին և այն ցուցադրե՞ք ձեր դանք՝ իրեն հիշեցում:

Կողին անգամ երգե՛ք կամ արդասանե՞ք շարականու միասին:

«Ուր երկու կամ երեք հոգի հավաքված լինեն իմ անունով,
այնտեղ եմ ես, նրանց մեջ»:

Ըստ Մատթ. 18. 20

ՀԱՅՏԱԿԱՊՈՐԾԵԾՔ

Աշխափենք միասին՝ որպես ընկերներ

Երբեմ լսե՞լ ես այս իին ասացվածքը. «Մի ձեռքք ձեռք է լվանում, երկու ձեռքք՝ երես»: Սա նշանակում է, որ ցանկացած մեծ գործ ավելի հեշտ ու արագ կարող ես անել, եթիւ շար են օգնական ձեռքերը: Դրանից ոչ մի ձեռքք շար չի հոգնում, քանի որ աշխափանքի ծանրությունը կիսվում է հավասարապես:

Միայն գործն ու աշխափանքը չեն, որ ավելի լավ են սրացվում շափերի մասնակցությամբ: Եթիւ լավ լուր ենք լսում, ուզում ենք այն կիսել մյուսների հետ: Եթիւ խնդիրներ են ծագում մեր կյանքում, մենք մեր հոգսի մասին պատմում ենք ուրիշներին: Նրանք կարող են կիսել մեր անհանգստությունը և տիխորությունը: Նրանք կարող են օգնել մեզ՝ խնդիրների լուծման եղանակներ մրածելով:

Ահա երեք իրավիճակներ, որոնցում անձը ուրախ կլիներ սրանալու ուրիշների օգնությունը: Ձեր խմբով կարդացե՛ք ուսուցչի գրված գործերակը: Ազա միասին աշխափե՛ք՝ զբնելու մի եղանակ, որով ընկերները կկարողանային օգնել: Կարող եք արդահայտել ձեր մրածումները զրավոր, ներկայացնելով իրքն դերախաղ, կամ նկարներ գծելու միջոցով:

1 Նովիկը պետք է մրածակի բնագիրության դասի մի քանի բարդ բառեր: Բայց դրանք հեշտ բառեր չեն, և նա ժամերով ջանում է անզիր անել այդ դժվարին բառերը: Ընկերներն ինչպե՞ս կկարողանային օգնել նրան:

2 Աննայի մայրը ճամփորդությունից բուն է վերադառնալու վաղը: Աննան իր եղբոր՝ Շայլի հետ ուզում է բնակարանը մաքրել, սրբել ու կարգի բերել մինչև մայրիկի վերադարձը: Նրանք նաև ուզում են մի թերեւ ճաշ եփել ու սեղան պատրաստել: Բայց հիվանդ լինելու պատճառով երկուսն էլ ի վիճակի չեղան անելու այն ամենը, ինչ ծրագրել էին: Ընկերներն ինչպե՞ս կկարողանային օգնել նրանց:

3 Դավիթն ուզում էր ավելի շար բան իմանալ համակարգիչների մասին: Նա հուսով է, որ մի օր այդ գծով աշխափանք կունենա դպրոցն ավարտելուց հետո: Բայց Դավիթի ընդունում ոչ ոք համակարգիչ չունի և չկա մեկը, որ դրանցից բան հասկանա: Նրանք ափսոսում են, որ որևէ կերպ չեն կարողանում օգնել Դավիթին: Ընկերներն ինչպե՞ս կկարողանային օգնել նրան:

Աստվածաշնչի պատմությունն ընթերցելիս տեսե՛ք, թե ինչպե՞ս նախնական եկեղեցու անդամներն ընկերների նման օգնում էին իրար:

Տիսուր և Իր ընկերները՝ առաքյալները

Հայր Մատթ. 18.19-20, Ղոկ. 24.33-43, Գործ. 1.12-14 և 2.42

Էմմավուսի ճանապարհին

«Ուր երկու կամ երեք հոգի հավաքվեն իմ անոնով, ես այնտեղ եմ»:

Տիսուր Քրիստոսը շաբ հանձնարարություններ փվեց Իր առաքյալներին, թե ինչպես պետք է աշխագին միասին և առաջնորդեն Եկեղեցին՝ Երկնային Իր Շոր մոտ համբարձվելուց հետո: Նա նաև մի հիանալի խոսքում փվեց նրանց՝ ասելով. «Եթե ձեզնից երկուսը միաբանվեն երկրի վրա որևէ խնդրանքի համար, ինչ էլ որ խնդրեն, կկապրարվի նրանց համար իմ Շոր կողմից, որ երկնքում է. որովհետք ուր երկու կամ երեք հոգի հավաքված լինեն իմ անոնով, այնտեղ եմ ես, նրանց մեջ»:

Տիսուր ցոյց փվեց Իր առաքյալներին, որ կլինի նրանց հետ մեռելներից հարություն առնելուց հետո: Ինչպես ծանրացաք Դաս 1-ում, Նա մովեցավ նրանցից երկուսին ճանապարհվելիս: Ապա այցի եկավ բոլորին, երբ նրանք միասին հավաքված էին: Նա ճաշեց նրանց հետ և ցոյց փվեց Իր ձեռքերի ու ովքերի վերքերը: Նա ուզում էր, որ նրանք միասին լինեն, միասին աշխագին ու աղոթեն և օգնեն իրար: Նա ցանկանում էր նրանց հավասպիցներ, որ Ինքը նրանց հետ է ամեն բանում:

Այսպիսով, Տիսուրի համբարձումից հետո, երբ այլս նրանց կողքին չափի լիներ, առաքյալները մնացին Երուսաղեմում և ապրում էին միասին: Նրանք մշքապես աղոթում էին և վերնաբանը ժամանակ անցկացնում իրար հետք՝ վերիշելով այն իրաշալի գործերը, որ Տիսուր կապրարեց և իրենց ուսուցանեց:

Շողեգալսպյան օրից հետք շաբերը հետքեցին առաքյալներին և դարձան նախնական Եկեղեցու անդամներ: Նրանք իրենց ժամանակն ու եռանդը գրանադրում էին աղոթքին: Առաքյալներն ուսուցանում էին նրանց, և բոլորը դարձան իրար ընկերներ: Միասին ուզում էին, միասին սովորում և միասին պաշտում Ասդուն: Նրանց միավորել էր սերը, որ ունեին Տիսուր Քրիստոսի՝ իրենց Տիրոջ նկարմամբ:

Մտածենք պատմության շուրջ

1. Վերաբաղի համար նշված դեպքերը ճիշփ հաջորդականությամբ դասակարգիր՝ դառները ներքևի աղյուսակներում ձախից աջ գրելով:

- a. Հիսուսը համբարձեց երկինք, Իր Հոր մոտ:
- b. Հիսուսը մոփեցավ Իր առաքյալներից երկուսին ճանապարհով քայլելիս:
- c. Առաքյալներն ապրում էին Երուսաղեմում՝ միասին աղոթելով ու աշխափելով:
- d. Հիսուսը հարություն առավ մեռելներից:
- e. Եվլողներն կազմվեց, երբ մարդիկ հերքսեցին առաքյալ ների օրինակին՝ նրանց հետ աղոթելով ու նրանցից ստվորելով:
- f. Հիսուսը երևաց Իր առաքյաներին, երբ նրանք բոլորով միասին էին, և ճաշեց նրանց հետ:

2. Ի՞նչ ես կարծում, ի՞նչն սդիպեց մարդկանց Հոգեզալուսպից հետո հերքսելու առաքյալների օրինակին: Առաքյալների ապրելակերպի մեջ մարդիկ ի՞նչ նկատեցին, որ իրենք ես ցանկացան նույն կերպ ապրել: Նշի՛ր երկու բան, որ առաքյալները արեցին, ինչը մարդիկ դեսան և հավանեցին:

Ես զգացի, որ Հիսուսն ինձ հետ է.

Մոտիւ սացոթացոք

Սուրբ Պատարագից

Սուրբ Պատարագը մեր Եկեղեցու հոգևոր հիմնական արարողությունն է: Մենք միասին հավաքվում ենք ասպածածպաշտության տվյալարար Սուրբ Պատարագի ընթացքում, չնայած կան Եկեղեցական այլ արարողություններ: Սուրբ Պատարագը կարարվում է կիրակի առավույյան: Մկրտությունից հետո սա այն միակ խորհրդան է, որի ընթացքում մենք Սուրբ Հաղորդություն ենք սպանում՝ որպես Ասպծո յուրահապուկ պարզեն:

Առաջապների ժամանակվա մարդկանց նման մենք հավաքվում ենք միասին աղոթքի և շնորհակապություն հայփնում Ասպծուն: Քահանան միայնակ չի մարդուցում Սուրբ Պատարագը՝ առանց մյուս սպասավորների և Եկեղեցու հավաքացյալների:

Ուշե՞մ են նրանք, որ ծառայություն են մարդուցում Սուրբ Պատարագին:

Քահանան ծառայում է խորանին: Նա.

- ❖ մարդուցում է մեր աղոթքը Ասպծուն,
- ❖ Ասպծո օրինությունն է բաշխում մեզ,
- ❖ բարող է խոսում,
- ❖ Սուրբ Հաղորդություն է բարել:

Սարկավագը սպասարկում է քահանային խորանի վրա: Նա.

- ❖ օգնում է քահանային.
- ❖ խնկարկում է բուրվատով,
- ❖ կարդում է տորթքրային ընթերցումները,
- ❖ կարդում է Ավելարանը,
- ❖ ասում է իր բաժնի աղոթքները,
- ❖ ուղղություն է ցոյց փալիս մարդկանց՝ հորդորելով. ուրքի կանգնել, պարասիստնել և ուշադիր հետեւ:

Երգախումբը (երբեմն դպիրներ).

- ❖ երգում է մեղեղիներն ու գուղերը,
- ❖ երգեցողությամբ պարասիստնում է քահանայի աղոթքներին և սարկավագի քարոզներին:

Հավաքացյալներ Եկեղեցում հավաքված մարդիկ են, ովքեր.

- ❖ երգում են երգախմբի հետ,
- ❖ երգում կամ ասում են «Ամեն» և «Տի՛ր, ողորմեա»,
- ❖ պարասիստնում են քահանայի կամ սարկավագի աղոթքներին,
- ❖ աղոթում են միասին,
- ❖ քահանայից սպանում են Սուրբ Հաղորդություն:

Բոլոր այս մարդիկ մասնակցում են Սուրբ Պատարագին: Մենք կոչված ենք համախմբվելու, միասին աղոթելու և միասին սպանալու Սուրբ Հաղորդություն Ասպծո ներկայությամբ: Մենք հրավիրվում ենք որպես Իր դրան՝ Եկեղեցու հյուր:

«Ամեն» բառը, որ երգչախումբը հաճախ երգում է ի պատասխան աղոթքների, նշանակում է «Վյո՛» կամ «Թող լինի»: Երգչախումբը նաև երգում է «Տէ՛ր, ողորմեա» քահանայի և սարկավագի աղոթքներից հետո: «Տէ՛ր, ողորմեա» երգելը նշանակում է, որ երգչախումբը միանում է քահանային և սարկավագին՝ խնդրելու Ասպծո օրհնությունը և պահպանությունը:

Ահա որոշ զորձողություններ, որոնք կարարվում են քահանայի, սարկավագի, երգչախմբի, հավագրայցյալների կողմից: Գրի՞ր յուրաքանչյուր զորձողության գրառ զծապագկերի ճիշփ մասում: Եթե այն կարարվում է մեկից ավելի անձանց կողմից, ապա գրի՞ր այն յուրաքանչյուրի հարվածում:

ա) Տալ Սուրբ Հաղորդություն

բ) Պատասխանել քահանայի և սարկավագի աղոթքներին

գ) Երգել

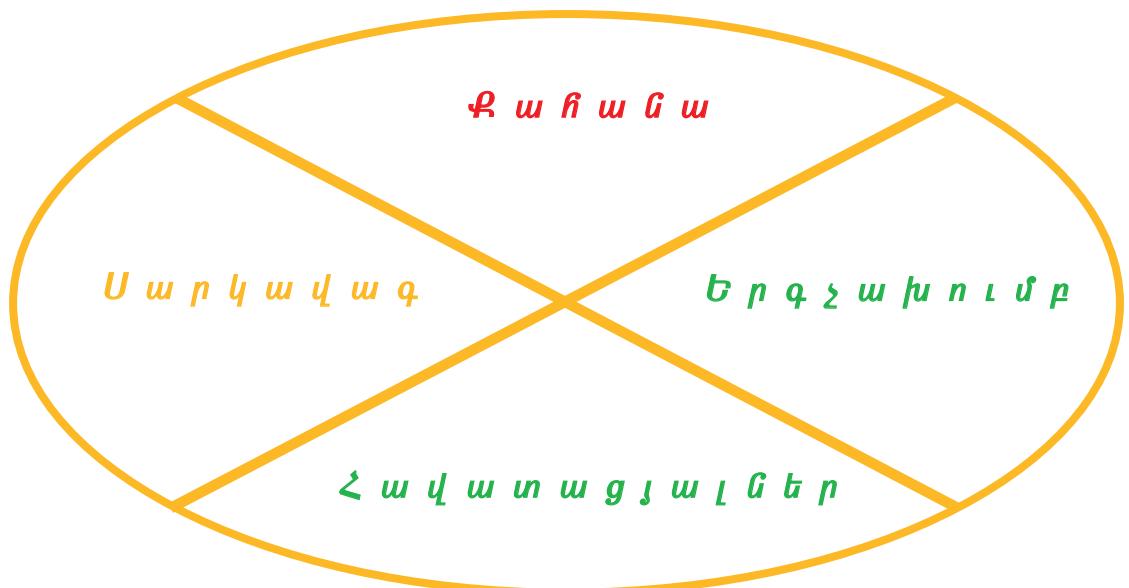
դ) Ծնորհակալություն հայտնել Աստծուն

ե) Ստանալ Սուրբ Հաղորդություն

գ) Կարդալ սուրբգրային ընթերցումներ

է) Կարդալ Ավետարան

ը) Օգնել քահանային խորանին

Դիտուսի աղոթքը մեզ համար

Եթե մեր Տերը կոչեց մեզ աշխագելու միասին և օգնելու իրար, չասաց, թե դա միշտ հեշտ է լինելու: Նա ջայռագույն աղոթքը է, որ մենք միշտ համաձայն կլինենք: Բայց Նա շաբաթ հարակ նշեց, որ կամենում է, որ մենք միասին գործենք՝ ինչպես առաջապները: Նաև ցանկանում է, որ միասին հավաքվենք և աղոթենք որպես Եկեղեցու ընդունությունը: Ահա այսպես առաջապները սկսեցին վարվել Հոգեգալասպյան օրը, երբ շաբերը միացան նախնական Եկեղեցուն, որը այսօրվա մեր նույն Եկեղեցին է:

Միշտ չէ, որ Եկեղեցու անդամները համաձայնվում են լավագույն կերպով կապարել իրենց պարբականությունները: Անհամաձայն գրինվելու դեպքում մեր Տերը կամենում է, որ նրանք համախմբվեն և աղոթեն: Վյու կերպով նրանք կփորձեն հասկանալ, թե Տերը ինչ է պահանջում իրենցից:

Ահա թե ինչ ասաց Դիտուս Քրիստոսը, երբ աղոթեց Իր Տորը առաջապների համար: Շպիլի՛ ներքսի խառնազրված բառները և գրի՛ դրանք իրենց ճիշտ գրեղերում:

«Ես _____ եմ, որդեսզի ամենիր _____ լինեն, ինչդես դու, _____,
իմ մեջ, և ես` _____ մեջ, որդեսզի _____ էլ մեր մեջ _____»:

այրՃա նենի ոք չումաղա իմ արնքն

ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Այսօրվա դասի հայեցակենքը հենքեյալն է: Դիտուս Քրիստոսը խոսդացավ Իր առաջապներին, որ նրանք միասին հավաքվեն Իր անունով, Ինքը նրանց հենք կլինի: Նա նաև պատրիկաց նրանց միասին աշխագել, օգնել իրար և բարիք գործել ուրիշների համար: Վյու պատրիկաց նաև նրանք ամբողջ աշխարհին ցույց կրան, որ նրանք են Իր ճշմարիք հեքուրդները:

Ընդունիք հավաքվեք միասին և մի հաճելի և օգտակար բան արեք մեկ ուրիշի համար: Նարկավոր կլինի ունենալ մի բաղադրագում՝ ընդունիքի նախասիրած ճաշը կամ խորդիկը պարբապելու համար: Դա կարող է լինել մի բան թիւելը, ճաշին մասրուցվող մի ուրեմնիք կամ և մի բան, որ հաճախ ճեղքի վրակ ունենում եք օրվա ընթացքում ընդունիքի անդամներով վայելելու համար: Ընդունիքը այնպիսի բան, որը հնարավոր լինի կիսել նրա հենք, ով ձեր բան անմիջական անդամը չէ, և ընդունիքը այնպիսի մարդու, որի հենք կլարողանար այն կիսել:

Ընդունիքի ամեն անդամի մի գործք փվեք անել՝ ուրեմնիքի պարբասպության համար: Փոքր երեխաների համար դա կարող է լինել մի բան ամանի մեջ լցնելը: Ազելի մեծերը կարող են կշռել կամ խառնել բաղադրամասերը:

Երբ որ ձեր հարուկ ճաշաբեսակը պարբասպ լինի, միասին ասացեք հենքեյալ աղոթքը:

«Տե՛ր Դիտուս Քրիստոս, շնորհակալ ենք Քեզանից, որ մեզ ի մի հաւաքեցիր: Շնորհակալ ենք, որ բարիք սրելողելու կարողություն լիվեցիր մեզ, ինչպես այսօր կարստեցինք: Գիրենիք Քո կամքը, որ պարմիրում ես մեզ հոգ բանել իրար և գործել իրար համար: Օգնի՛ մեզ անելու այն, ինչ Քո կամքն է, և հիշելու, որ Դու միշտ մեզ հետ ես: Սա է մեր խնդրանքը Տոր, Որդու և Սուրբ Հոգու անունով. ամեն»:

Կազմակերպնք ձեր պարբասպածը ձեր կողմից ընդունիք անձի հետ կիսելը՝ կամ այն բանելու նրան, կամ հրավիրելու նրան ձեր գոտոն և միասին վայելելու ճաշաբեսակը:

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀՈՉԱԿՈՒՄ Է ՏԻՍՈՒՄԻ ԱՎԵՏԻՍԼ

ԴԱՍ 4

«Եվ պիտի լինի սրանից հետո, վերջին օրերին, - ասում է Աստված, - որ իմ Հոգուց պիտի թափեն ամեն մարդու վրա»: Ըստ Գործք. 2. 17ա

ՀԱՅՏԱՍԱԳՈՐԾԵԾՔ

Նայի՛ նկարին և նկարագրի՛՛, թե ի՞նչ է կապարմում է:

Իրոք, երբեմն ուրիշների օգնության կարիքն ենք զգում: Կարող ենք շաբ բան անել ուրիշների օգնությամբ, ինչն ի վիճակի չինք լինի անել միայնակ: Եվ կամ դրանք ավելի դժվար կլինեին կամ ավելի երկար ժամանակ կպահանջեր առանց այն օժանդակության, որ ակնկալում ենք մեր ընկերներից: .

Ահա մի դող 49-րդ Սաղմոսից.

«Մեր Աստված պիտի զա հայրնապես, և մեր Աստված պիտի չլոի»:

Այս բառերն ի՞նչ են հայրնում մեզ, ինչպիսի՞ն է Աստված: Մի քանի բառով նկարագրի՛ր քո մբածումները:

Աստվածաշնչի պատմությունը կարդալիս գտի՛ր մի քանի եղանակներ, որ Հիսուսը խոստացավ, թե Սուրբ Հոգին կօգնի իրեն ծառայելու իր հետևորդներին:

Տիսուր պատմում Է Սուրբ Հոգու մասին

Հայր Դուկ. 4. 16-22, Գործը. 2. 14-41

օրը, Պետքոս առաքյալը նույնպես խոսեց մարդկանց ամբոխի առջև Սուրբ Հոգու մասին այս անգամ Երուսաղեմում: Պետքոսն ասաց. «Ասպիած խոսքացել է թափել իր Հոգին բոլոր փղամարդկանց ու կանանց վրա: Դուք որպես Ասպծո ժողովուրդ պիտի դեսնեք ձեր որդիներին ու դուսպերին մարզարեանալիս Տիրոջ կամքի մասին: Ձեր երիտասարդները դեսինեք և ձեր ձերերը երազներ պիտի դեսնեն»:

Ասպիած ասում է. «Վերը, երկնքում գարմանալի գործեր պիտի ցույց փամ, իսկ երկրի վրա՝ նշաններ. արյուն և հոն և ծիփ մրրիկ: Արեգակը խավար պիտի դառնա, և լուսինը՝ կարմիր, ինչպես արյուն, քանի դեռ չի եկել Տիրոջ մեծ ու երևելի օրը: Եվ պիտի լինի այնպես, որ ամեն ոք, որ Տիրոջ անունը կանչի, պիտի փրկվի»:

Ապա Պետքոսը հիշեցրեց ժողովրդին, որ չնայած Տիսուր Քրիստոսն սպանվեց խաչի վրա, բայց և մահը չկարողացավ իշխել Նրան, և Նա հարություն առավ մեռելներից: Սա այնպիսի մեծ հրաշք էր, որ Դավիթի թագավորը Տիսուրի երկար դարեր առաջ գիտեր դրա կապարման մասին:

Մի օր Տիսուր զայիս է Նազարեթ, այնպես, որ մեծացել էր: Սովորության համաձայն նա շաբաթ օրը ժողովարան է մքնում և կանգնում մնացինում՝ Հին Կրակարանը կարդալու հավաքված ժողովրդին:

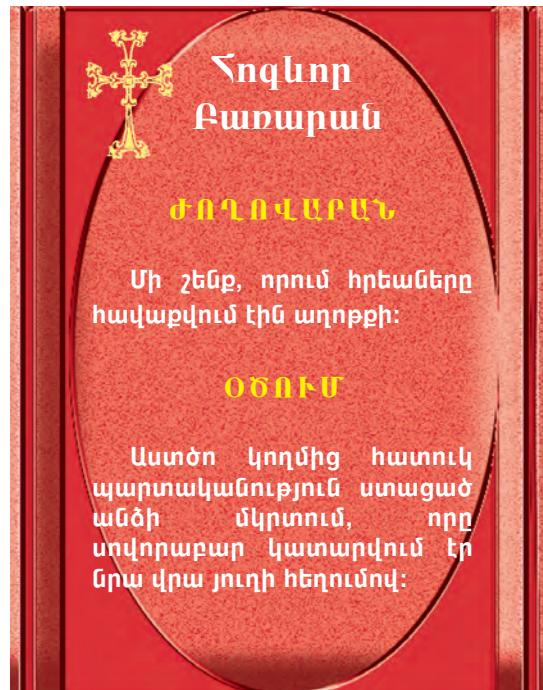
Նրան ևն փոխանցում Եսայի մարզարեի գիրքը: Բացում է գիրքը, զգնում Սուրբ Հոգու մասին պատմող հավաքածը և սկսում կարդալ. «Տիրոջ Հոգին իմ վրա է, դրա համար իսկ օճաց ինձ, ինձ ուղարկեց աղքաքներին քարոզելու ու կույրերին՝ դեսողություն, կուղերքածներին ազատ արձակելու, Տիրոջ ընդունելի դրախին հոչակելու»:

Երբ Տիսուր ավարտեց ընթերցումը, փակեց գիրքը, փվեց պաշտոնյային ու նսպեց: Եվ ժողովարանում զբնվողների բոլոր աչքերը նրա վրա էին սևեռված: Սկսեց ասել նրանց. «Այսօր այս գրվածքները կապարվեցին, երբ լսում էիր ձեր ականջներով»: Այս խոսքերն ասելիս Տիսուր ժողովրդին հայդնում է, որ Հոգին միշտ իր հետ է: Սուրբ Հոգին գործում է բժշկելու և միիթարելու ժողովրդին:

Մի քանի դրախ անց, Հոգեգալստյան

Պետքուը հորդորեց ժողովրդին, որ եթե դարձի զան չար զործերից և հետևեն Դիսու Քրիստոսի օրինակին, Սուրբ Հոգու պարզել կարանան:

Հոգեգալսպյան օրը Սուրբ Հոգու ներկայությամբ սկսվեց Եկեղեցին, որն այսօր շարունակում է իր առաքելությունը մեր պապերի, մեր ծնողների և մեր անդամությամբ: Ասրված խոսքացավ, որ Սուրբ Հոգին միշտ կլինի Իր Եկեղեցու հետ:

Հեռուստահարցագրույց

Ենթադրենք, թե դու հեռուստալրազրող ես: Ի՞նչ հարցեր կփայիր նրան, ով հենց նոր էր դուրս եկել ժողովարանից Դիսուի հետ հանդիպումից հետո: Գրի՞ր հնարավոր երեք հարցեր: Նկատի՛ ունեցիր, որ դրանցից գոնե մեկը պետք է լինի Սուրբ Հոգու հետ կապված:

Գտնենք Պատասխանները

Ասրվածաշունչը մեզ գրալիս է շաբ եղանակների օրինակներ, երբ Սուրբ Հոգին օգնում և առաջնորդում է մեզ: Կարդա՛ Ասրվածաշնչից քաղված յուրաքանչյուր հարվածը և գրի՞ր գրառը նկարագրությանը համապատասխանող նախադասության սկզբում:

- ___ 1. Սուրբ Հոգին մարդկանց գրալիս է արվեստ ու գեղեցկություն սպեղծելու կարողություն:
- ___ 2. Սուրբ Հոգին օգնում է մարդկանց նվաճել ռազմական հաղթանակներ:
- ___ 3. Սուրբ Հոգին հանգստացնում է մարդկանց:
- ___ 4. Սուրբ Հոգին ուրախություն է պարզենում մարդկանց:
- ___ 5. Սուրբ Հոգին մասնակից է աշխարհում ամեն բանի սպեղծմանը, որ մենք օգտագործում ենք և վայելում:

- Ա.** Եսայի 63. 14
- Բ.** Դատ. 3. 9-11
- Գ.** Ելք 31. 1-5
- Դ.** Սղմ. 104. 24-30
- Ե.** Գործք. 13. 52

Սուրբ հոգիւ սեպ հետ է

Այս դասի Ասրվածաշնչային հարվածում Հիսուսն ասաց, որ Սուրբ Հոգին օծել է Իրեն քարոզելու, բժշկելու ժողովրդին և ազաքելու նրանց չարից: Սուրբ Հոգին անբաժան մասն էր Հիսուսի առաքելության: Ասրվածաշնչի այլ փեղերում ևս կարելի է զբնել, թե Սուրբ Հոգին ինչպես էր գործուն ժողովրդի կյանքում:

Հիսուսի նման մենք նույնպես օծվում ենք Սուրբ Դրոշմի խորհրդով: Մկրտության ժամանակ քահանան մյուռոնաջրով նախ լվանում է մեր մարմինը, ապա սրբալոյս մյուռոնով խաչանիշ օծում մեր ճակապր, աչքերը, ականջները, քիթը, բերանը, ձեռքերը, սիրտը, թիկունքը և ողքերը: Մեր մարմնի յուրաքանչյուր մասը դրոշմելիս քահանան կարծ աղոթք է ասում: Օրինակ՝ մեր ճակապրն օծելիս ասում է. «Հիսուս Քրիստոսի անունով այս անուշահով յուղը թող լինի կնիք երկնավոր, անապական պարզեների»: Մյուռոնը Սուրբ Հոգու շնորհների խորհրդանիշն է: Այլ խոսքով՝ մենք կնքում ենք Սուրբ Հոգով, որպեսզի այս աշխարհում ապրենք որպես Ասրծու զավակներ: Վերջում փեր հայրը մեր պարանոցին է կապում օրինված խաչը, և մեր ծնողները մեզ հազցնում են ճերմակ, մաքուր զգեսպներ՝ ի նշան Քրիստոսի հետ նոր կյանքի:

Ընթերցի՞ր **Բ Կորնթացիներին 1. 21-22** հարվածը և լրացրո՞ւ ներքնեի նախադասությունը՝ օգքագործելով գրված բառերը, և այն համեմարի՞ր Ասրվածաշնչի գոտիի հետ: Այն ի՞նչ է պարմում Սուրբ Հոգու կնիքի մասին:

Իրեւ մարդկային արարածներ՝ մենք ևս կարող ենք «կնքել» որոշ բաներ: Թերևս փեսած կլինեք թանաքով կնքված ծրար կամ փաստաթուղթ: Կնիքը նշանակում է, որ այն, ինչ գրված է թղթի վրա, շափ կարենոր է: Սուրբ Հոգու կնիքն ամենակարևոր դրոշմն է մեր կյանքում:

«Նա մեզ և մեզ և

առհավադշան մեր մեզ մեզ»:

սրբերի Հոգու կնիք դրեց օծեց

Սուրբ Աթանաս Մեծ

Սուրբ Աթանասը ծնվել է 296թ., Եգիպտոսի Ակերանու քաղաքում: Փոքր հասակում նա շար էր սիրում «Եկեղեցի-Եկեղեցի» խաղալ: Մի անգամ մի եպիսկոպոս փեսնում է նրան խաղալիս և ասում. «Վյո փոքրիկ փդան Եկեղեցու մեծ առաջնորդ է դաւնալու»: Եպիսկոպոսը չխալվեց:

325 թվականին աշխարհի փարբեր կողմերից Նիկիա քաղաքում մեծ ժողովի էին հավաքվել Քրիստոնեական Եկեղեցու բոլոր եպիսկոպոսներն ու քահանաները: Աթանասը, այդ ժամանակ դեռ սարկավագ, մասնակցում է ժողովին՝ որպես իր եպիսկոպոսի օգնական:

Չնայած իր շար երիտասարդ փարիքին, Աթանասը մեծ ճանաչում է զբնում ժողովի ընթացքում, որովհետև պաշտպանում է քրիստոնեական ճշմարիք հավաքը: Նանրահայր մի քանի անձնությունում ասում էին, որ Հիսուսը ճիշդ նույնը չէ, ինչ Նրա Նայը: Նրանք նույնիսկ հորինել էին գրավիչ հանգերգեր, որոնք ժողովուրդը սիրում էր լսել ու կրգել: Վյո երգերում ասվում էր, որ Հիսուսը Ասպծո Սուրբ Որդին չէր:

Աթանասը, կարճահասակ և ոչ այնքան պնդակազմ մարդ լինելով, շար հմուր ճարպասան էր: Նա իր խոսքերով զերծ պահեց Ժողովը և Եկեղեցին նոր ու սիալ զաղափարներից:

Նա մեծ զին վճարեց հավաքը պաշտպանելու համար: Նրա թշնամիները ցանկանում էին սպանել նրան, որի պարգառով սփիպված էր թաքնվել: Նրանք երբեք քաղաքարեցին նրան գրավարդելուց և հետապնդելուց կյանքի բոլոր օրերում: Բայց ոչինչ կարողացավ կանգնեցնել Աթանասին: Նա շարունակեց պնդել և զրել, որ Հիսուս Քրիստոսը ճշմարդապես Ասպծո Որդին է: Նա հիշեցրեց ժողովորդին, որ միայն Ասպծո Միածին Որդին է ի զորու փրկել մեզ: Նա զգուշացրեց իր բարեկամ քրիստոնյաներին չինքնել սիալ վարդապետությունների, նույնիսկ եթե դրանց քարոզիչները խելացի են, և զաղափարները՝ համոզիչ:

Աթանասը պետք է դմվարին ու երեմն միայնակ ճանապարհ անցներ: Բայց նա ապավինում էր Ասպծուն և զիվեր, որ Սուրբ Շողին միշտ իր հետ է:

1. Ինչպես ես կարծում, որ Սուրբ Շողին նրա հետ էր: Ներքեւի փողերին զրի՞ր մրածումներդ.

---

2. Սուրբ Աթանասն ի՞նչ հորդոր կրար մեզ այսօր:

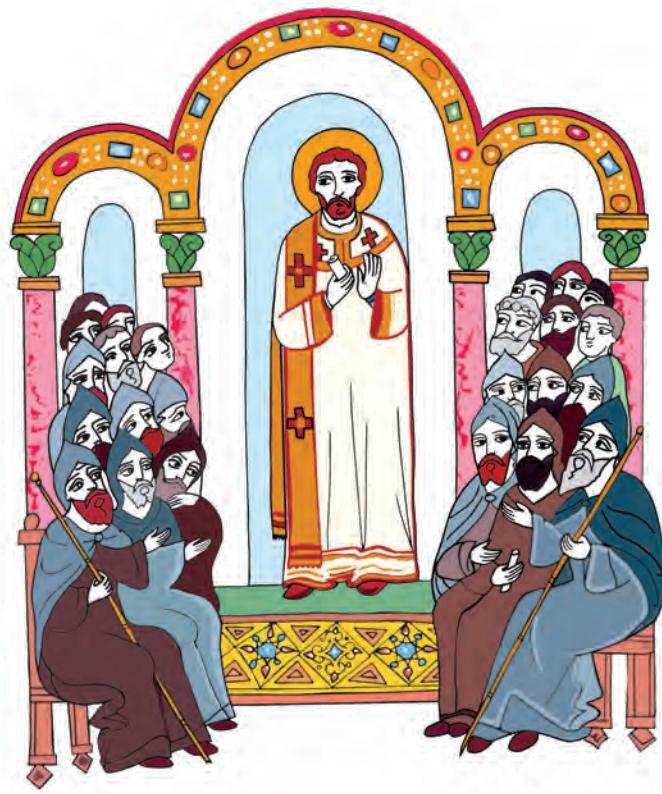
---

3. Նկարագրի՛ր այնպիսի մի պահ քո կյանքում, երբ Հիսուսն օգնել է քեզ Սուրբ Շողու միջոցով:

Դասարանով երգե՛ք կամ արդասանե՛ք Սուրբ Աթանասին և սուրբ հայրապետներին նվիրված Օրհնության գշ շարականի հետեւյալ տունը.

**Եղ Սուրբ Երրորդության ձշմարիկ հավատը ուղղափառ բոլոր եկեղեցիներում
քարոզեցին՝ հավատը Տորո, Որդուն և Ամենասուրբ Տոգուն:**

Եղ - գիշ-ւա-տըս ճշշ - մա - րիտս սուրբ Եր-ր ո ր - դու-թեանն
ընդ-հա - նուր քա - րո - զե - ցին յե - կե - դե - ցիս
ուղ-դա - փա - ռաց հա - ւա - տալ ի Յայր եւ Որ - դի
եւ յա - մե - նա - սուրբ Յո - գի :

ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Միասին հավաքվելով ձեռքի դակ ունեցե՛ք հետեւյալ պարագաներ՝ Ասպիկածաշունչ, մի սպիտաքուղթ, դանակ, ցանկացած գույնի գրիչ կամ մարդիկ և այնքան հում կարդոֆիլ, որ բավարարի յուրաքանչյուրիդ՝ կես հավի քանակով: Նաև ունեցեր թանաքաման և ներկ: Ներկ պարբռասկելու համար վերցրե՛ք մի մեծ թասի մեջ իրար խառնե՛ք մի քիչ լվացքի փոշի կամ հեղուկ օճառ և 1/4 բաժակ ջուր կամ 1/3 բաժակ օսլա: Հարե՛ք զանզան մինչև որ այն դառնա հացի խմորի նման: Վյուինեփև ավելացրե՛ք փորդի գոյն՝ ըստ ճաշակի:

Այս շաբաթվա դասը նվիրված էր Սուրբ Տոգուն: Գիտենք, որ Սուրբ Տոգին ներկա էր Եկեղեցում Տոգեգալսբյան օրը: Ասպծո խոսքման համաձայն, Տոգին առաջնորդում է Եկեղեցին և ուղեկից է մեզանից յուրաքանչյուրին այն ժամանակից ի վեր:

Նոր Կրակարանը բազմից նշում է Ասպծո խոսքման մասին, որով Սուրբ Տոգին պիտի լինի մեզ հետ: Մկրպության ժամանակ մենք օծվում ենք սուրբ մյուսոնով, և կնքվում Սուրբ Տոգու շնորհներով: Այսպիսով, որպես մկրպված քրիստոնյաներ և Եկեղեցու անդամներ, մենք մեջ կրում ենք Տոգին հավուկ կերպով:

Միասին կարդացե՛ք Եփեսացիներին 4.30 համարը: Իրար հետ գրուցնք հետեւյալ հարցերի շուրջ:

1. Ինչպի՞ս ենք զերծ պահում «Սուրբ Տոգուն վշպանալուց»: (Ազնիվ լինելով, Ասպծուն սիրելով, հավաքը պահելով և չծույանալով Եկեղեցի գնալու և աղոթելու մեջ):
2. Ո՞րն է մեզ գրված խոսքումը: (Այն, որ մենք «կնքված ենք» փրկության օրվա համար, երբ Ասպծած պիտի ընդունի մեզ Իր Արքայության մեջ, եթե ապրենք Իր կամքի համաձայն):

Յուրաքանչյուրդ պարբռասկելով մի «կնիք»՝ կարդոֆիլի կեսի երեսին դանակով փորազրելով նախընքրեկի ձեր: Ապա ընդունե՛ք մի կապակցություն և գրե՛ք սրբարթողի վրա: Կարելի է գրել մի քանի խոսքումներ ընդունիքի համար, օրինակ՝ լինել ազնիվ, բարի, հավաքարիմ Ասպծուն և այլն: Կարելի է նաև գրել. «Մենք կնքված ենք Սուրբ Տոգով»: Վյուինեփև, յուրաքանչյուրդ «կնքե՛ք» այդ կապակցությունները՝ կարդոֆիլի կնիքները թանաքի կամ ներկի մեջ թաթահնեկով և թղթի վրա կնիք դնելով:

Թուղթը փակցրե՛ք մի տեղ, որը ընդունիքին կիշիցնի ձեր «կնքված» խոսքումների մասին: Աշխարհանքն ավարտե՛ք Սուրբ Տոգուն ուղղափառ հետեւյալ աղոթքով.

«Տոգի Ասպծո, Ասպծած ձշմարիկ, որ իշար Տորդանան գեր և վերնալուն, և լուսավորեցիր ինձ սուրբ Ավագանի մկրպությանը, մեղանչեցի երկնքի և Զու առաջ, մարդի ինձ վերսպին աստվածային Զու հրով, ինչպես առաջաներին՝ հրեղեն լեզուներով. և ողորմի՛ր Զու արարածներին և ինձ՝ բազմանեղիս. ամեն»:

ԿՈՉՎԱԾ ԵՆՔ ՎԿԱՅԵԼՈՒ

Սոաբյալները վկայեցին Հիսուս Քրիստոսին որպես

Փրկչ՝ ամենուր քարոզելով Նրա մասին Բարի Լուրը:

Նրանք նաև բարի գործերով փաստեցին առ Հիսուս իրենց հավաքը՝ բժշկություններ
կապարելով և միմյանց կարիքները հոգալով:

Սպեսիանոսը՝ առաջին սարկավագը, դարձավ առաջին մարդիրոսը՝
իր կյանքը դալով հանուն Հիսուս Քրիստոսի:

Առղճերի համար

Մենք վկայում ենք առ Դիսուս Քրիստոս մեր հավաքը
մի շաբթ եղանակներով՝ ցոյց փառով, թե ինչպիսի՞ն էր Քրիստոսի
նախնական Եկեղեցին: Առաջաները վկայեցին Բարի Լուրը քարոզելու միջոցով,
որը նրանք փոխանցեցին շափ երկրներ: Նրանք նաև վկայեցին իրենց հավաքը
բժշկություններ կադրարելու և միմյանց կարիքները հոգալու միջոցով: Սպեսառնոր
դարձավ առաջին մարդիրոս վկան՝ Դիսուսի օրինակով զոհելով իր կյանքը:
Առաջալները շարունակեցին իրենց վկայությունը՝ առաջնորդելով
երիտասարդ Եկեղեցին:

«Եվ ամեն օր, տաճարում թե տներում, չին դադարում ուսուցանել
և ավետարանել Հիսուս Քրիստոսին»:

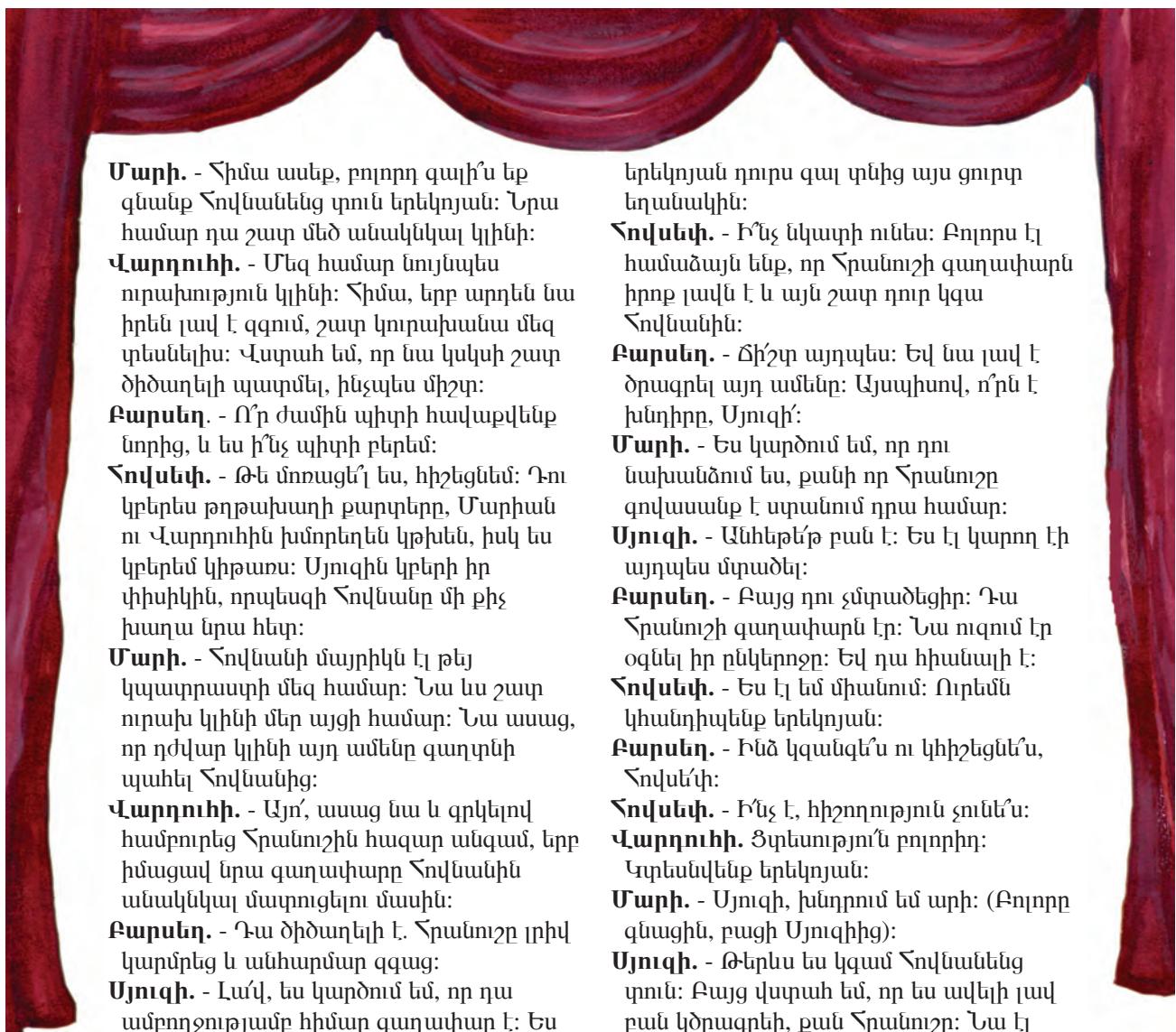
Ըստ. Գործք. 5. 42

ՀԱՅՏԾԱԳՈՐԾԵԾ Ք

Դրանուշի լավ գաղափարը

Ահա մի խոսակցություն ընկերների միջն, երբ նրանցից մեկը նոր գաղափար է հայրնում: Արդյո՞ք նրանցից յուրաքանչյուրը մինույն կերպով է արձագանքում Դրանուշի գաղափարին:

Մարի. - Դիմա ասեք, բոլորդ գալի՞ս եք զնանք Հովնանենց գուն երեկոյան: Նրա համար դա շապ մնձ անակնկալ կլինի:

Վարդուհի. - Մեզ համար նոյնպես ուրախություն կլինի: Դիմա, երբ արդեն նա իրեն լավ է զգում, շապ կուրախանա մնզ գլւանելիս: Վստահ եմ, որ նա կակա շապ ծիծառելի պատմե, ինչպես միշվ:

Քարսեղ. - Ո՞ր ժամին պիտի հավաքվենք նորից, և ես ի՞նչ պիտի բերեմ:

Հովսեփ. - Թե մոռացե՞լ ես, հիշեցնեմ: Դու կրերս թղթախաղի քարքերը, Մարիան ու Վարդուհին խմորեղեն կթինեն, իսկ ես կրերեմ կիթառս: Սյուզին կրերի իր փիսիկին, որպեսզի Հովնանը մի քիչ խաղա նրա հետք:

Մարի. - Հովնանի մայրիկն էլ թեյ կպադրաափի մնզ համար: Նա ևս շապ ուրախ կլինի մեր այցի համար: Նա ասաց, որ դժվար կլինի այդ ամենը գաղփնի պահել Հովնանցից:

Վարդուհի. - Այո՛, ասաց նա և զրկելով համրութեց Դրանուշին հազար անգամ, երբ իմացավ նրա գաղափարը Հովնանին անակնկալ մարդուցելու մասին:

Քարսեղ. - Դա ծիծառելի է. Դրանուշը լրիվ կարմրեց և անհարմար զգաց:

Սյուզի. - Լավ, ես կարծում եմ, որ դա ամրողությամբ հիմար գաղափար է: Ես դեռ վստահ չեմ, որ այսօր կկարողանամ զալ: Եվ գուցե իմ փիսիկը ևս չցանկանա

երեկոյան դուրս գալ փնից այս ցուրպ եղանակին:

Հովսեփ. - Ի՞նչ նկարի ունես: Բոլորս էլ համաձայն ենք, որ Դրանուշի գաղափարն իրոք լավն է և այն շապ դոր կզա Հովնանին:

Քարսեղ. - Ճիշփ այդպես: Եվ նա լավ է ծրագրել այդ ամենը: Վյսպիսով, ո՞րն է խնդիրը, Սյուզիկի:

Մարի. - Ես կարծում եմ, որ դու նախանձում ես, բանի որ Դրանուշը գովասանք է սպանում դրա համար:

Սյուզի. - Անհեթենթ բան է: Ես էլ կարող էի այդպես մըրածել:

Քարսեղ. - Բայց դու չմըրածեցիր: Դա Դրանուշի գաղափարն էր: Նա ուզում էր օզնել իր ընկերոջը: Եվ դա հիանալի է:

Հովսեփ. - Ես էլ եմ միանում: Ուրեմն կհանդիպենք երեկոյան:

Քարսեղ. - Ինձ կզանզե՞ս ու կիշեցնե՞ս, Հովսեփ:

Հովսեփ. - Ի՞նչ է, հիշողություն չունե՞ս:

Վարդուհի. Ցփեսություն բոլորիդ: Կորենավենք երեկոյան:

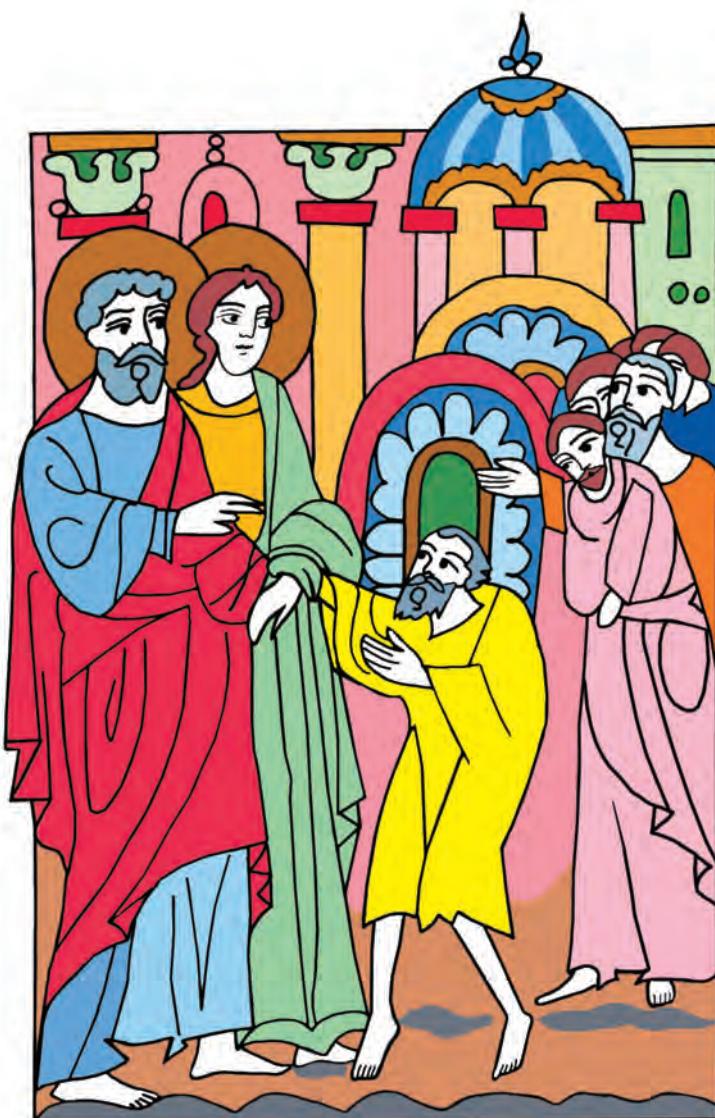
Մարի. - Սյուզի, ինդրում եմ արի: (Բոլորը զնացին, բացի Սյուզիից):

Սյուզի. - Թերևս ես կզամ Հովնանենց գուն: Բայց վստահ եմ, որ ես ավելի լավ բան կծրագրեի, բան Դրանուշը: Նա էլ երևակայում է, թե ինքը շապ իւղացի է:

Աստվածաշունչն ընթերցելիս ուշադրություն դարձու, թե մարդիկ ինչքա՞ն տարբեր էին արձագանքում առաքյալների ուսուցումներին ու բժշկումներին:

Առայալները նշաններ են ցույց տալիս և հրաշքներ գործում

Հայր Գործ. 3. 1-10, 11-26, 4. 1-31, 5. 12-42

«Գիտեմ, որ անզիբությամբ արեցիք, որովհեք չհասկացաք, որ Նա է Օծակ Փրկիչը»: Քրիստոսի չարչարվելը կապարվեց, ինչպես նախօրոք հայրնել էին մարգարեները»:

«Արդ, եղայրներ, ապաշխարեցնե՛ք և դարձի՛ եկելք ձեր մնացերից, որպեսզի պատրաստ լինեք ընդունելու Նրան, երբ վերսպին զա՝ մարգարեների խոսքի համաձայն: Դուք ժառանգեցիք Աքրահամին դրված խոսքումք, ըստ որի՝ նրա սերունդներով երկրի բոլոր ընդունիքները պիտի օրինվեն»:

Սադուկեցիները, որ չեն հավաքում մեռելների հարությանը, ձերբակալեցին Պետրոսին և Շովիաննեսին: Նրանք և տաճարի իշխանավորները առաջաներին արգելեցին խոսել Հիսուսի անունով: Պետրոսն ասաց նրանց. «Եթե Ասպծո առաջ արդար է առավել ձեզ լսել, քան Ասպծոն, ինքներդ որոշեցեք: Իսկ մենք չենք կարող չասել, ինչ որ դեսել ենք և լսել»: Տաճարի իշխանավորներն սպառնացին առաջաներին և արձակեցին նրանց:

Կեսօրից հետո, երբ Պետրոսը և Շովիանները տաճար էին գնում աղոթելու, մի կաղ մարդու ներս մփցրին: Ամեն օր մարդիկ նրան բերում, դնում էին տաճարի դռան մով, որպեսզի նա տաճար մփնողներից ողորմություն խնդրի:

Պետրոսին և Շովիաննեսին դեսնելով՝ սկսեց ողորմություն խնդրել նրանցից: Բայց Պետրոսը պատրասխանեց. «Վրձար և ուսի չոնեմ, բայց ինչ որ ունեմ, քեզ կդամ. հանուն Նազովրեցի Հիսուս Քրիստոսի վեր կաց և բայլիր: Պետրոսը բռնելով նրա աջ ձեռքից՝ վեր կացրեց նրան: Նա վեր ցագկեց և սկսեց բայլել ու նրանց հետ տաճարի մբավ. բայլում էր և վազվում ու օրինում Ասպծոն:

Եվ ամբողջ ժողովուրդը դեսավ նրան և ճանաչեցին, թե նա էր, որ նապում էր տաճարի դռան մով ողորմություն սպանալու համար: Նրանք այդ նշանի վրա զարմանքով լցվեցին և խմբվեցին Պետրոսի և Շովիաննեսի շուրջը:

Պետրոսն ասաց ժողովրդին. «Ո՞վ Խրայելացիներ, այս բանի վրա ինչո՞ւ եք զարմացել, չինի՞ կարծում եք, թե մեր անձի զորությամբ ենք դա արել: Աքրահամի Ասպվածք, Խահակի Ասպվածք և Շակորի Ասպվածք փառավորեց Իր Որդուն՝ Հիսուս Քրիստոսին, որին դուք մագնեցիք և ուրացաք: Բայց նա Սուրբ և Արդար էր, և Նրա անվան զորությունը բժշկեց այս մարդուն այսօր»:

Այնպեսից ազադ արձակվելով՝ առաջալները գնացին իրենց ընկերների և յուրայինների մով ու պարմեցին, թե ինչ քաներ ասացին և արեցին դաճարի պաշտոնյաները։ Նրանք աղոթեցին միասին, որ Աստված գորացնի իրենց՝ քարոզելու և բժշկելու Շխու Քրիստոսի անունով։ Եվ մինչ նրանք աղոթքի մեջ էին, շարժվեց այն դեղը, որ նրանք հավաքված էին։ Ամենքը լցվեցին Սուրբ Հոգով և համարձակությամբ Աստծո խոսքն էին քարոզում։

Առաջալները շարունակեցին նշաններ ու հրաշքներ գործել։ Ավելի ու ավելի թվով մարդիկ էին դարձի զալիս։ Նրանք հիվանդներին հանում էին փողոց, որպեսզի Պետրոսի գեր սրբերն ընկնի նրանց վրա։ Այսպես բժշկվելու համար շաբերն էին բերվում Երուսաղեմին մերձակա քաղաքներից ու ավաններից։

Տաճարի իշխանավորները և սաղուկեցինները նախանձով լցված կրկին ձերբակալել դվեցին և քանդարկեցին առաջալներին, որպեսզի խափանն նրանց գործը ժողովրդի մեջ։ Սակայն Տիրոջ հրեշտակը բացեց բանքի դռները, և երբ բանդապահները եկան, նրանց բանդախցերը դադարեց գտան։ Վասա սպասավորներից մեկը եկավ և դաճարի իշխանավորներին ասաց. «Վհա այն մարդիկ, որոնց դուք բանքն եք դրել, դաճարում կանգնած՝ ժողովրդին ուսուցանում են»։

Ագրյանի առաջ կանգնեցնելով՝ քահանայապետը հարցաքննեց Պետրոսին և Հովհաննեսին և ասաց. «Ձեզ խսդիվ չպարփիրեցինք միթե չուսուցանել այն անունով»։ Երբ Պետրոսը պարփականեց, որ պետք է հնագանդվել Աստծոն, դաճարի իշխանավորները կամենում էին սպանել նրան։

Բայց ժողովրդի կողմից հարզված Գամադիել անունով մի փարիսեցի ասաց. «Տեղո՞ւ մնացեք այդ մարդկանցից և բաց թողեք նրանց, որովհետք եթե այդ խորհուրդը կամ գործը մարդկանցից է, կրանդվի, իսկ եթե Աստծոց է, չեք կարող դրանք ճախողեցնել. մի գուցե ասդվածամարդ էլ դառնաք»։

Գամադիելի խոսքը համոզիչ թվաց ժողովականներին, որով նրանք միայն զանահարության պարփի դվեցին առաջալներին և ազադ արձակեցին։ Առաջալներն ուրախացան, որ արժանի դաճար Շխու Քրիստոսի անվան համար անարզվել։ Եվ ամեն օր, դաճարում, թե փնտերում, չէին դադարում ուսուցանել և ավելաբարանել Շխու Քրիստոսին։

Մտածենք պատմության շուրջ

Դասարանով դերակապարե՛ք Պետրոսի և Հովհաննեսի կողմից բժշկված կադ մարդու պարմությունը՝ ըստ **Գործ. 3. 1-10** համարների։

Դերախաղի ծրագիրը մշակելիս ընդգրկե՛ք նաև նրանց կերպարները, ովքեր այդ օրը գրնվում էին դաճարում։

- ◆ Նրանք ինչպես արձագանքեցին այս հրաշքին։
- ◆ Ի՞նչ ասացին։
- ◆ Նրանք ի՞նչ կպարմեն դրա մասին մյուսներին հերազայում։

Ներառություն նրանց արձագանքները դերախաղի մեջ։

Սրանք քահանաներ էին, որոնք պատասխանատու էին տաճարի համար։ Նրանք հածախ կոչվում են «քահանայապետեր» կամ «երեցներ»։

ԱԾԱՐԾԱՇ ԲԺԻՇԿԵՐ՝ ԿՊՋՄԱՍ և ՊԱՄԻԱԾՈՎ

Ղիա մի պարմություն երկու սրբերի մասին, ովքեր հետեւելով առաջալներին օրինակին բժշկեցին ու օգնեցին մարդկանց:

1. Շաբ դարեր առաջ Հռոմում ապրում էին Կողմա և Դամիանոս անունով երկու եղբայրներ: Նրանք Ասպծուց օժբված էին բուժելու հրաշալի շնորհով:
2. Քանի որ այդ ժամանակ շաբ էին հիվանդները, Կողման ու Դամիանոսը մշտապես զբաղված էին բուժամարդկանց, կանանց ու երեխաներին խնամելով, որոնք զալիս էին նրանց մոտ աղոթքի և բժշկության համար:
3. Նրանք միայն մարդկանց չեն, որ բուժում էին, այլ նաև կենդանիներին: Եղբայրների համար Ասպծո բոլոր արարածները կարևոր էին:
4. Գուցե հարցներ, թե իիվանդները, հարվածները աղքադ մարդիկ, ինչպես էին կարողանում վճարել Կողմային ու Դամիանոսին աշխարհանքի դիմաց:
5. Ղիա թե նրանք ինչ էին անում, որի համար արժանացել էին մարդկանց հարգանքին ու գնահատանքին: Նրանք երբեք իրենց կափարած բժշկության դիմաց փող չեն վերցնում: Փոխարևնը քաջալերում էին հիվանդներին ապավինել Շիսուս Քրիստոսին, որպեսզի Տիրոջ հավաքով բուժվեն:
6. Երկու եղբայրներն առաջնորդվում էին Տեր Շիսուս Քրիստոսի պարզամով, որ ասում է. «Զրի՛ առաք, ձրի ել փվե՛ք»: Այս փողերը կարդում ենք Մաքրելոսի Ավելարանի 10-րդ գլուխ 8-րդ համարում:
7. Կողման ու Դամիանոսը միայն բժշկելու շնորհը չեն, որ ունեին: Նրանք նաև շաբ հարստություն էին ժառանգել ծնողներից: Մաքրելու ձրի բուժելուց հետ մեկը եղանակ, աղքադներին փող էին քաշխում:
8. Այդ օրերին Հռոմում ապրող հանրաճանաչ մյուս քրիստոնյաների նման Կողման ու Դամիանոսը խնդիր ունեցան կայսեր հետ, ով պաշտում էր կուոքերին՝ փոխանակ ճշմարիք, միակ Ասպծուն:

9. Կողմային ու Դամիանոսին ձերբակալեցին և շղթայված թերեցին Գալերիոս կայսեր առջև: Նրանք հարցաքննվեցին ու սպառնալիքներ սփացան, սակայն չուրացան իրենց քրիստոնեական հավաքը:
10. Նրանք ոչ միայն մերժեցին երկրպագել կուոքերին, այլ նաև դիմեցին կայսերը ասելով. «Եթե վարպետները չքանդակեն քո կուոքերը, դուք պաշտելու այլ բան չէիք ունենա»:
11. Կայսրը զայրացավ, բայց և հարզեց եղբայրներին դրսնորած քաջության համար: Ի վերջո նա հրամայում է ազար արձակել եղբայրներին, որով ինքը ևս քրիստոնյա է դառնում: Նա գիտեր, որ ճշմարիքն Աստված միայն կկարողանար եղբայրներին այդպիսի զորություն և մյուսներին սիրելու շնորհ պարզենել:
12. Կողման ու Դամիանոսը շարունակեցին բուժել հիվանդներին և օգնել աղքատներին: Նրանք հորդորում էին բոլորին ապավինել Ասպծուն և սիրել Նրան ամեն բանից վեր: Նրանց հոչակը գարածվեց ամբողջ երկրում, և մարդիկ երախփապարփ էին նրանց, քանի որ պարբասարակամորեն բժշկում էին ամենքին՝ առանց դրամ պահանջելու:
13. Մեկը, որ ժամանակին եղել էր նրանց ուսուցիչը, սկսում է նախաձել եղբայրներին: Նախանձը հետզհենքն փոխվում է արելության: Մի օր նա հրավիրում է նրանց բարձրանալ մոփակա սարերը՝ դեղաբույսեր և օգբակար արմագներ հավաքելու: Լեռների հանդարփ մենության մեջ նա սպանում է եղբայրներին:
14. Սրբ. Կողման ու Դամիանոսը նահացան իրեն ճշմարիք քրիստոնյաներ, ովքեր բուժում և հույս էին ներշնչում բոլոր կարիքավորներին: Մենք հիշում ենք նրանց՝ որպես Հիսուս Քրիստոսի հետևորդների, որոնք Ասպծուց իրենց քրիստում էին յուրաքանչյուրին: Նրանք դա չէին անում փող դիզելու, պարիվներ սպանալու կամ հոչակավոր դառնալու համար, այլ ուզում էին, որ մարդիկ հավատան Ասպծուն:

- ա. Ո՞վ է նախանձը այս պարմության մեջ: Ո՞վ էր նախանձը «Ճրանուշի լավ զաղափարը» պարմության մեջ:
- բ. Ինչո՞ւ էին մարդիկ նախանձում Կողմային ու Դամիանոսին:
- գ. Երբ մեկը ուրիշը լավ բան է անում կամ լավ զաղափար ունենում, ինչ կարող ենք անել այն կարարելագործելու, քան նախանձելու համար:

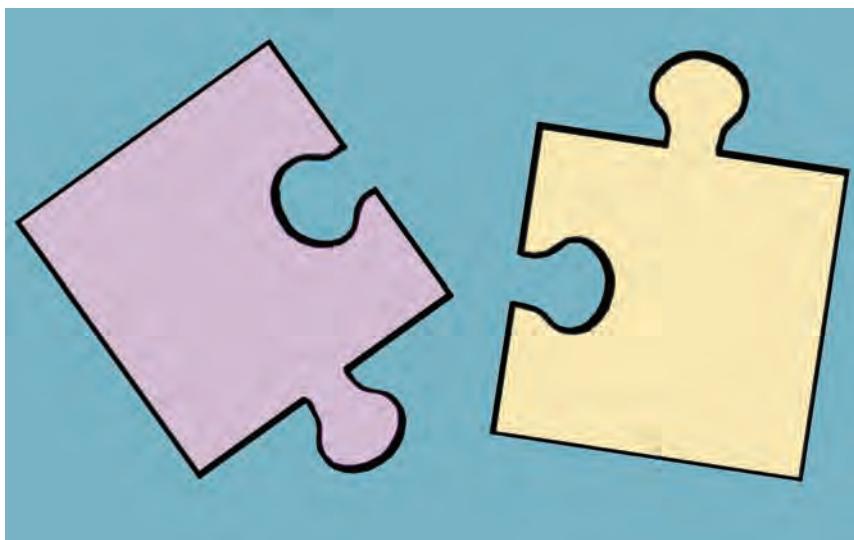
Բժշկության աղոթքներ

Եկեղեցում մենք փորձում ենք հետպել առաքյալների և Կողմայի ու Դամիանոսի նման սրբերի բարի օրինակին: Խնդրում ենք, որ Ասպարագ օրինի նրանց, ովքեր բարի գործեր են անում, այլ ոչ թե նախանձում են մյուսներին: Նաև աղոթքում ենք օգնության կարիքի մեջ զբնվողների և հարկավես հիվանդների համար:

Եկեղեցում ասում ենք բժշկության փարբեր աղոթքներ: Սակայն կա բժշկության մի աղոթք, որը բահանան կարդում է հիվանդի վրա փուն կամ հիվանդանոց այցելելիս: Վհա մի հարված այդ աղոթքից:

«Տեր Աստված մեր, փարատիր քո այս ծառայի ցավերը և բժշկիր նրա հիվանդությունները և քո ամենազոր խաչի նշանով կատարյալ առողջություն շնորհիր նրան, քանզի միայն Դու կարող ես ներել մեր մեղքերը և հեռու վաճել բոլոր ախտերն ու հիվանդությունները մեզանից»:

Քո լեզուների վրա նկարին կամ զրին մի բան, որը կանեիր օգնելու հիվանդին կամ կարիքավորին:

ՏԱՍՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՌԵՏ

Պարբանակ ունեցեք Ասպարագունքը, ինչպես նաև լայն թերանով մի մաքուր շիշ՝ «դեղամիջոց» պիտակով: Այս շարաթվա դասում ընզրկված սուրբգրային հարվածները պատմում էին առաքյալների մասին, ովքեր աղոթքով բուժում էին հիվանդներին ու կարիքավորներին: Աշակերտները նաև սովորեցին Սր. Կողմայի և Սր. Դամիանոսի մասին, որոնք հնարավոր լավագոյն և քրիստոնեավայել կերպով օգբագործեցին իրենց բժշկելու շնորհները՝ հօգուր շաբերի: Իրենց արածի դիմաց վարձ չափահանչելու համար նրանք ևս պարկանում են բժշկող այն սրբերի դասին, որոնք կոչվում են «անարձաթ»: Թող ձեր երեխան պարմի ձեզ նրանց մասին:

Դասում նաև նկարագրվում են որոշ եղանակներ, որոնցով Եկեղեցին այսօր կապարում է բժշկության աղոթքի կարգը: Այս գաղափարն ամրապնդելու համար միասին կարդացեք Նակորոս առաքյալի թղթի 5.13-14 հարվածը: Զրուցե՛ք այն կերպերի շուրջ, որոնցով եկեղեցում կամ փանը աղոթքում ենք մեկս մյուսի համար, ինչպես նաև խնդրում բահանայի աղոթքը հիվանդության կամ հոգեկան անհանգստության դեպքերում:

Միասին ընդունե՛ք ձեր ընդանիքին ծանոթ մեկին, ով աղոթքի կարիք ունի: Գրե՛ք այդ անձի անունը փոքրիկ թղթի վրա և այն գցե՛ք շշի մեջ: Շիշը կարող եք զարդանախշել՝ ըստ ցանկության:

Շիշը դրե՛ք այնպիսի փեղում, որպեսզի ձեզ հիշեցնի աղոթել: Ժամանակ առ ժամանակ հավաքվե՛ք և ավելացրե՛ք կամ փոխե՛ք այն մարդկանց անունները, որոնց համար աղոթում եք:

«Ստեկանոսը, շնորհներով ու զորությամբ լցված մի մարդ,
ժողովողի մեջ զարմանալի գործեր ու մեծամեծ նշաններ էր ամում»:
Ըստ Գործք. 6. 8

ՀԱՅՏԱՎԱԳՈՐԾԵԸ

Ամենք պետք ունենք օգնականների

Կան բաներ, որ անում ենք ինքներս: Բայց կյանքում լինում են դեպքեր, երբ մյուսների օգնության կարիքն ենք զգում: Հարկապես այնպիսի դեպքերում, երբ փվյալ գործը վեր է լինում մեր ուժերից:

Մդիմակի հեքիչայլ իրավիճակներից յուրաքանչյուրի մասին: Նշված դողերի վրա նկարագրի՛ր երկու փարբերակ, թե դվյալ իրավիճակում մարդիկ ի՞նչ դեսակի օգնություն կակնկալեին սպանալ:

Երիտասարդ ամուսինները զույգ զավակ են ունենում:

1. _____

_____

2. _____

_____

Մեկն ունի երկու ընկեր, ովքեր դեղափոխվում են նոր բնակարան: Նրանք խնդրում են, որ ընկերն օգնի իրենց դեղափոխելու դաշտ իրերը: Բայց երկուսն ել դեղափոխվում են նույն օրը:

3. _____

_____

4. _____

_____

Ուսուցիչը դասարան է ընդունում երկու նոր աշակերդների, որոնք կարիք ունեն լրացուցիչ պարապմունքների՝ մյուսներից եւ չմանալու համար:

5. _____

_____

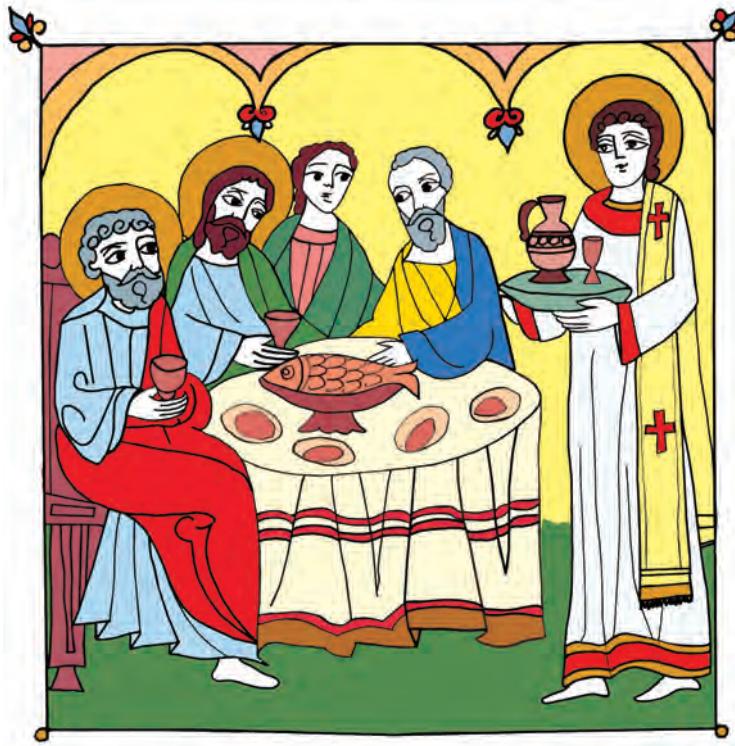
6. _____

_____

Աստվածաշունչը կարդալիս ուշադիր հետևիր, թե ինչպե՞ս իրավիճակը նախնական Եկեղեցում փոխվեց, և առաքյալներն օգնականների կարիք զգացին:

Առաջին սարկավագները ծառայում են Եկեղեցուն

Հայոց Գործ. 6. 1-15

Եկեղեցու վաղ օրերին, երբ աշակերպների և հավաքացյալների թիվը զնալով աճում էր, հունախոս հրեաները սկսեցին դրայախոս հրեաների դեմ՝ ասելով, որ իրենց այրիները ամենօրյա նպաստի բաշխման ժամանակ անփեսվում են:

Այսպիսով, գրաներկուար կանչում են աշակերպների բազմությանն ու ասում. «Մեզ հաճելի չէ թողնել Ասքծո խոսքի քարոզությունը և սեղաններ սպասարկել: Եղբայրներ, ընդունենք ձեր միջից բարի համբավ ունեցող յոթը մարդու, որոնց կնշանակենք այդ ծառայությունների համար, իսկ մենք աղոթքի և խոսքի քարոզությանը նվիրվենք»:

Այս խոսքը հաճելի թվաց բոլոր հավաքացյալներին, և ընդունեցին Սբեփանոսին, որ հավաքով և Սուրբ հոգով լցված մի մարդ էր, և Փիլիպոսին, Պոռորոնին, Նիկանորային, Տիմոնային, Պարմենային, Նիկոլայոսին, որ անփիտօքի մի նորադարձ էր: Նրանց կանգնեցրին առարյալների առաջ և աղոթք անելով նրանց վրա դրեցին իրենց ձևորերը:

Եվ Ասքծո խոսքը աճում էր ու գրաբաժում, և աշակերպների թիվը Երուսաղեմում մեծապես շաբանում էր: Եվ քահանաներից շաբերը հնագանդվում էին հավաքին:

Սբեփանոսը, շնորհներով և գորությամբ լցված մի մարդ, ժողովրդի մեջ զարմանալի գործեր և մեծամնաշաններ էր անում: Ոմանք այն ժողովարանից, որ կոչվում էր լիբիացիների, կյուրենացիների և աղեքանդրացիների ժողովարան, և ոմանք, որ Կիլիկիայից և Ասիայից էին, Սբեփանոսի հետ վիճելու ելան: Բայց նրանք չէին կարողանում դեմ կանգնել այն իմաստությանը և Շոգուն, որով խոսում էր նա:

Այն ժամանակ հրապութեցին մի քանի մարդկանց, որ ասեն. «Լսեցինք դրա հայեցական խոսքեր ասելու Մովսեսի և Ասքծո դեմ»: Եվ գրգռեցին ժողովրդին, քահանաներին ու օրենսգեպներին և հարձակվելով Սբեփանոսի վրա հափշտակեցին նրան ու գրաբան ապյան: Եվ բերեցին կանգնեցրին սուրբ վկաներ, որոնք

ասում էին. «Այս մարդը չի դադարում հայեցական խոսքեր ասել այս սուրբ գլուհի և օրենքի դեմ: Լսեցինք դրա բերանից, որ ասում էր, թե՝ Հիսուս Նազովը եղին ինքը պիտի քանդի այս դամարը և փոխի այն օրենքը, որ Մռվանը մեզ կպնաց»:

Եվ բոլոր նրանք, որ նստած էին ապյանում, նրան նայելով գեսան, որ նրա երեսը հրեշփակի երեսի նման էր:

Մտածենք պատմության շուրջ

1. Առաջաների համար ինչո՞ւ էր կարևոր ուրիշներին զբնելը՝ որպես սեղանի սպասավորներ:
  2. Եթե ներկա լինեիր և լսեիր Սրբափանոսի դեմ հնչած կեղծ մնադրանքները և գեսնեիր նրա դեմքը «հրեշտակի երևի նման», ինչ կանեիր:

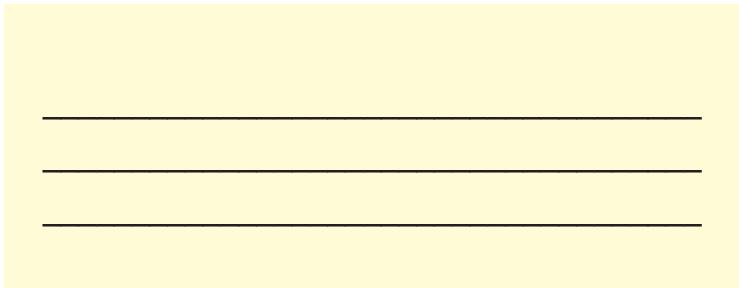
Գրի՞ն մասձումներդ ներքիի տողերի վրա:

ԹԻՐԵ ՍԱՐԿԱՎԱԳՈՒՌԻԾ

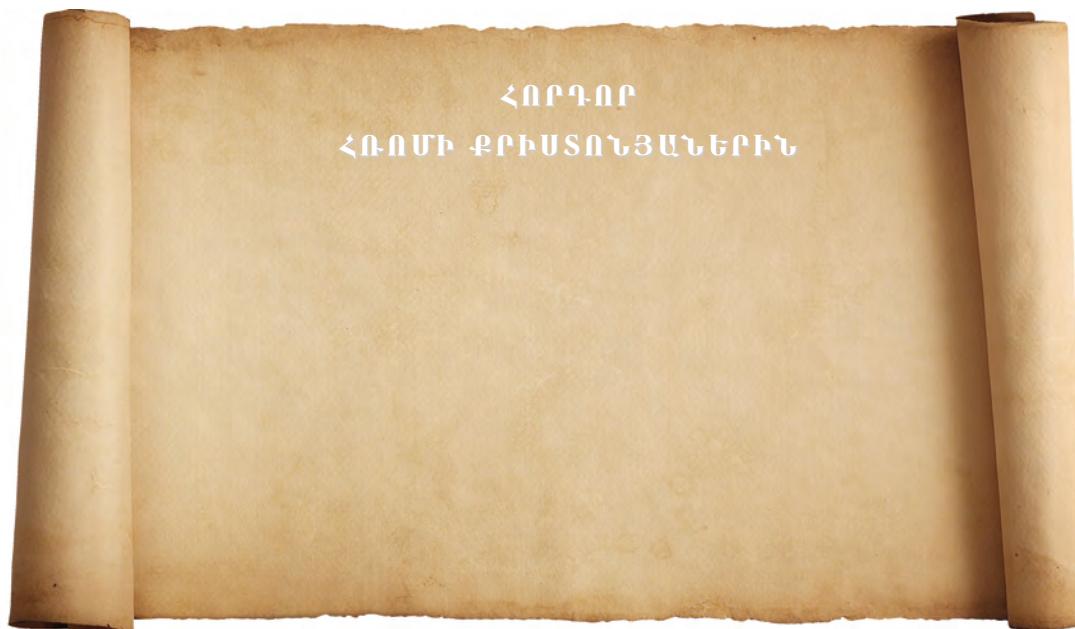
Տղամարդիկ, ինչպես նաև կանայք ծառայել են Եկեղեցուն և հավասրի մասին սովորել Պողոս առաքյալից: Գիտենք, որ կանայք օգնել են այլ կանանց մկրտության պապրասրվելիս, եյուրընկալել են և խրափել նրանց և նրանց ընդանիքներին հավասրի մեջ: Այս կանայք նույնպես եղել են սարկավագներ:

Կարդա՞ Հռոմեացիներին 16. 1-2 հարվածը և ներքեսի գրողերի վրա զրի՞ր մի բանի բաներ, որ Սր. Պողոսն ասում է Փիբե սարկավագուհու վերաբերյալ:

Սր. Պողոսը մի շաբ կարենոր հանձնարարություն է տալիս Փիբեն, որպեսզի իր նամակը տանի Հռոմի քրիստոնյաներին և ընթերցի նրանց համար: Առաջյալը հորդորում է հռոմեացիներին՝ «Տիրոջ անունով ընդունելու նրան, ինչպես վայել է սրբերին»:

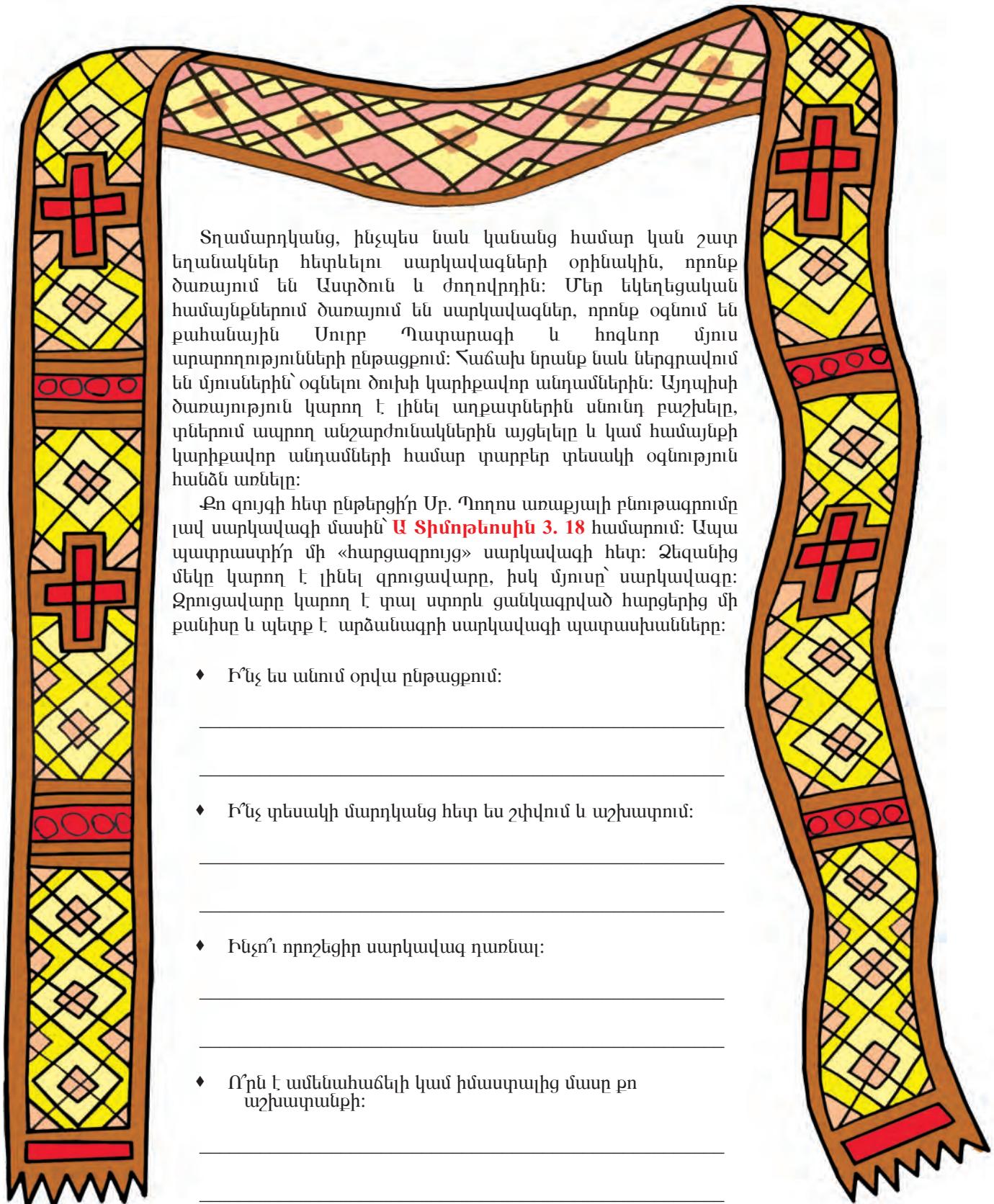
Ընթերցի՞ր Հռոմեացիներին 12. 9-21 հարվածը: Ահա որոշ բառեր այն նամակից, որը Փիբեն Սր. Պողոսի հանձնարարությամբ տարավ հռոմեացիներին: Ընդրի՞ր մի կապակցություն, որ դուք կզա քեզ և այն զրի՞ր նամակի սպորու ծեխն համանման առանձին թղթի վրա՝ «Ուղերձ Հռոմի քրիստոնյաներին» վերնագրով և ըստ ճաշակի գունազարդի՞ր:

ՀՈՐԴՈՐ

ՀՈՌՈՄԻ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԻՆ

Հարցազրույց սարկավագի հետ

Տղամարդկանց, ինչպես նաև կանանց համար կան շավեղանակներ հետեւլու սարկավագների օրինակին, որոնք ծառայում են Ասլուն և ժողովրդին: Մեր եկեղեցական համայնքներում ծառայում են սարկավագներ, որոնք օգնում են քահանային Սուրբ Պատարագի և հոգևոր մյուս արարողությունների ընթացքում: Հաճախ նրանք նաև ներգրավում են մյուսներին՝ օգնելու ծովիի կարիքավոր անդամներին: Վյղափառ ծառայություն կարող է լինել աղքաքներին սնունդ բաշխելը, դներում ապրող անշարժունակներին այցելելը և կամ համայնքի կարիքավոր անդամների համար դարբեր գրեսակի օգնություն հանձն առնելը:

Քո զույգի հետք ընթերցի՛ր Սր. Պողոս առաքյալի բնութագրումը լավ սարկավագի մասին՝ **Ա Տիմոթեոսին 3. 18** համարում: Վայ պատրաստի՛ր մի «հարցազրույց» սարկավագի հետք: Ձեզանից մեկը կարող է լինել զրուցավարը, իսկ մյուսը՝ սարկավագը: Զրուցավարը կարող է վայ սպորև ցանկագրված հարցերից մի քանիսը և պետք է արձանագրի սարկավագի պատրասխանները:

- ♦ Ի՞նչ ես անում օրվա ընթացքում:
-
-

- ♦ Ի՞նչ գրեսակի մարդկանց հետք ես շփվում և աշխապում:
-
-

- ♦ Ինչո՞ւ որոշեցիր սարկավագ դառնալ:
-
-

- ♦ Ո՞րն է ամենահաճելի կամ իմաստալից մասը քո աշխապանքի:
-
-

ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՌԵՏ

Վյորվա դասը կենդրոնացած էր առաքյալների հոգսւերից կմելով նոր օգնականներ ունենալու անհրաժեշտության վրա, քանի որ առաքյալների գործը մնանաւում էր Եկեղեցու անդամների քանակի աճելուն զուգահետո: Մրանք դարձան ենց առաջին սարկավագները: Ժամանակի հետ շար սարկավագներ ծառայության նշանակվեցին ինչպես դրամարդկանցից, այնպես և կանացից:

Դասում նկարագրվում է սարկավագների կարարած գործերից մի քանիսը և առաջարկվում եղանակներ, որոնցով կարող ենք հետևել նրանց օրինակին այսօր:

Դասը նաև անդրադառնում է սարկավագ լինելու և ծառայելու կապին: Մեր հասարակության մեջ «ծառայելու» գաղափարը միշտ չէ, որ բարածում տնի: Մենք հաճախ աշխափում ենք խոսափել ծառայելուց, որովհետք այն համարում ենք մի գետակ «սպորացուցիչ» գործ: Վվեկին՝ մեզ քաջալերում են պարասխանափու լինելու փոխարեն ձգվել կարգադրողի դիրքին, որպեսզի մյուսները ծառայեն մեզ:

Ընդհանիքով վերիիշեք մյուսներին ծառայելու Տիրոջ խոնարհազորյան օրինակը, երբ լվաց Իր աշակերդների ովքերը (Հովի. 13. 1-16): Միասին զրոյցեք այն պահերի մասին, երբ ինքներդ ծառայել եք մյուսներին, և երբ ուրիշներն են ծառայել ձեզ: Տերն ասում է, որ ինքներս կարող ենք ածել և ուժեղանալ մյուսներին ծառայելով: Քննարկեք այդ ուսուցումը և թերևս թերեք որոշ օրինակներ ձեր կյանքից, երբ մեծացել եք, սովորել և ուժեղացել ծառայելու միջոցով: (Օրինակ՝ սկսնակները սովորում են իրենց գործը վարպետին հնագանդվելով, զիգնականները սովորում են մասնագիտանալ իրենց զիգնագոյնի մեջ՝ պրոֆեսորի դեկանավորության վրակ աշխափելով: Սա մի սովորական փորձառություն է, որ մյուսներին հոժարակամ ծառայելը կարող է երջանկության աննման զգացողություն պատճառել): Աղոթեք միասին, որ Վարպած ծառայելու խոհեմություն պարզեցի ձեզ և երախարագելու սիրո՞գնահապելու նրանց, ովքեր ծառայում են ձեզ:

ՄՐ. ԱՏԵՓԱՆՈՍԸ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՇԱՏԱԿԸ

ԴԱՍ 7

«Եվ քարկոծում էին Ստեփանոսին, որը աղոթում էր ասում.
«Տե՛ր Հիսուս, ընդունի՞ր իմ հոգին»: Նև ծնկի եկավ, բարձր ծայնով աղաղակեց.
«Տե՛ր, սա մեղք մի՛ համարիր դրանց»:

Ըստ Գործ. 7. 59-60

ԲԱՅՏԾԱԳՈՐԾԵԾՔ

Մարիան անհանգիստ էր: Երբ դպրոցում հանդիպում էր իր ընկերուիհիներին, կրկին պիտի ասեր. «Ես չեմ արհամարիում նորեկ աղջկան: Նա պարզապես դժվար պահեր է ապրում»:

Երբ Մարիան մորեցավ իր ընկերուիհիներին, Խսկուիին ասաց. «Տեսե՛ք, թե ով է զալիս, հիանալի Մարիան, որը երբեք չար բան չի անում»: Խսկուիին արմունկով թերևն հրեց Օսանիկին և նրանք երկուսով ծիծաղեցին:

Մարիան զգաց, որ այդերն այրվում են: «Վերջ կրա՞ք ձեր հեզնանքին: Ես երբեք չեմ ասել, որ հիանալի եմ: Բայց ճիշդ չէ արհամարիել նրան, ով նոր է եկել մեր դասարան: Նա անաչկոր է ու քաշված, բանի որ պիտի շարունակի իր ուսումը բոլորովին նոր աշակերդների հետ, որոնց երբեք չի ճանաչել»:

Նազենին պարախանեց. «Մարի՛ա, զիգենմ դու ճիշդ ես, բայց եթե ընկերություն անենք նրա նմանի հետ, մյուսները կկարծեն, թե մենք իրոք հիմար ենք: Ուզում եմ ասել, որ նա ո՛չ կարգին հազնվում է, ո՛չ լավ խոսում և առհասարակ ոչ մի ճիշդ բան չի անում»:

Օսանիկն իր հերթին ավելացրեց. «Եթե ինքող ուզում ես այդքան մեծահոգի լինել, Մարի՛ա, քո գործն է: Բայց ես այդպես չեմ վարվի: Նոյնը նաև Խսկուիին և Կարինեն»: Նրանք գլխի շարժումով համաձայնություն բարեցին:

«Օ՛, ո՛չ, եկի եկավ այս նոր դեմքը, - ասաց Օսանիկը, - եկե՛ք զնանք այսպեղից»:

Նրանք քայլելով հեռացան՝ մենակ կանգնած թողնելով Մարիային: Վերջինս այնքան էր վիրավորվել ու շփորչվել, որ կցանկանար անհետանալ: Սակայն փորձեց մապալ նոր դասընկերուիու մոդենալիս, որը ամաչկոր հայացքով սպասում էր մի բարև սպանալուն:

Մտածենք պատմության շուրջ

- ♦ Ի՞նչ ես կարծում, Մարիան ինչպե՞ս կվարվի:
- ♦ Իր որոշումն ինչպե՞ս կազդի իր ընկերուիհիների և նոր դասընկերուիու վրա:

Տե՛ս, թե Ստեփանոս սարկավագն ինչպե՞ս է վարվում իր ոեմ դուրս եկած մի խումբ հակառակորդների հետ:

ՍՄԵՐԻՎԱՆՈՒ ՍԱՐԿԱՎԱԳՐ պաշտպանում Է իր հավասր

Հայոց Գործը . 7. 1-8. 1

Եթ Սմերիվանու կանզնեցրին ապյանի հարցաքննության, քահանայապեպն ասաց նրան. «Դու իսկապես ասե՞լ ես, թե Շնուս Քրիստոսը կրանդի փաճարը և կփոխի Մովսեսի բված օրենքը»:

Սմերիվանու հիշեցրեց նրանց, թե ինչպես Ասպարագ եղել է իրենց նախահայրերի հետ Աքրահամի ժամանակվանից ի վեր: Նա ասաց. «Ասպարագ Աքրահամին խոսքացավ մի նոր երկիր և ասաց, որ Աքրահամի սերունդները 400 տարի իրեն պանդուիր և ծառա պիտի լինեն օպար երկրում: Բայց Ասպարագ նաև ասում է. «Իմ ժողովրդին պիտի դուրս բերեմ այդ երկրից, և նրանք պիտի ինձ պաշտեն այս գրեղում»: Իսահակը Աքրահամի որդին էր, և Իսահակի որդին՝ Դակորը, դարձավ 12 որդիների 12 նախապետների հայր:

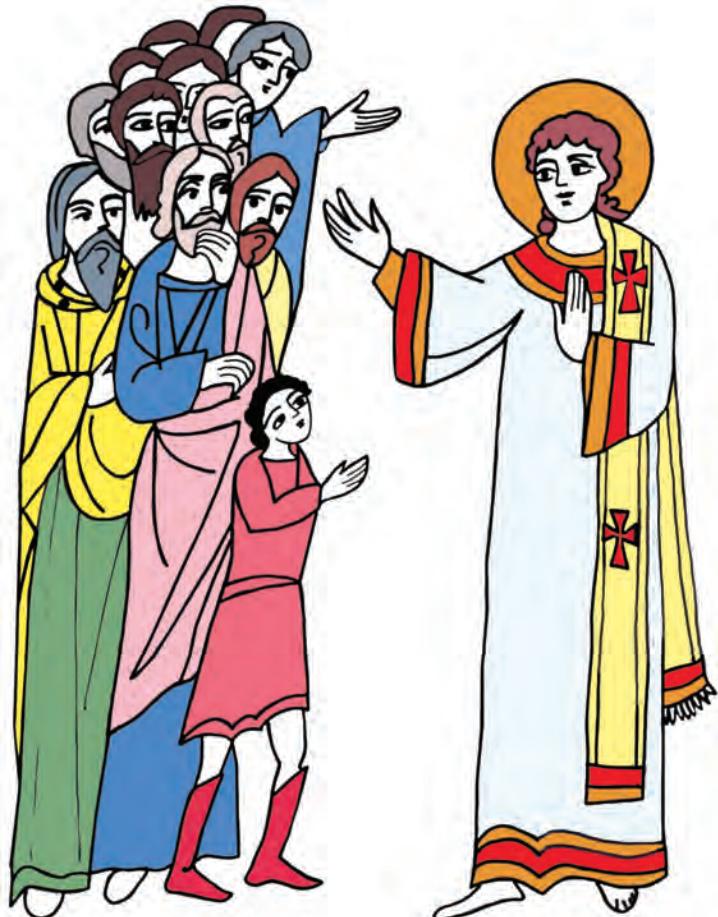
Ապա Սմերիվանու հիշեցրեց, որ Դակորի բասմնեկ որդիները, նախանձելով իրենց եղբորը՝ Շովետիին, վաճառեցին նրան, որ տարվի Եզիպոտու: Բայց նա շահեց փարավոնի վստահությունը: Դրանից հետո Շովետիը փրկեց իր ընդարձակին, եթե Քանանում սով էր, և նրանք եկան Եզիպոտու հաց բանելու:

Այնուհետև Սմերիվանուն ասաց.

«Երկար տարիներ հետո մեկ այլ փարավոն սպրկացրեց Եզիպոտի խրայելացիներին: Սակայն Մովսեսը փրկվեց, և փարավոնի աղջիկը որդեգրեց նրան: Նա մեծացավ պայտագում և կրթվեց Եզիպոտացիների ամբողջ իմաստությամբ: Մովսեսը սպանեց մի Եզիպոտու, որը սպառնացել էր մի խրայելացու: Վերջինս զիրքեր, որ Մովսեսը նույնպես խրայելացի է: Եթե նա դեսավ, որ երկու խրայելացի վիճում են, նրանց սրբակ խաղաղություն անել: Նրանցից մեկն ասաց. «Քեզ ո՞վ իշխան և դարպանը կարգեց մեր վրա. մի՞թե ինձ էլ սպանել ես ուզում, ինչպես երեկ սպանեցիր Եզիպոտուն»:

«Եվ այս խոսքերի վրա Մովսեսը փախավ Մադիամի երկիր: Եթ քառասուն տարիներ անցան, Սինա լեռան անապատում Տերը խոսեց նրա հետ մորենու կրակի բոցերի մեջ և ասաց. «Վշմ արի՛, թեզ պիտի ուղարկեմ Եզիպոտու»:

Սմերիվանուն ասաց. «Այս նույն Մովսեսին Ասպարագ ուղարկեց՝ որպես իշխան և փրկիչ, և նա դուրս հանեց իր ժողովրդին Եզիպոտուի՝ նշաններ ու զարմանալի գործեր անելով այնքևու: Մովսեսը խոսքացավ, որ Ասպարագ մի մարզաքն կուղարկի և ժողովրդին կանցկացնի անապափի միջով, այդունահերձ նրանք բողոքեցին, չուզեցին հնագանդվել Ասպարագ և սկսեցին կուրքեր պաշտել: Մովսեսը վկայության խորան

կանգնեցրեց, և մեր նախնիները իրենց հետքին վկայության խորանը ավելացած երկիր, որը Աստված խոսքացել էր: Այն կանգուն մնաց մինչև Սողոմոն թագավորի ժամանակները, ով կառուցեց Երուսաղեմի բաճարը»:

Սպեֆանոսն ասաց. «Կամակորնե՛ր, որոնց սիրով ու ականջները փակ են Ասրծո կոշին, դուք միշտ Սուրբ Հոգուն հակառակում եք, ինչպես որ ձեր հայրերն էին, այնպես էլ՝ դուք: Ձեր հայրերը սպանեցին մարգարեներին, որոնք պատմեցին Արդարի զալսպյան մասին, որի մարդիչներն ու սպանողները եղաք դուք այժմ, դուք, որ հրեշտակների հրամանների միջոցով օրենքն սպացաք, բայց այն չպահեցիք»:

Նրա խոսքերը զայրացրին նրանց: Բայց նա լի էր Սուրբ Հոգով և ասաց. «Վիա քեսնում եմ երկինքը բացված և մարդու Որդուն, որ կանգնած է Ասրծո աջ կողմը»: Նրանք փակեցին իրենց ականջները և քարկոծեցին նրան. Սպեֆանոսը աղոթում էր և ասում. «Տե՛ր, սա մեղք մի՛ համարիր դրանց»: Եվ երբ այս ասաց, մեռավ:

Մտածենք պատմության շուրջ

Առաջին սարկավագի և առաջին նահապակի՝ Սպեֆանոսի պատմությունն ամփոփ կերպով ներկայացնում է մեզ Եկեղեցու անցյալը՝ սկսած հինկրակարանյան ժամանակներից: Սպեֆանոսն իրեն մեղադրողներին հիշեցնում է Խրայելի պատմությունը՝ Արքահամից մինչև Հոգեգալուսպ և Քրիստոսի Եկեղեցու հիմնադրումը:

Վերանայի՛ր Սր. Սպեֆանոսի կողմից հիշարտակված մի քանի տեղանուններ Դին Ուխտի պատմության մեջ: Նկարագրությունների կողքի գծի վրա գրի՛ր համապատասխան տեղանունի դասող:

1. Արքահամի ծննդավայրը: _____
2. Վայրը, որտեղ Մովսեսը հանդիպեց Ասրծուն այրվող մորենում մեջ: _____
3. Երկիրը, որտ Հովսեսիր վաճառվեց և փարվեց: _____
4. Տեղը, որտ Մովսեսը փախավ, երբ հայրնի դարձավ իր կարարած սպանությունը երկրով մեկ, որտեղ ապրում էր: _____
5. Վայրը, որտեղ Հովսեսիր ընդունիքն ապրում էր և որտեղից նրանք սովոր ժամանակ գնացին Եզիզուս հաց հայթայթելու: _____

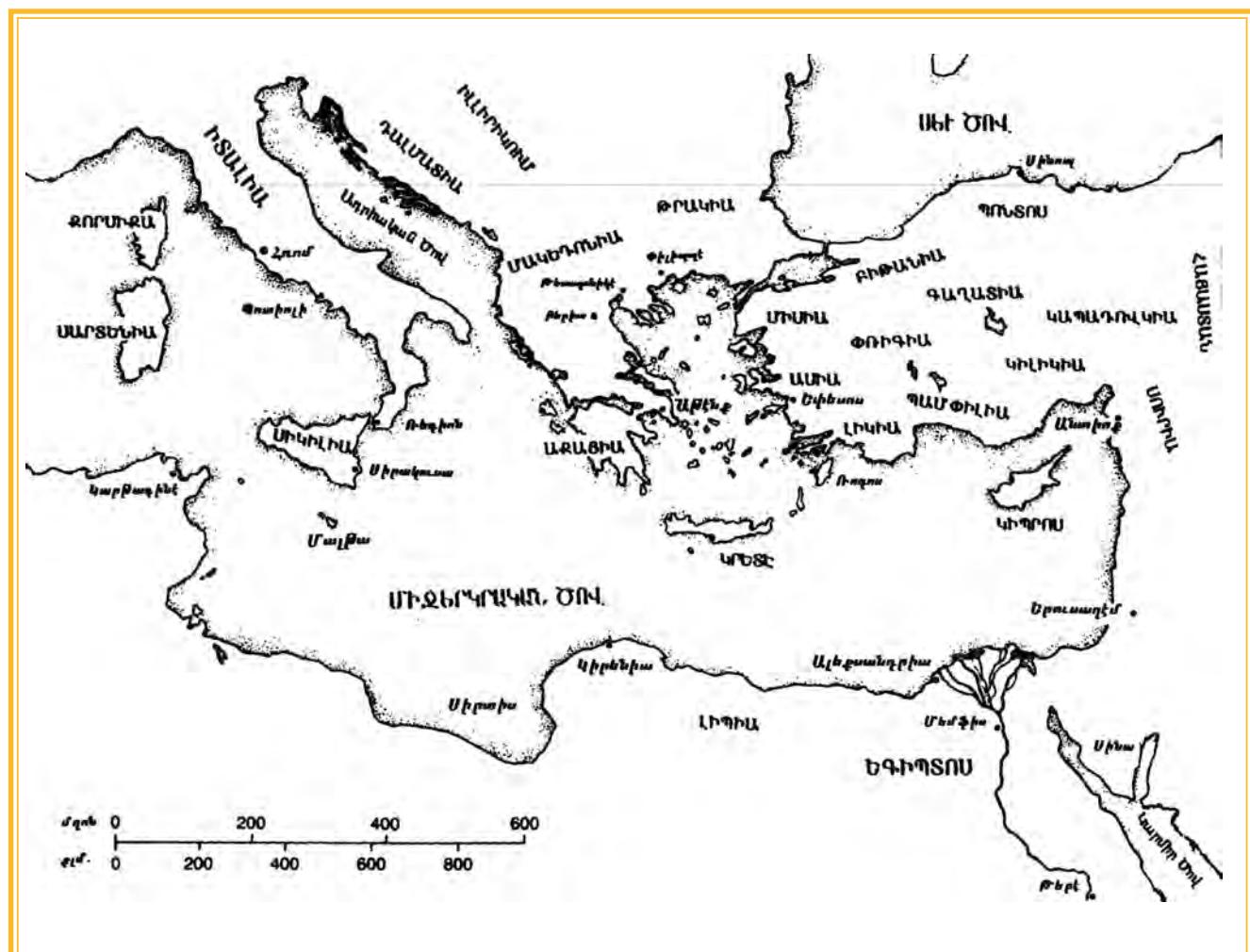

1. Արքահամի ծննդավայրը: _____ 2. Վայրը, որտեղ Մովսեսը հանդիպեց Ասրծուն այրվող մորենում մեջ: _____ 3. Երկիրը, որտ Հովսեսիր վաճառվեց և փարվեց: _____ 4. Տեղը, որտ Մովսեսը փախավ, երբ հայրնի դարձավ իր կարարած սպանությունը երկրով մեկ, որտեղ ապրում էր: _____ 5. Վայրը, որտեղ Հովսեսիր ընդունիքն ապրում էր և որտեղից նրանք սովոր ժամանակ գնացին Եզիզուս հաց հայթայթելու: _____	Ա. Սինա լեռ Բ. Քանան Գ. Մադիամ Դ. Միջազելք Ե. Եզիզուս

Քարտեզով վարժություն

Արդեն կարդացիր Սպեცիանոսի և նախորդ դասին՝ Փիբեկ մասին: Ասքծու այս երկու ծառաները ապրել են Եկեղեցու հիմնադրման վաղ ժամանակներում, երբ Ավելարանը քարոզվում էր աշխարհի բոլոր կողմերում: Ներքուստ դրված է մի քարքեզ, որը ցոյց է դափնիս այն վայրերը, որին Եկեղեցին աճում էր: Նշի՛ր դրանք.

- Այսպիսի շրջան գծիր **Տռոմի** շուրջ, ուր Փիբեն փարավ **Պողոս** առաքյալի նամակը:
  - Մեկ այլ շրջան գծիր **Անդիորի** շուրջ, որպեսից էր **Նիկողայոսը՝ առաքյաների** խնդրանքով ժողովրդի կողմից ընդունված յոթը սարկավագներից մեկը:
  - Երրորդ շրջանը գծիր **Եզիպոտսի** մեծ քաղաք **Ալեքսանդրիայի** շուրջ, որպեսից էին նաև **Սպենֆանոսի** դեմ կրավողներից ոմանք: (Գործ. 9)
  - Թերև զունավորի՛ր **Կիլիկիայի** փարածքը, մեկ այլ վայր, որպեսից եկել էին **Սպենֆանոսին** մեղադրողներից մի քանիսը:
  - Շրջան գծիր **Երուսաղեմի** շուրջ, որպես Սպենֆանոսը վկայեց իր հավաքոր առ Քրիստոս և փվեց իր կյանքը:

Դումենական կայսրության պարագօր Միուս Քրիստոնի ժամանակ

Միայնակ պայքարում

Տեղի չէ մենակ պաշտպանել ճիշգն ու լավը: Մարիայի և նոր դասընկերութու պափմությունը ցոյց է փալիս, թե որքան դժվար է լրվել քո ընկերներից և միայնակ մնալ: Այդուհանդերձ, Մարիան զիբեր, որ այն, ինչ ինքն անում էք, ճիշգ է:

Սր. Սպետիանոսը նոյնակ մնակ մնաց, բախվելով մի խումբ զայրացած մարդկանց հետ, որոնք չէին հավաքում Ասպծուն այնպես, ինչպես ինքը: Բայց նրա հավաքը զորեղ էք: Նա զիբեր, որ Ասպրած միշտ իր հետ կլինի, ինչպես որ եղել էք Մովսեսի և մյուս բոլորի հետ, ովքեր սիրում էին Նրան: Եվ քանի որ Սպետիանոսը համոզված էք դրանում, թույլ չպահանջում էր զայրացած մարդկան հավաքը խոսքովանելուց:

Մենք շար կերպեք ունենք համոզվելու և ամրապնդվելու մեր հավաքի մեջ: Կարող ենք աղոթել, եկեղեցի գնալ, մոմ վառել, Ասպրածաշունչ ընթերցել և ավելին իմանալ Ասպծո՝ Իր ժողովրդի հետ ինելու պարմության մասին:

Մենք զիբենք, որ շար երկրներում քրիստոնյաները ծաղրվել և դաժանորեն հալածվել են իրենց ճշմարիտ հավաքի համար: Նրանք սպիտակած դիմադրել են ուժեղ պետությունների ճնշումներին, որոնք բռնի ընդդիմացել են Քրիստոսի Եկեղեցուն: Սակայն շնորհիվ սուրբ նահապակների, Եկեղեցին այսօր շարունակում է իր կյանքը, ինչը ցոյց է փալիս, որ նրանք Ասպծո օգնությամբ էք, որ չի պահանջանակ այլ քաջարար վկայեցին ու պաշտպանեցին իրենց հավաքը: Նրանք լավ օրինակ են մեզ համար:

Մի լջի վրա նկարագրի՛ր այնպիսի իրավիճակ, որում մեկը պետք է պայքարի իր հավաքի համար: Դա կարող է լինել դպրոցում, ընկերների հետ կամ շրջապատրում:

Ճարական նվիրված Սր. Սպետիանոսին

«Քրիստոսի առաքյալ և նախավկա
Սր. Սպետիանոս, դու, որ քարկոծումը հանձն առար և
անմահների բնակարան փոխադրուեցիր, աղայի՛ր
Ասպծուն, որ մնաց անմահ կյանք շնորհի»:

ՏԱՆԸԸ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՌԵՏ

Այս պարապմոնքի համար հարկավոր է մի կոշիկի փուփի կամ համապատասխան ուղղանկյուն փուփի իր կափարիչով: Նաև անհրաժեշտ է մկրագի, կպչուն ժապավեն, երկու բարակ հենակներ և փոքրիկ հողամանով բույս կամ ծաղիկ, որը կդեղավորվի փուփի մեջ:

Այս շաբաթվա դասը նվիրված էր Եկեղեցու առաջին սարկավագ և առաջին նահագրակ՝ Սր. Սրբեփանոսի զործերին: Թող ձեր երեխան պագմի սուրբի հավագի վկայության մասին:

Սր. Սրբեփանոսի պագմության կարեւոր կեփերից մեկն այն է, որ նա փայլուն գիրքը Դին Կրակարանը՝ Ասպծո՞ Իր ժողովրդի հետ լինելու պագմությունը: Իր այդ իմացությունը, ինչպես նաև աղոթքը և հավագրամությունը Ասպծո ուսուցումների նկարմամբ նպասգում էին, որպեսզի Սրբեփանոսը չվախենար իր հավագր վկայելուց՝ անզամ այն մարդկանց առջև, որոնք թշնամի էին այդ հավագին:

Դասում շեշտվում է, որ երբ մենք վսկահ ենք, որ Ասպժած Սուրբ Հոգու միջոցով մեզ հետ է, կարող ենք հանդիպել խոչընդուների, բայց և հավագրամի լինել: Անկախ նրանից, թե ինչ կպագրահի մեր կյանքում, մենք կարող ենք շարունակել ձգվելու դեպի Ասպժած: (Այս մասին կրկին խոսեք առաջիկա շաբաթների ընթացքում, մինչև որ բույսը մնանա:

Մի անցք բացեք փուփի կափարիչի վերևի մասում, ինչպես ցոյց է փրված ներքև նկարում: Կրրեք երկու հենակներ և կպչուն երիզով փակցրեք փուփի երկու կողմերում նկարի համաձայն: Բույսը դրեք փուփի մեջ և կափարիչով փակեք:

Փակ փուփի դրե՛ք արևով գրեղ՝ ծաղիկը ջրելու համար օրը մեջ կափարիչը բացելով:

Կրեսնեք, որ ծաղիկը կաճի դեպի արևի լույսը՝ ծովելով հենակների՝ «խոչընդուների» շուրջ: Ինչպես ծաղիկը թերվում է դեպի լույսը, այնպես էլ մենք կարող ենք ձգվել դեպի Ասպժած՝ հակառակ բոլոր խոչընդուների: Ասպծո Սուրբ Հոգին կօգնի մեզ և մեզ հետ կլինի այնպես, ինչպես օգնում էր Սր. Սրբեփանոսին:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԵԼ ԾԱՌԱՅԵԼՈՎ

ՂԱ 8

«Ժողովրդի բազմությունը միասիրու ունկնդրում էր Փիլիպպոսի խոսքերը, երբ լսում և տեսնում էր այն նշանները, որ նա անում էր»:

Ըստ Գործք. 8. 6

ՀԱՅՏԱԿԱՊՐԾԵԾՔ

Ի՞նչն է անձին առաջնորդ դարձնում: Ներքեսի վրողերի վրա գրի՞ր վեցը բառեր, որոնք կնշեն այն հարկանիշները, որոնք, քո կարծիքով, առաջնորդը պետք է ունենա: Չգրեն մարդկանց անուններ: Փոխարենք, գրի՞ր այնպիսի բառեր, որոնք ցույց կրամն, թե ի՞նչ փեսակ մարդ կամ ինչախիսին պետք է լինի առաջնորդը:

Երբ ավարտես, քննարկի՞ր հետևյալ հարցերը մյուսների հետ:

- ♦ Որո՞նք ենք ամենակարևոր հարկանիշները, որոնցով առաջնորդը պետք է օժիված լինի:
- ♦ Ե՞րբ է առաջնորդը նաև ուսուցիչ:

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Աստվածաշնչի պատմության մեջ նշանակալի է առաջնորդ լինելով նաև ուսուցիչ էր:

Փիլիպպոս սարկավագը բժշկում է և ուսուցանում

Հայոց Գործը. 8. 1-40

Սողոսը լավ կրթված փարիսեցի էր (իրեական օրենքի խիստ հեգուսորդ) և նա ևս հավանություն գրվեց Սփեփանոսի սպանությանը: Քրիստոնյաները թաղեցին Սփեփանոսին աղոթքով ու արցունքներով: Իսկ Սողոսը շար վնաս էր հասցնում Եկեղեցուն, վնից փուն էր մտնում, հավաքացյալներին դուրս քաշում և բանբարկության մաքնում:

Փիլիպպոսը Սամարիա իջավ և սկսեց քարոզել Տիսու Քրիստոսին: Ժողովրդի բազմությունը միասիր ունկնդրում էր Փիլիպպոսի խոսքերը: Նա բժշկում էր շափերին՝ անդամալույծներին, կաղերին ու դիմակահարներին: Եվ այդ քաղաքում մեծ ուրախություն եղավ:

Միմոն անունով մի մարդ կար, որ այդ քաղաքում մոգություն էր անում և զարմացնում սամարացի ժողովրդին՝ իր մասին ասելով, թե ինքը մեծ մեկն է: Սակայն շափերի նման նա ևս Փիլիպպոսին լսելով հավաքաց ու մկրտվեց: Միմոնը միշտ նրա հետ էր լինում ու գրեսնելով այն նշանները և մեծամեծ զորությունները, որ կադարձում էին, զարմանում էր:

Երբ Երուսաղեմում գրնորդ առաքյալները լսեցին, թե Սամարիայում էլ ընդունել են Աստծո խոսքը, նրանց մոտ ուղարկեցին Պետրոսին և Դովիաննեսին, ովքեր իրենց ձեռքերը դնելով նոր մկրտվածների վրա աղոթքում էին, որպեսզի Սուրբ Հոգին սպանան: Միմոնը գրեսնելով, թե առաքյալների ձեռք դնելով Սուրբ Հոգին վրդում է, փող զվեց ու ասաց. «Ինձ էլ գրվեք այս իշխանությունը, որպեսզի, ում վրա որ ձեռքս դնեմ, Սուրբ Հոգին սպանա»:

Պետրոսը նրան ասաց. «Աստծո պարզեները չես կարող փողով գնել: Դու քո այդ շար մտքի համար ապաշխարի՛»:

Միմոնը պարապահանեց Պետրոսին, որ իր համար աղաքն Տիրոջը և ներում խնդրեն:

Պետրոսը և Դովիաննեսը վերադարձան Երուսաղեմ՝ ճանապարհին ավելարաննելով սամարացիների շար գյուղերում:

Տիրոջ հրեշտակը Փիլիպպոսին ասաց. «Վե՛ր կաց և զնա՞ դու հարավի կողմը այն ճանապարհով, որ իշնում է Երուսաղեմից Գազա»: Անապատի միջով անցնելիս Փիլիպպոսը գրեսավ կառքի վրա նսփած մի մարդու, որը Եսայի մարզարեի գիրքն էր ընթերցում: Այդ մարդը եթովպացիների թագուհու պաշտոնյաններից էր: Փիլիպպոսը հարցրեց նրան. «Նասկանո՞ւմ ես արդյոք, ինչ որ ընթերցում ես»: Իսկ նա ասաց.

«Ինչպես կկարողանամ հասկանալ, եթե մենք ինձ շատաջնորդի»:

Փիլիպոսը բացագրեց նրան Եսայու խոսքերը, որոնք վերաբերում էին Շիուս Քրիստոսին, ով «մորթվելու գարվեց ինչպես մի ոչխար, և ինչպես անմոռնչ զան իր բուրդը խուզողի առաջ, այնպես էլ նա իր բերանը չի բացում, բանի որ նրա կյանքը երկրից վերացված է»:

Միասին երկար ճանապարհ անցնելուց հետո հասան մի ջրի մոդ: Եվ եթովպացին ասաց. «Ահա՝ ջուր, ի՞նչն է ինձ արգելում մկրպվել»: Նա հրամայեց կատքը կանգնեցնել, որպեսզի Փիլիպոսը մկրպի իրեն:

Եթովպացուն մկրպելուց հետո Փիլիպոսը շարունակեց իր ճանապարհ դեպի Կեսարիա՝ բոլոր քաղաքներում ավելարանելով ու քարոզելով:

Մտածենք պատմության շուրջ

1. Փիլիպոսն ինչպես ցույց փունք, որ ինքն առաջնորդ է Սիմոնին հանդիպելիս:
2. Ներքսի ո՞ր բառն է ճշգրիտ բնորոշում Փիլիպոսին այս պատմության մեջ: Ընդգծի՛ր այն:

կազմակերպիչ քահանա ուսուցիչ

Փիլիպոս սարկավագն առաջնորդ է

Փիլիպոս սարկավագը ծնվել էր Պաղեստինում: Երբ սովորեց Շիուս Քրիստոսի ուսուցումների մասին և թե ինչպես էր Նա հոգ գրանում աղքադներին ու կարիքավորներին, Փիլիպոսը ցանկացավ դառնալ Տիրոջ հետեւորդը: Փիլիպոսը զնաց Երևուսակմ և այնքեղ ընդրվեց՝ որպես յոթր սարկավագներից մեկը: Սարկավագների գործն էր օգնել այրիներին, որքերին և ինամքի կարուր մարդկանց: Իհարկե, սարկավագները մասնակցում էին նաև պաշտպանութիւնի:

Ավելի ուշ Փիլիպոսը մեկնեց

Երուսաղեմից և քարոզեց Ավելարանը Մերձավոր Արևելքի շափ երկրներում: Երկար գարիներ ավելարանեկուց հետո, նա վերադաշտվ Երուսաղեմ, և մյուս առաջյամերը նրան եպիսկոպոս ձեռնադրեցին:

Այսպիսով, Փիլիպոսը դարձավ առաջնորդ մի բանի առումներով: Որպես իր ընդուհմանիրի առաջնորդ՝ նա մեծացրեց մի բանի գավակներ: Կարդա՝ **Գործ. 21. 8-9** հարվածը և զրի՛ր ներքսի փողի վրա այն, ինչ կգրնես Փիլիպոսի դուստրերի մասին:

Ուսուցում գործով

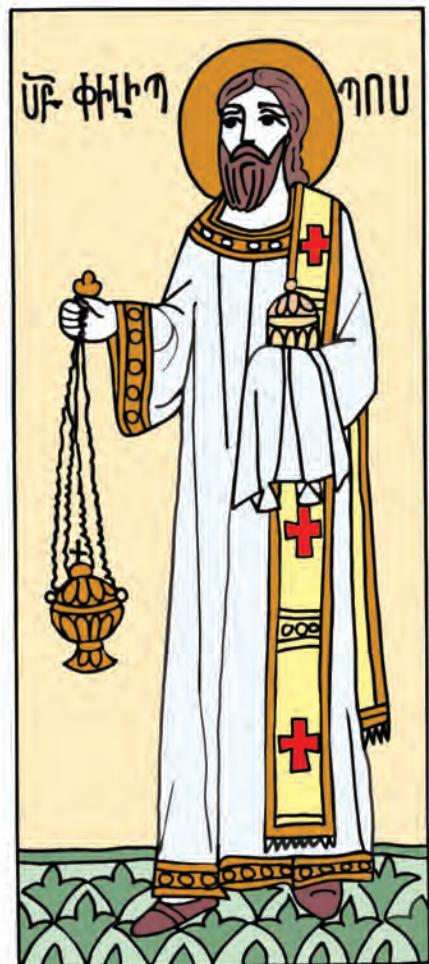
Աստվածաշնչի այսօրվա պարմությունից և անցյալ դասերից գիտեք, որ Փիլիպպոսն ուսուցանում և քարոզում էր Ավելարանը: Երբեմն նա ուսուցանում էր անհափ մարդու, ինչպես օրինակ՝ եթովպացի պալարական պաշտոնյային, իսկ որիշ անզամներ՝ նաև ժողովրդի բազմությանը:

Կային Փիլիպպոսի նման նաև այլ անձեր: Սուրբ Գրքում կարդում ենք Պրիսկիդա և Ալյուդա ամուսինների մասին, որոնք գործակցում էին Սր. Պողոս առաքյալին: Նրանց աշակերտներից էր լավ քարոզիչ Ապողոսը, որն ավելի հմտացավ քրիստոնեական հավաքի ուսուցման մեջ:

Աստվածաշունչը մեզ ներկայացնում է որիշների, որոնք ուսուցանում էին մարդկանց և քաջալերում հավաքի մեջ: Տարիներ հետո շաբ սրբեր հետևեցին Սուրբ Գրքի մարդկանց օրինակին: Նրանք եղան առաջնորդներ և ուսուցիչներ:

Մարդիկ սովորում և առաջնորդվում էին ոչ միայն քարոզիչների խոսքով, այլև նրանց գործով: Շաբ սրբեր կան, որ քիչ բան են ասել: Նրանք պարզապես ապրել են՝ ուրախության և խաղաղության օրինակ ցույց տալով: Վյու պարճառով էլ մյուսները ցանկանում էին նրանց նման լինել:

Չո զոյզի հետ մփածիր երկու ձևերի մասին, որոնք անելու միջոցով ուրիշներին կկարողանաս սովորեցնել Հիսոս Քրիստոսի մասին: Ապա յուրաքանչյուրդ կարող է նկարել կամ գրել, թե ինչպես այդ ուսուցումը հնարավոր կլինի կարարել:

Աղոթք նորադարձ քրիստոնյաների համար

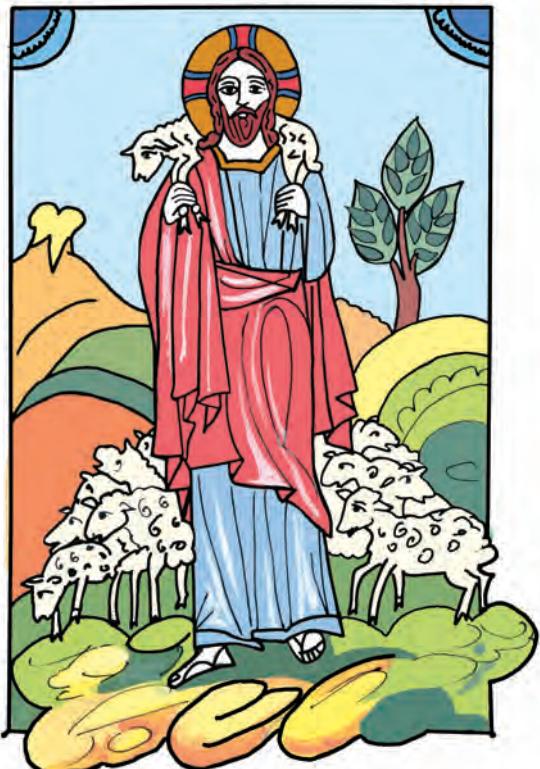
Ինչպես վաղ անցյալում, այնպես և այսօր Եկեղեցին շարունակում է ուսուցանել նորադարձներին: Հաճախ այդ նոր անդամները չափահաս մարդիկ են լինում, և ոչ անպայման երեխաներ:

Այսօր ևս մինչև մկրտվելը քահանան երկար ժամանակ ստվերեցնում է նրանց քրիստոնեական հավաքի հիմնական սկզբունքները: Նրանք հաճախում են Ս. Պատրարագին, ներկա գրնվում հոգևոր արարողություններին, բայց մկրտված զինելու պատճառով նրանց չի թույլավրփում լիարժեք մասնակցել եկեղեցու ծիսապաշտամունքային կյանքին. օրինակ՝ նրանք չեն կարող հաղորդություն սրբանալ և այն:

Ս. Պատրարագին քահանան աղոթում է նաև ապաշխարողների ու նորադարձների համար: Խսկ մկրտության ընթացքում քահանան հետևյալ աղոթքն է կարդում մկրտվողի համար:

«Ո՞վ Տեր, Դու որ քո այս _____ կանչեցիր մկրտությամբ սրբվելու և
_____ համար, աղաջում ենք՝ նրան _____ քո մեծ շնորհներին:
Թոթափիք նրա _____ մեղքերը և նոր կյանք պարզեցիր և Սուրբ Հոգու գորությամբ լցրու, որպեսզի Քրիստոսին նորոգվի»:

Ճառային փառով հին լուսավորվելու արժանացրու

Այսօր Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին ունի փարբեր գլեասկի կրթօջախներ: Դոգլեռ ճեմարանները, Ասրբածարանության համալսարանը, Հայորդյաց գմները և ի վերջո կիրակնօրյա քո դպրոցը հենց այդպիսի հասպարություններից են:

Ի՞նչ եղանակներով են քո կիրակնօրյա դպրոցի ուսուցիչները դասավանդում: Դասարանի հետք գրուցիք քո սիրած եղանակի շուրջ:

Մեզանից յուրաքանչյուրը կարող է ուսուցիչ դառնալ: Մենք կարող ենք հետևել Փիլիպոսի և Այուսների օրինակին, ովքեր ուսուցանում էին խոսքով: Նրանց հետևելով կարող ենք նաև ապրել այնպես, որ մեր կյանքով ցոյց տանք, թե հավաքում ենք մեր Տեր Շիսուս Քրիստոսին: Այն ժամանակ ուսուցանած կլինենք ոչ միայն խոսքով, այլ նաև գործով:

Մեր Եկեղեցու Առաջնորդները

Այսօր մեր Եկեղեցում առաջնորդներն անում են այն, ինչ առաքյալներն ու աշակերպները Եկեղեցու վաղ թրանում: Այդ օրերի մասին որոշ բաներ կարդացինք այսօրվա մեր դասի «Ասրբածաշոնչ» ենթարամնում: Իհարկե, յուրաքանչյուրս պետք է օգնի աղքափներին ու կարդիքավորներին: Բայց կան մի շարք մասնավոր բաներ, որոնք կարպում են մեր Եկեղեցու առաջնորդները՝ ըստ իրենց քրիստոնեական հոգևոր իշխանության: Տես, արդյոք կկարողանա՞ն որոշել, թե ո՞վ է անում հետևյալ գործերը՝ ճիշդ գտառը դնելով համապատասխան յուրաքանչյուր զծի վրա:

1. Զրուցում է ամուսնացող զույգերի հետ, բացադրում
և օգնում նրանց հասկանալ քրիստոնեական
ամուսնության՝ Սր. Պատրիարքի իմաստը:
2. Զետնադրում և օծում է քահանաներ:
3. Մկրտում է երեխաներին ու մեծերին:
4. Քահանաներ է նշանակում թեմի ծուխերում:
5. Օգնում է քահանային հովվական գործի մեջ:
6. Ամուսնացնում է զույգերին Եկեղեցում:
7. Զետնադրում է եպիսկոպոսներ և կարպարում
Մյուսոնորինություն:

Ա. Կաթողիկոս

Բ. Եպիսկոպոս

Գ. Քահանա

Դ. Սարկավագ

ՏԱՆՀ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՇԵՏ

Այսօրվա դասը նվիրված էր առաքյաներին ու սրբերին, ովքեր հանդես եկան որպես ուսուցիչներ և առաջնորդներ: Փիլիպպոս Սարկավագը մեկ օրինակ էր: Նա ուսուցանեց շատ մարդկանց՝ միաժամանակ թե՛ ամրութիւն և թե՛ անհապ անձի՝ ինչպես օրինակ՝ եթովպացի պալարական պաշտոնյախն: Թո՞յլ գրվեք, որ ձեր երեխան պարմի Փիլիպպոսի մասին:

Դասում խոսվում է նաև ուսուցման մի շարք եղանակների մասին, որոնք Եկեղեցին պահպանել և առ այսօր շարունակում է կարպել: Եթե նոր մարդիկ՝ շափականներ ու պարանիներ, պարտապվում են Եկեղեցի մգնել, նրանց ուսուցանվում է հավաքի մասին: Սա արվում է, որպեսզի նրանք պարբռասր լինեն մկրտության համար, և այն կօգնի նրանց հասկանալ, թե ինչ է նշանակում դատինալ Եկեղեցու մկրտված անդամ:

Չեր ընդունիքով գրուցե՛ք ձեր ունեցած արժանահիշաբակ ուսուցիչների մասին: Ավագ քարիքի դպրոցականները թող խոսեն իրենց սիրած ուսուցիչների մասին, և այն մասին, թե ինչ են կարծում, ո՞րն է լավ ուսուցիչ լինելու գրավականը: Այնուհետև միասին ասացեք ուսուցիչներին նվիրված հետևյալ աղոթքը:

Դանուն Շոր և Որդու և Սուրբ Շոգու. ամեն

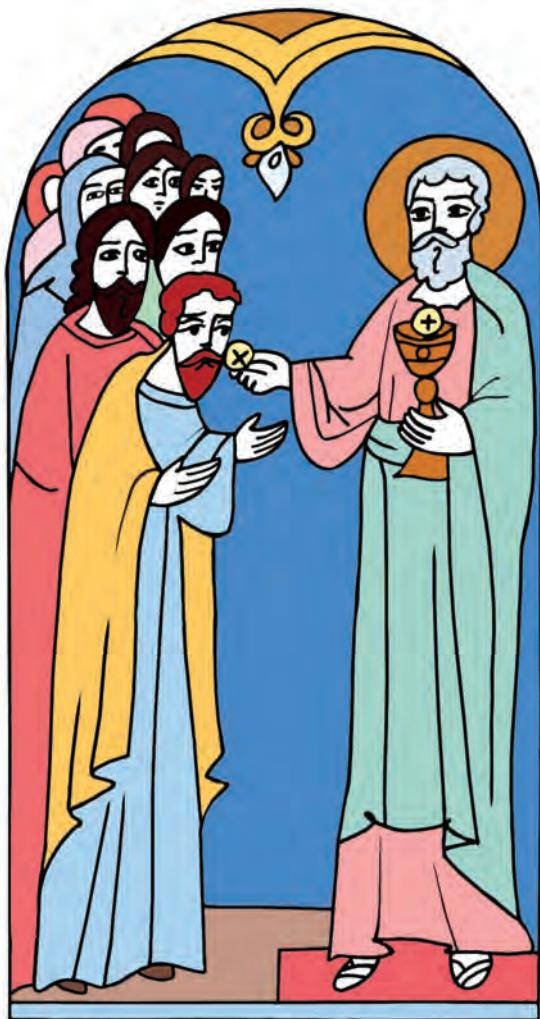
Ճնորհական ենք, Տե՛ր, այն ուսուցիչների համար, ովքեր ցոյց տվեցին մեզ Քո կամքն իմանալու
և Քո իրաւունքին հետեւելու ձանապարհը: Իմաստությունն և համբելությունն պարզեիր մեր
ուսուցիչներին: Առաջնորդին նրանց, որպեսզի կարող լինեն մեզ ավանդել իրենց զիրությունը:

Օրինիկին նրանց Քո սիրով, որի համար խնդրում ենք Քեզ,

Շոր և Սուրբ Շոգու այժմ և համարական ամեն:

ԿՅԱՆՔԸ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ 3

Ե

րիքասարդ Եկեղեցին հաճախակի էր աղոթում:

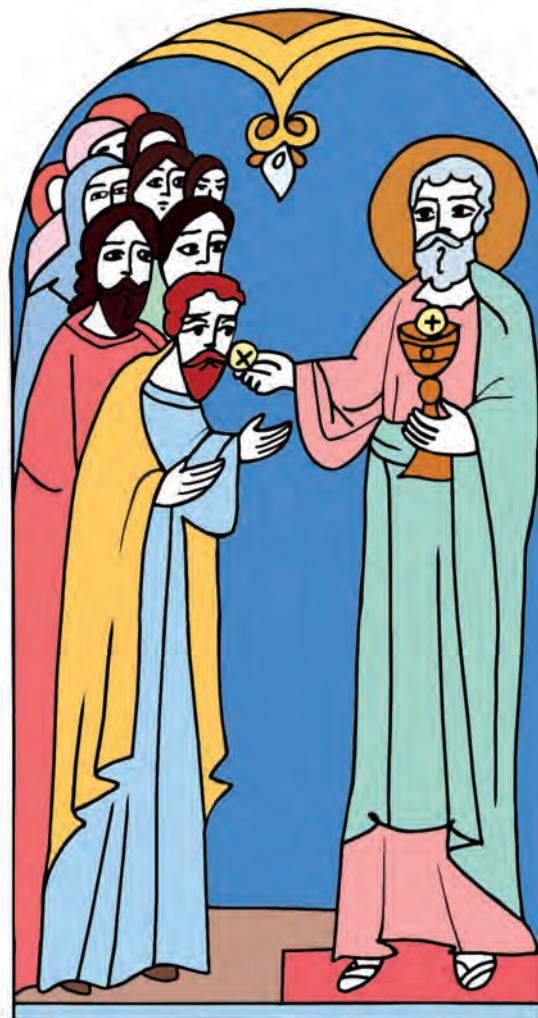
Նրանք աղոթում էին, երբ առաքյալներն սրացան Սուրբ Հոգին

Հոգեգալստյան օրը: Նրանք զորանում էին ամեն անգամ, երբ միասին հավաքվում էին աղոթքի և հաց կիսում: Քրիստոնեական նոր համայնքում միմյանց հոգ էին դանում և կիսում իրենց ունեցածը:

Որևէ մեկը պակաս բան չուներ: Չնայած նրանք դարձեր դեղերից էին, այդուհանդերձ նրանք իրար

լավ էին վերաբերվում՝ իբրև թե մեկ մարմին: Նրանք այդ միասնությունն ամենաշատն զգում

էին յուրաքանչյուր անգամ, երբ Սուրբ Պատրարազ էին մաքրուցում:

Ծողօթերի համար

Եկեղեցին սկսեց իր կյանքը Հիսոս Քրիստոսի համբարձումից հետո:
Հիսուսի խոսքման համաձայն, երբ առաքյալներն սպացան Սուրբ Հոգին վերնապանը,
նրանք միասին աղոթում էին Ասպարամո՞՝ Կոյս Մարիամի հետք: Երիտասարդ
Եկեղեցին աճում էր և զորանում, երբ միասին հավաքվում էին աղոթելու և ճաշելու:
Քրիստոնեական նոր համայնքում հոգ էին քանում իրար կարիքների, և այն ամենը, ինչ ունեին,
ընդհանուր էր և ծառայում էր բոլորին: Որևէ բանի կարիք չունեին: Նակառակ որ նրանք եկեղ
էին դարձեր գեղերից՝ զանազան սովորույթներով, այդուամենայնիվ միասնական էին
Տիրոջով որպես մեկ մարմին: Զանազանության մեջ հոգևոր այս
միասնության հիմքը Սուրբ Պատարագի Սկիհի շուրջ
հավաքված լինելն էր:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԵԿԵՂԵՅԻՆ ԱՂՋՈԹՈՒՄ Է ՄԻԱՍԻՆ

«Եվ բոլորը միասիրու, հարատևորեն իրենց նվիրել էին աղոթքի»:
Ըստ Գործք. 1. 14

ՀԱՅՏԱՎԱԳՈՐԾԵԾՔ

1

2

3

4

Նկարներում պատկերված մարդիկ աղոթում են միասին: Ի՞նչ ես կարծում, նրանք ինչի՝ համար են աղոթում:
Գրի՞ր քո պատասխանները ներևի փողերին:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Առարյաներն աղոթքի մարդիկ Եին

Հայր Գործը. 1. 13-14, 23-26, 4. 23-31, 12. 5-10, 21. 5-6

Դիսուսի՝ երկինք համբարձվելուց հետո առարյաները վերադարձան Երուսաղեմ: Նրանք հավաքվում եին վերնադանը: Պետքուն ու Շակորոսը, Շովիաննեսն ու Անդրեասը, Փիլիպոսն ու Թովմասը, Բարդուղիմեոսն ու Մարտինոսը, Ալփեոսի որդի Շակորոսն ու նախանձահոյց Շմավոնը և Շուղայի որդի Շակորոսը միասին եին: Նրանք բոլորը միասիրպ, հարագեորեն աղոթքի մեջ եին կանանց և Դիսուսի մոր՝ Մարիամի ու նրա եղբայրների հետ:

Առարյաները զիփեին, որ որևէ մեկը պեսքը է լրացնի Շուղա Խսկարիովացու տեղը, որը Տիրոջը մապնելուց հետո ինքն իրեն կախեց: Բայց ո՞վ պիփի լիներ: Ընքրության առջև կանգնեցրին երկու լավ մարդու՝ Բարսարային և Մարտարիային: Եվ աղոթք անելով ասացին. «Տե՛ր, դու զիփես բոլորի սրբերը, ցոյց փուր այս երկուսից մեկին, որին ընդունեցիր, որպեսզի առնի վիճակն այն պաշտոնի և առաքելության, որից Շուղան ընկավ իր տեղու զնալու համար»: Եվ նրանց համար վիճակ զցեցին. վիճակը ելավ Մարտարիային, և նա դասվեց դասնմեկ առարյաների հետ:

Այնուհետև առարյաներն սկսեցին ճամփորդել՝ մյուսներին պարմելու Դիսուս Քրիստոսի մասին: Պետքուը և Շովիաննեսը ձերբակալվեցին Դիսուսին քարոզելու համար: Ազարվելուց հետո նրանք դրա մասին պարմեցին իրենց ընկերներին: Նկարագրեցին, թե ինչպես դաճարի քահանայավեպերն ու երեցները պարվիրեցին իրենց այլս չխոտել Դիսուսի անունով:

Ազա բոլորով աղոթեցին միասին, որ Ասպրած զորություն և քաջություն պարզեի, և խնդրեցին ասելով. «Դո՞ւ, Տե՛ր Ասպրած, որ սրեւդնեցիր երկինքն ու երկիրը և ծովը և այն ամենը, ինչ նրանց մեջ կա: Նայի՛ Զո թշնամիների սպառնալիքներին և Զո ծառաներին ամենայն համարձակությամբ Զո խոսքը խոսնել փուր. և երբ Զո ծեռքը մեկնես բժշկության համար, նաև նշաններ և զարմանալի գործեր լինեն Զո Սուրբ Որդու՝ Դիսուսի անունով»:

Եվ մինչ նրանք աղոթքի մեջ եին, շարժվեց այն տեղը, որ նրանք հավաքված եին: Ամենքը լցվեցին Սուրբ Հոգով, ու համարձակությամբ Ասպծո խոսքն եին խոսում:

Դրանից հետո Պետքուը կրկին ձերբակալվեց Տիրոջը քարոզելու համար: Խսկ Եկեղեցում նրա համար անդադար աղոթում եին առ Ասպրած: Տիրոջ հրեշտակն օգնեց Պետքուին փախչելու քանդից: Ազա զնաց Շովիաննես Մարկոսի մոր փուն, որպես հավաքվել եին շափերը և աղոթք եին անում: Պետքուին գրեսնելով նրանք զարմացան և ուրախացան՝ փառք դասով Ասպծուն:

Երբ Պողոսը նավով ճամփորդության դուրս եկավ քարոզելու Տիրոջ խոսքը, նրանք նույնպես աղոթում եին միասին: Ասպծուց ինդրեցին առաջնորդել և օգնել իրենն՝ մյուսներին դարձի բերելու դեպի Դիսուս Քրիստոսի հավաքը:

Մփածենք պատմության շուրջ

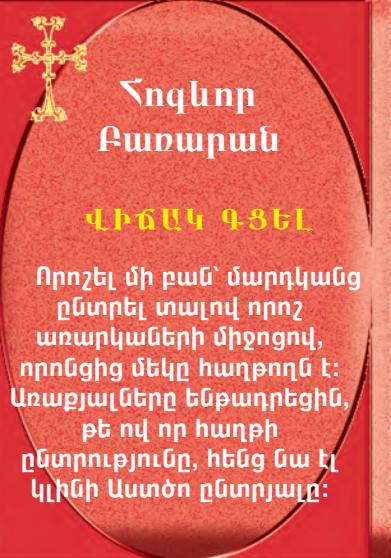
Մեկ գծով ընդգծիր ընթերցված պատմության այն բառերը, որոնք պարմում են առաջնորդվելու համար աղոթող մարդկանց մասին:

Ապա երկու գծով ընդգծիր այն բառերը, որոնք պարմում են քաջության համար աղոթող մարդկանց մասին:

«Ներկո շրջանակի մնա՞ւ այն բառերը, որոնք պարմում են մեկ այլ մարդու համար աղոթող մարդկանց մասին:»

Երբեմ պատրահել է քո կյանքում, երբ մարդիկ աղոթել են քեզ համար: Եվ կամ դու մասնակցե՞լ ես մեկ ուրիշի համար խմբակային աղոթքի:

Գոհին՝ այդպիսի դեպքերի մասին ներքեւում կամ նկարին՝ այդ դրվագները:

Խառնագրված ուղերձ աղոթքի մասին

Վերադասավորի՛ր հեփսյալ բառերը, որպեսզի սպանաս ուղերձն աղոթքի մասին: Ճիշտ ուղերձը գրի՛ր ներքեսի փողի վրա:

*Կը Մ բե Տը սմու Ե, բեր թուղամն եքն:
ավագծ Ա խանասպարում Ե բորոյ ներինուաղքօ:*

Ուղերձի ճիշտ ձևն Է՝

ԿՅԱՆՔ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

Կան աղոթելու փարբեր ձևեր: Երբեմն աղոթում ենք մենակ՝ առանց որևէ մեկի ներկայության: Կարող ենք աղոթել լոկյան, այսինքն՝ մղբում, առանց որևէ բար արդասանելու: Եկեղեցում աղոթելիս երթեմն երգում ենք աղոթքի բառերը, որիշ անզամներ՝ ուղղակի արդասանում աղոթքը:

Երբ առաջալները խնդրեցին Հիսուս Քրիստոսին, թե ինչպես պետք է աղոթեն, Նա սովորեցրեց նրանց մի աղոթք, որը համարյա բոլոր քրիստոնյաներն անզիր գիտեն: Վյու կոչվում է «Տերունական Աղոթք»: Այս աղոթքի բառերը.

Հայր մեր, որ երկնքում ես,
սուրբ թող լինի Քո անունը.

Քո Արքայությունը թող գա, Քո կամքը թող լինի
երկրի վրա, ինչպես որ երկնքում է.

Տաճապագօրյա մեր հացը փո՞ւր մեզ այսօր,
և ների՞ր մեր մեղքերը, ինչպես որ մենք ենք ներում
նրանց, ովքեր մեղանչել են մեր դեմ.

Եվ մի՛ փանիր մեզ փորձության, այլ փրկի՞ր մեզ չարից:

Ընդգծի՛ր աղոթքի մեզ, մենք և մեր
բառերը: Հաշվի՛ր դրանց բանակը և զրի՛ր
ընդհանուր թիվը այսպես:

Ի՞նչ ես կարծում, սա «ինձ», թե՛ «մեզ»
ուղղված աղոթք է:

Այս աղոթքում մենք Ասքծուց խնդրում մի շարք բաներ: Լրացրո՛ւ բաց թողնված բայերը:

_____ մեզ այսօր մեր հաճապագօրյա հացը:

_____ մեզ մեղքերը, ինչպես որ մենք ենք ներում նրանց, ովքեր մեղանչել են մեր դեմ:

_____ մեզ չարից:

Երգենք Տերունական Աղոթքը

Սուրբ Պատրիարքի ընթացքում քահանան Վսկծուց նաև համարձակություն է խնդրում: Վհա քահանայի խնդրանքը.

«Եվ գոյն մեզ համարձակաձայն բարբառով բացել մեր շուրթերը, աղոթել Քեզ,
Հայր Երկնավոր, երգել և ասել»:

Քահանայի այս աղոթքից հետո բոլորս միասին երգում ենք Տերունական Աղոթքը:

Ներքնի լոռու պահերի վրա գրի՛ր այն պահերի մասին, երբ լսել ես մեկի «համարձակ խոսելը» որևէ բանի մասին:

Միասին աղոթենք մյուսների համար

Ինչպես կարող են մարդիկ միասին խոսելով ու աղոթելով օգնել հետևյալ իրավիճակներում: Գրի՛ր քո մտածումները աջ կողմի գրողերի վրա:

Կարինեն խոսում է իր ընկերուի հերի հետ: Նա ասում է. «Իրոք դժվար է, որ ծնողներս բաժանված են: Ես ամենաշաքր մտահոգված եմ փոքր եղբորս համար: Եթե հայրս մեր կողքին չէ, նա այլս մուլտֆիլմերի հերոսներին չի նկարում: Սա նրա ամենասիրելի

գրադարձն էր, և նրա կարծիքով, միայն հայրն էր կարողանում իրեն օգնել և ուղղություն ցույց տալ այդ հարցում:

Դավթի կյանքում շաբ նոր բաներ են հայփնել: Նրանք ընդունիքով գեղափոխվել են նոր քաղաք, և նա հաճախում է նոր դպրոց: Նրա մայրը երեխայի է սպասում, և իր փափիկն ապրում է իրենց հետ: Նա շաբ է ոզնորվել այդ բոլոր նորությունների համար, բայց նա դեռ փոքր է և մի քիչ վախեցած:

ՏԱԽԸ ԸՆՏԱԽԻՔԻ ԴԵՏ

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

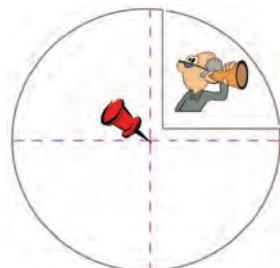
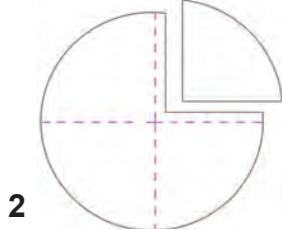
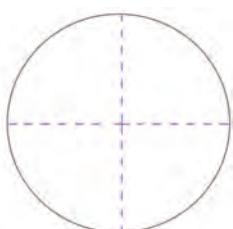
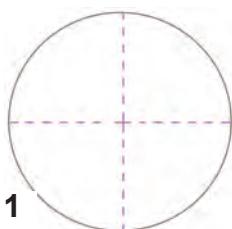
Պատրաստեք ընդամենք համար աղոթքի ամիվ: Պատրաստ ունեցեք երկու շրջանաձև սրվարաթուղ՝ 12 սմ կամ 30 սմ գրամագծով: Ունեցե՞ք նաև մկրապ, գունավոր ներկեր կամ մագիստրուս, քանոն, գրիչ և թղթի կոճկամ:

Քանոնի օգնությամբ երկու սրվարաթղերը բաժանեք չորս հավասար մասերի և դրանք գրիչով կամ մագիստրով գծեք: Մի կփորր կփրեք թերևնակի ավելի փոքր, քան գծված՝ համոզվելով, որ կփրված մասը չի հարփ շրջանի կենտրոնը:

Դիմա ձեր երեխային պարմել փվեք այս շաբաթվա դասը, որը նվիրված է այն դրվագներին, երբ առաջաները միասին աղոթում էին մյուսների համար, և երբ մենք միասին աղոթում ենք եկեղեցում: Սա ի մոտ ունենալով՝ միասին մտածեք չորս անձերի կամ իրավիճակների մասին, որոնց համար կկարողանաք ընդունիքով աղոթել:

Թող ընդունիքի անդամները գրեն կամ նկարեն հիշյալ չորս պարագաները չկփրված շրջանակի մասերի վրա: Ապա տեղադրեք կփրված շրջանակը չկփրվածի վրա և այն փակցեք կոճկամով կենտրոնի գլուխից:

Եթե ընդունիքով հավաքվեք, շրջե՞ք երեսի շրջանը, մինչև որ կփրված մասում երես պակի շրջանի չորս նկարներից մեկը: Ամեն անգամ հերթական նկարը շրջելիս աղոթեք միասին:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԵԿԵՂԵՅՈՒ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

ՀՈԳ ԵՆ ՏԱՆՈՒՄ ՄԻՄՅԱՆՑ

Հիսուս Քրիստոսն ասում է. «Երանելի է մանավանդ տալը, քան առնելը»:
Ըստ Գործ. 20. 35

ՀԱՅՏԱՎՈՐԾԵՑ

Ընդրի՞ր այն գարրերակը, որը լավագույնս կվերաբերի քեզ, և ընդգծի՞ր այն:

- Եթե ուզեմ օգնել իմ հարևան կարիքավոր ընդունիքին, ես.

Վող կրամ նրանց:

Ուրելիիք կատնեմ և ճաշ կպարրասպեմ նրանց համար:

- Իմ կարծիքով ավելի կարևոր է.

Ինել առագրածեն:

Խրախուսել ինքնուրուն աշխարելը փոխանակ մշրապես վող դալու:

- Եթե իմանամ, որ մեկը ավարվթար է ունեցել, առաջին քայլս կլիներ.

Այցելել նրան հիվանդանոց:

Այցելել նրա ընդանիքին և օգնություն առաջարկել:

- Ես կնախընդրեի մյուսներին օգնել հերքսյալ կերպ.

Գործի մեջ նրանց հետ աշխագույն:

Կարեկցարար կիսել նրանց հոգսերը:

- Ես ամենաշագր պարրասպ եմ մյուսներին օգնել՝ դալով.

Իմ վողը:

Իմ ժամանակը և ուժը:

Աստվածաշնչի պատմության մեջ նշմարի՛ր, թե ի՞նչ տեսակ օգնություն էին առաջին քրիստոնյաները ցուցաբերում միմյանց:

Առաքյալները բաշխում, խնամում և օգնում էին

Հայոց Գործը. 2. 44-45, 4. 32-5. 11, 11. 27-30, 12. 24-25, 20. 35

Երուսաղեմում հավաքացյալներն իրար մեջ կիսում էին իրենց ունեցածը: Նրանք վաճառում էին իրենց սեփական իրերը և փողը բալիս աղքաքներին: Նրանք փոխադարձ համաձայնությամբ էին անում դա: Մի խոսքով՝ նրանք մեկ սիրով էին և մեկ հոգի:

Ոչ ոք չէր ասում, թէ՝ «Սա ի՞նն է»: Այլ իրենց ունեցածն ընդհանուր էր բոլորի համար: Առաքյալները մեծ զորությամբ էին բարողում Տիրոջ հարության մասին, և բոլորն օժգված էին մեծ շնորհով:

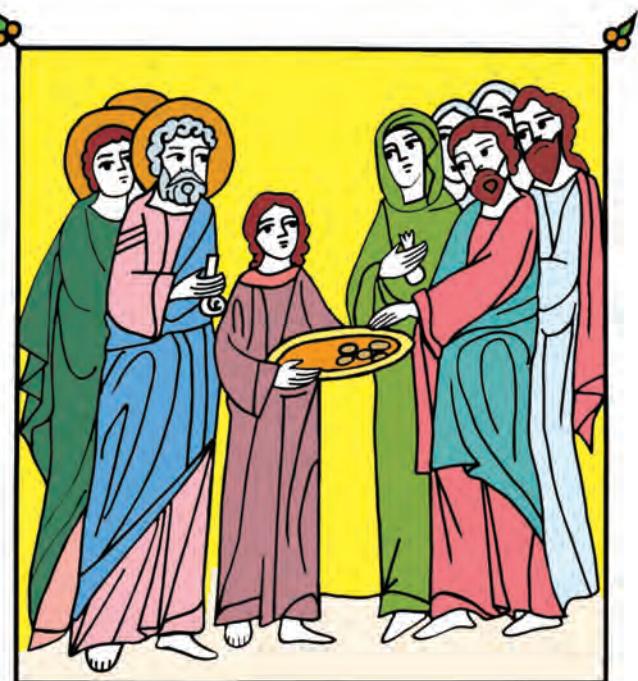
Նրանց մեջ չկար մեկը, որ կարիք ունենար, որովհետք ով կալվածք կամ գուն ուներ, վաճառում էր: Նրանք վաճառքից սրացված գումարը բալիս էին առաքյալներին, որոնք էլ փողը բաշխում էին կարիքավորներին: Այդպիսի անձերից մեկին առաքյալները կոչեցին Բառնաբաս, որ թարգմանվում է «միջիբարության որդի»: Նա Կիպրոսից էր: Բառնաբասը վաճառեց իր արքը, և գումարը դիմում տվեց առաքյալներին:

Բայց մեկ այլ մարդ՝ Անանիա անունով, իր կնոջ՝ Սափիրայի հետ նույնպես վաճառեցին իրենց ազարակը: Նրանք գումարի մի մասը թաքուն պահեցին, իսկ մյուս մասը բերեցին, դպեցին առաքյալներին՝ ասելով, թե իբրև դա է ամբողջ գումարը: Պետրոսն իմանալով դրա մասին՝ ասաց. «Անանիա՝ ինչո՞ւ սպանան լցրեց քո սիրով, որ դու սպեիր Սուրբ Հոգուն և ազարակի գումարից թաքցնեիր. չէ՞ որ քանի կար, քոնն էր այն, և վաճառելիս՝ քո վնօրինության բակ էր. ինչպես եղավ, որ քո սրբի մեջ այս բաները դրեցիր. մարդկանց չափեցիր, այլ՝ Ասպծուն»:

Երբ Անանիան լսեց Պետրոսի խոսքերը, գեփին ընկալ և շունչը փէց: Երիվասարդները նրան դուրս դարան և թաղեցին: Շուրջ երեք ժամ հեկո Սափիրան ներս մըքավ: Նա զգիպեր, թե ինչ էր եղել: Պետրոսն ասաց նրան. «Վսա՞ դու ինձ, այդշա՞փ զնով ազարակը վաճառեցիք»: Եվ նա ասաց՝ «Այո՛, այդշափ»: Եվ Պետրոսը նրան ասաց. «Ինչի՞ համար է, որ դուք միաբանեցիք փորձելու համար Տիրոջ Հոգին: Ահա այն մարդիկ, որ թաղեցին քո ամուսնուն, դրան մով են, թեզ էլ դուրս կհանեն»: Այս խոսքի վրա նա նույնպես մահացավ, և դարան թաղեցին իր ամուսնու կողքին:

Ազարոս անունով մի մարդարն կանխանչեց, որ ամբողջ աշխարհում մեծ սով է լինելու: Աշակերտները գումար հավաքեցին, ով ինչքան կարող էր, և դպեցին Բառնաբասին և Պողոսին՝ իբրև նպաստ ուղարկելու Տիրասպանի քրիստոնյաներին: Գումարն առաքելուց հետո Պողոսն ու Բառնաբասը շարունակեցին ճամփորդել և քարոզել: Ասպծո խոսքն ամուս էր և դարածվում շաբ մարդկանց մեջ: Երիվասարդ Հովհաննեար, որին Մարկոս էին կոչում, լսելով նրանց բարողությունը, միացավ և գործակցեց նրանց հետ:

Եվ Պողոսն իրեն լսելու եկած մարդկանց բազմությանն ասաց. «Ես իմ օրինակով ամեն ինչ ձեզ ցոյց դիմում տվեցի, որ միշտ պետք է օգնել դիմում ու հիշել Տեր Հիսուսի խոսքը. «Երանելի՞ է մանավանդ բալը, քան առնելը»:

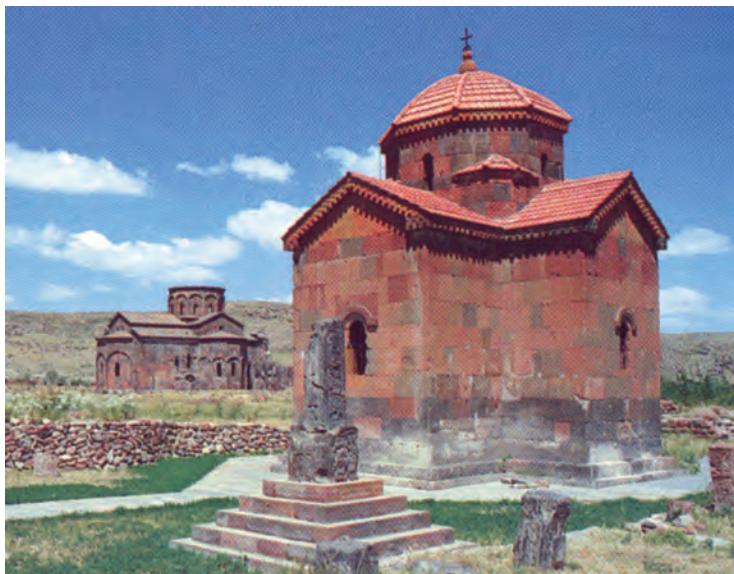

Մտածենք պատմության շուրջ

Ուսուցչի օգնությամբ «Տեղադրել անուններն ու վայրերը» խաղն ավարտելուց հետո, յուրաքանչյուր նկարազրության կողքին գրի՞ր դրան համապարփականող ճիշփ անվան թիվը:

1. Կիպրոս	4. Պողոս և Բառնարաս	6. Անանիա և Սափիրա
2. Պետրոս	5. Ազարոս	7. Հովհաննես Մարկոս
3. Հրեասփան		

- ա. Նրանք շրջեցին քարոզելու և գումարն ուղարկեցին կարիքավորներին: _____
- բ. Սուրբ Հոգին ներշնչեց նրան գուշակելու վերահաս սովի մասին: _____
- գ. Նրանք փորձեցին սպել Սուրբ Հոգուն՝ Եկեղեցուն փալով իրենց օգուտի մի մասը միայն: _____
- դ. Բառնարասի ծննդավայրը: _____
- ե. Նա ընդդիմացավ ամուսիններին, որոնք փորձում էին խարել Սուրբ Հոգուն: _____
- զ. Առաջալները գումարն ուղարկեցին այսպետ՝ օգնելու գեղարքնակ քրիստոնյաներին: _____
- է. Նա երիվասարդ էր, որը միացավ երկու հավաքացյալներին և գործակցեց նրանց հետ՝ նրանց քարոզությունը լսելուց հետո: _____

Ինչպիսի՞ առաջյալ կլինեիր դու

Որոշ առաջյաներ օգնության ձեռք մեկնեցին նրանց, ովքեր դրա կարիքն ունեին: Մյուսները գումար հավաքեցին աղքափների համար: Մինչդեռ ոսմանը էլ շրջեցին վարրեր կողմեր քարոզելու: Վյո գործերից որի՞ մեջ դու լսվ կլինեիր: Արանցից ո՞ր մեկը հոգեհարազարդ կլիներ թեզ: Գրի՞ր քո պատրասխանը ներքսի վողերի վրա:

ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ԾԱՐՈՒՅՆԱԿՈՒՄ Ե ՔԱԾԽԵԼ

Սուրբ Պատրիարքի ընթացքում քահանան մի խնդրանք է մասրուցում Ասպծուն, եթե բոլորս միասին երգում ենք Տերունական Աղոթքը: Նա հայցում է, որ Ասրբած օրինի բոլոր նրանց, ովքեր նվիրագրություն են արել և կամ բարի գործ կարարել Իր Սուրբ Եկեղեցու համար: Պատրիարքիշը նաև խնդրում է, որ Ասրբած օրինի նրանց, ովքեր ողորմությամբ են իշխել աղքաղներին:

Գործնականում այս երևոյթը կյանքի է կոչում Ս. Ներսես Մեծ Հայրապետը, որը ծոռն էր Ս. Գրիգոր Լուսավորչի: 354 թվականին Ներսես Կաթողիկոսի որոշմամբ Հայասրանի բոլոր շրջաններում մուրացկանների համար աղքաղանոցներ, անօգնական ու թշվար հիվանդների համար հիվանդանոցներ և մարդկանցից մեկուսացած բորբոքների ու վարակիչ այլ հիվանդություններով դատապողների համար ուրկանոցներ են կառուցվում: Վյափիսով, աշխարհի առաջին քրիստոնեական հիվանդանոցը հիմնվում է Հայասրանում:

Վհա իր ընկերություն հասցեազրած Մանեկ նամակը, որում նամակագիրը նկարագրում է այն ամենը, ինչին ականաքես էր եղել բարեսիրական այդ կենդրուններից մեկն այցելելիս: Երևում է, որ այն գրված է մագաղաթե թղթի վրա: Ինչպես մյուս բոլոր հին ձեռագրերում, այսպես ևս թերթի որոշ մասերը խունացած են, մաշված ու գունաթափված, բայց և՝ ընթեռնելի: Կարդա՛ նամակը և լրացրո՛ բաց թղթնված բառերը ներքեսի ցանկից:

Միջեկի Աւանդիք,

Ծնողներին հետ հիմա գրնվում եմ Տարոն գալարի Աշուշար սպանում: Եղանակն այսպես դար է, չնայած երեկ մի թիս անձրև գրեղաց: Ծայր եմ ուզում թեզ պատմել այն ամենի մասին, ինչին ականաւորն եղանք այսօր: Վայ առավողյան ծնողներին հետ մի շաբ անհավագրակի գրեղ զնացինք: Բժիշկներ, _____ և օգնականներ՝ բոլորն էլ քրիստոնյա, ապրում էին այդ կենդրունում և խնամում էին գրադրեր գրեաւիկ կարիքավոր մարդկանց: Նրանցից ոմանք որդ էին, ոմանք աղքաղներ ու անորուններ, ոմանք անհույս հիվանդներ և շաբ այլ մարդիկ, որոնք _____ կարիք էին զգում: Անահի՞ր, չևս պատկերացնի, բայց նրանք նույնիսկ բորոք մարդկանց էին հոգ գրանում: Գիրես, որ սովորաբար այդպիսի հիվանդները _____ են՝ մարդկանցից հետու մի վայրում ապրելու և մահանալու համար: Սակայն այսպես նրանց սիրով էին վերաբերվում և լավագույն խնամքն ապահովում: Ոմանք նույնիսկ հորս պարունացին, որ Ս. Ներսես Տարապետը՝ այդ հրաշք կենդրունի հիմնադիրը, բորոքներին «Ճշրայր» ու «Ռույր» է անվանում: Նա չի վախենում նրանց _____ և մինչև անզամ նրանց ճակարը համբուրելուց: Ժողովուրդն անքան էին սիրում իրենց Ներսես Կաթողիկոսին, որ նրան կոչում էին «Սրբերի Լուսավորիչ», քանի որ նա ուրախացնում էր բոլոր կարիքավորների սրբերը և նրանց պարզեցում հոգու և մարմնի միխթարություն: Դրանց կից կային նաև մասնագիրական _____, որպես մարդկանց սովորեցնում էին բժշկական հմտությունները:

Այս այցն ինձ մշածել է գրալիս, թե արդյո՞ք ես լավ քրիստոնյա եմ, կեարողանաւ՝ ներքեւ այդպիսի _____ մարդուցել մյուսներին, ինչպես որ այս մարդիկ են անում: Կարծում եմ՝ հետ աս նկատի ուներ Շնուսը, երբ ատում էր, որ _____ է մասնավանդ գրալը, քան առնելը:

Երևի այսքանը: Կունանվենք հաջորդ շաբաթ: Տուն վերադարձից հետո կխոսենք, դեռ թեզ պատմելու շաբ բան ունեմ:

Միջով ու կարուրով՝ Մակե

8 օգոստոսի, 360թ.

ծառայություն, քույրեր, Վփարված, դիացելուց, դպրոցներ, խնամքի, երանելի

Յուցաբերենք մեր սերը

Օգնության հասնելու և մյուսների ծառայելու շաբ ձևեր կան: Եղանակներից մեկն է կարիքավորներին դրամական օժանդակություն փալը: Բայց մեկ այլ շաբ կարևոր եղանակ է մեր եկեղեցում, մեր շրջապատում, մեր քաղաքում կամ զյուղում մյուսների հետ ձեռք-ձեռքի աշխափելը:

Մարդիկ ի՞նչ փեսակի օգնության կարիք ունեն: Նայի՛ր ներքսի նկարներին և խոսի՛ր, թե նրանցից ո՞վ է օգնության կարիք զգում և ինչպիսի՞:

- Այսպիսի նշան դիր նախադասությունների սկզբում, որոնք ճիշգ են ներկայացնում պարկերվածները:

_____ Ոմանց առօրյա կարիքները չեն հոգացվում իրենց ընդանիքներում:

_____ Ուրիշները կարող են հոգալ այդ կարիքները, բայց չունեն լրացուցիչ գումար:

Մյուսները միայնակ են, որովհենուն.

_____ Նրանք պեսը է մնան դանը հիվանդության պարճառով,

_____ ծերության պարճառով,

_____ չունեն հարազարդ՝ իրենց խնամելու կամ այցելելու համար:

Նկարները քեզ գաղափար կրան՝ մբածելու մյուսներին օգնության հասնելու եղանակների մասին:

Աղոթք ծառայողների համար

Գրի՞ր մի աղոթք մյուսներին ծառայություն մարդկանց համար: Դասարանի այսօրվա քննարկման գաղափարներն օգտագործելով շարադրի՞ր քո աղոթքը: Ապա արդագրի՞ր աղոթքդ առանձին քարտի վրա և ըստ ճաշակի գտնազարդի՞ր:

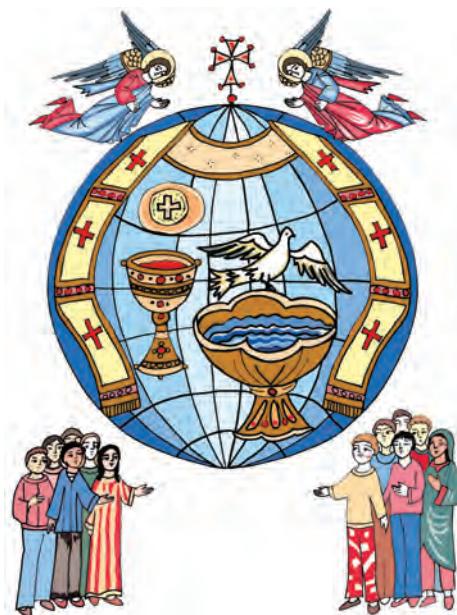
ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՇԵՏ

Այսօրվա դասը նվիրված էր այն եղանակներին, որոնցով առաջին քրիստոնյաներն օգնում և ծառայում էին իրար: Գործը Առաքելոց զիրքը վկայում է, որ վաղ քրիստոնեական համայնքում չկար «ոչ մի կարիքավոր մարդ»՝ շնորհիվ Եկեղեցու անդամների՝ միմյանց նկարմամբ ունեցած սիրալիր ու հոգափար վերաբերմունքի:

Դասը նաև ցույց է տրամադրությունն իրականացվում այսօր Եկեղեցու հոգևոր սպասավորների և Եկեղեցական համայնքի անդամների կողմից՝ ի նպաստ կարիքավորների:

Թույլ գրվեք, որ ձեր երեխան կարդա իր գրած աղոթքը՝ ծառայողների համար: Միասին գրուցեք ձեր թեմի կամ Եկեղեցու կողմից իրականացվող բարեսիրական ծառայությունների մասին: Մտածնք այն ուղիների շուրջ, որոնցով ձեր ընդունությունը կարող է առաջանալ:

Ընդունությունը արդասաններ է ծառայություն մարդկանց հիշելու և ձեր ընդունությունը անդամներին նոյն գործում ներգրավելու համար:

ՆՐՊՆՔ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ ԷՒՆ ԱՆՈՒՄ ՄԻԱՍԻՆ

«Ծաբաթվա առաջին օրը աշակերտները հավաքվել էին միասին հաց կիսելու»:
Ըստ Գործք. 20. 7

ՀԱՅՏԱՎԱԳՈՐԾԵԾՔ

ՀԱՅ ԿԻՍԵԼ ՄԻԱՍԻՆ

Նկարում պատկերված մարդիկ սեղանի շուրջ նստած են ճաշի: Ի՞նչ ես կարծում, նրանք ինչ են զգում:

Վերիշի՞ր այն պահերը, երբ ընդանիքիդ, բարեկամներիդ կամ ընկերներիդ հետ հաճելի ժամանակ ես անցկացրել: Շար հաճախ այդպիսի պահերը կապված են ճաշի կամ ուտելու առիթների հետ: Միասին «հաց կիսելը» մարդկանց կողմից սիրված այն արարողություններից է, որով նրանք ցույց են դրախ իրենց սերն ու հարգանքը ընկերության հանդեպ:

Ենթադրենք, թե դու որոշել ես հաց կիսել կամ ճաշել քո սիրած մարդու հետ: Ինչպես այն կկազմակերպեիր:

♦ Ո՞ւմ կիրավիրեիր:

♦ Որպե՞ս կիավարվեիր:

♦ Ի՞նչ կիյուրասիրեիր:

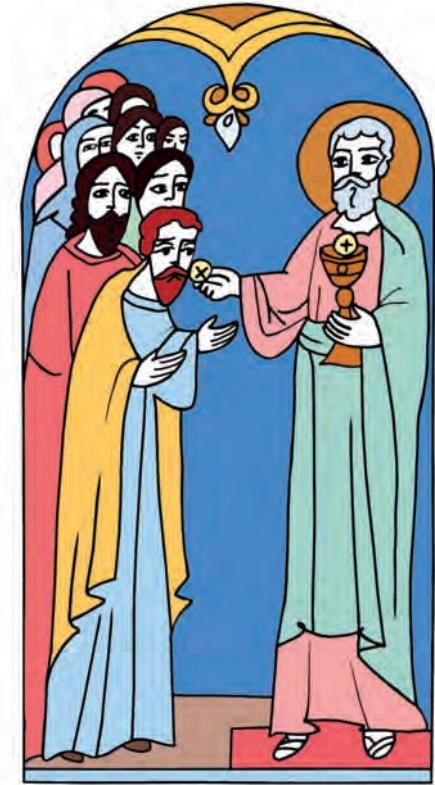
♦ Ինչպես կուզենայիր, որ խնջույքն անցներ՝ թերև երաժշտության, նվազող-երգիչների, կարճ կենացների, կամ նմանօրինակ այլ պարագաների ուղեկցությամբ:

♦ Կպարվիրեիր մի մեծ սեղան իր ճոխ սպասքելենով, թե՛ ավելի ուրիշ գրեսակի պարագաներ:

Աստվածաշնչային պատմության մեջ ուշադրություն դարձրու այն պահերին, երբ առաքյալները և մյուս քարիստոնյաները հաց էին կիսում միասին:

Աղոթելով և հաց կիսելով միասին

Հայր Գործը. 2. 42-47, 13. 1-3, 13-16, 20. 7-12

Նոգեզալուսպի օրը շաբ մարդիկ մկրպվեցին: Դրանից հետո նրանք իրենց ժամանակն անցկացնում էին առաքյալների ուսուցումները լսելով, հավաքներ կազմակերպելով, միասին հաց կիսելով և աղոթելով: «Միասին հաց կիսելը» խորհրդանշական ձևով հայկում է, որ նրանք Սուրբ Տաղորդություն էին սպանում միասին:

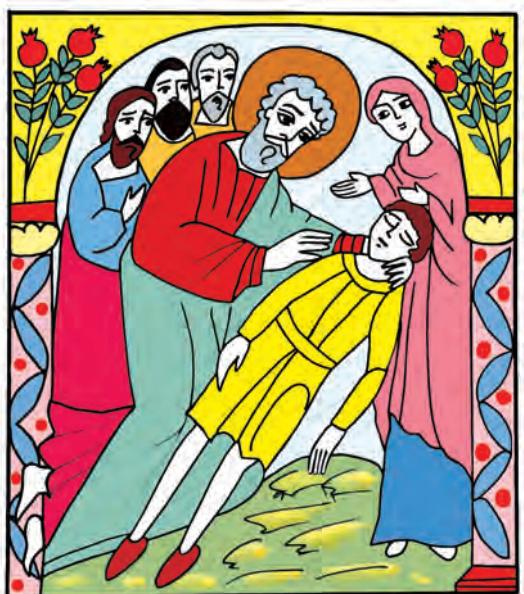
Առաքյալները շաբ նշաններ ու հրաշքներ էին անում, որպեսզի բոլորը լցվեն Տիրոջ երկյուղով: Ամեն օր նրանք գնում էին փաճար միասին աղոթելու: Ապա ճաշում էին միասին իրենցից մեկն ու մեկի դրանք՝ ուրախությամբ և զոհունակ սրբով: Նրանք հարապն փառաբանում էին Ասպծուն, և բոլորին հիացմունք պարբռարելով մեծ հարգանք էին վայելում: Օրեցօր աճում էր հավաքայացաների թիվը: Եվ չնայած մարդկանց առաք հոսքին, ոչ ոք կարիքի մեջ չէր:

Անդինքի նկաղեցու հավաքայաների շարքում կային մարգարեններ և ուսուցիչներ: Նրանցից երկուսն էին Բառնաբասը և Պողոսը: Մի օր, երբ նրանք Տիրոջ պաշտամունքի մեջ էին և ծոմ էին պահում, Սուրբ Նոգին ասաց. «Բառնաբասին և Պողոսին առանձնացրե՛ ինձ համար, որ անեն այն գործը, որին ես դրանց կոչել եմ»: Այն ժամանակ ծոմ պահելով և աղոթելով՝ մյուսները ձեռքները դրեցին նրանց վրա և ուղարկեցին գործի:

Պողոսը և Բառնաբասն իրենց օգնականների հետ շաբ երկրներ նավարկելով հասան Պիսիդիա: Շաբաթ օրը ժողովարան մրան: Օրենքի ու մարգարենների գործերի ընթերցումից հետո, ժողովարանի պետքերը նրանց ասացին. «Եղբայրնե՛ր, եթե ունեք միմիթարանքի խոսքեր ժողովրդին, խոսեցն՛ք»:

Եվ Պողոսը ովրի կանգնեց և սկսեց խոսել: Նա հիշեցրեց ժողովրդին, որ Ասպիւած ի սկզբանե իրենց հետ է եղել: Ապա ասաց, որ Ասպծո խոսքացած փրկիքը՝ Շխուս Քրիստոսը, աշխարհ նեկավ, չնայած մահացավ, բայց հարություն առավ մեռնելներից՝ հավիտենական կյանք պարզելով բռնոր մարդկանց:

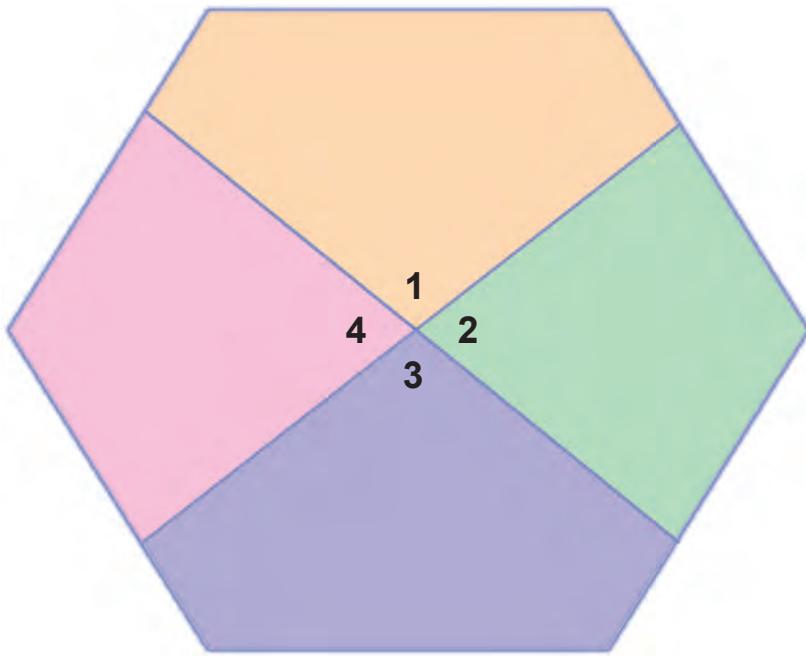
Որոշ ժամանակ անց Պողոսը նավարկեց դեպի Երուսաղեմ: Ճանապարհին կանգ առավ Տրովադայում՝ հանդիպելու դրենի քրիստոնյաներին: Օրը շաբաթ էր, և հավաքայաները հավաքվել էին միասին հաց կտրելու և աղոթելու Ասպծուն: Պողոսը վեր կացավ սկսեց խոսել և խոսքը երկարեց մինչև կեսօնիշեր: Եվդիքոս անունով մի երիտրասարդ նսքել էր պարուհանին ու խոր քնի մեջ թուլանալով, ցած ընկավ երրորդ հարկից և մահացավ: Պողոսը, ցած իշնելով, իր զիրկը վերցրեց նրան ու ասաց. «Մի՛ խոռվելը, բանի որ նա կենդանի է»: Ներոն վեր ելավ, հաց կտրեց ու կերավ ժողովրդի հետ և նրանց խոսեց մինչև առավոր: Դրանից հետո նա նսքեց նավը և գնաց: Իսկ Եվդիքոսին կենդանի ներս բերեցին և շաբ միմիթարվեցին:

Մտածենք պատմության շուրջ

Լրացրո՞ւ բազմանկյունները

- ♦ Ասրբածաշնչի պատմությունը վերաբաղ անելուց հետո կափարի՛ր հեփսյալ վարժությունը: Վեցանկյան յուրաքանչյուր հապվածում գրի՛ր պահանջվող բառը:

1. Պողոսը և Բատնաբասն օգնականների հետ ո՞ւր հասան նավարկելով:
2. Երուսաղեմ ուղևորվելիս ճանապարհին որվե՞ղ կանգ առավ Պողոսը:
3. Պողոսն ու Բատնաբասը շարաթ օրով ո՞ւր մփան քարոզելու:
4. Ո՞ր տոնի օրը շար մարդիկ մկրտվեցին:

- ♦ Ներքին դափարկ վանդակները լրացրո՞ւ վերսի հարցերի պատմախան բառի փառերով՝ ըստ հեփսյալ ցուցումների.

- ♦ Առաջին և վերջին փառերը 1-ինի:
- ♦ Առաջին և հինգերորդ փառերը 2-րդի:
- ♦ Վեցերորդ և յոթերորդ փառերը 3-րդի:
- ♦ Երրորդ փառը 4-րդի:

Բառի նշանակությունը գտնելու համար կարդա՛հաջորդ էջի բուլանդակությունը:

Հոգևոր
Բառարան

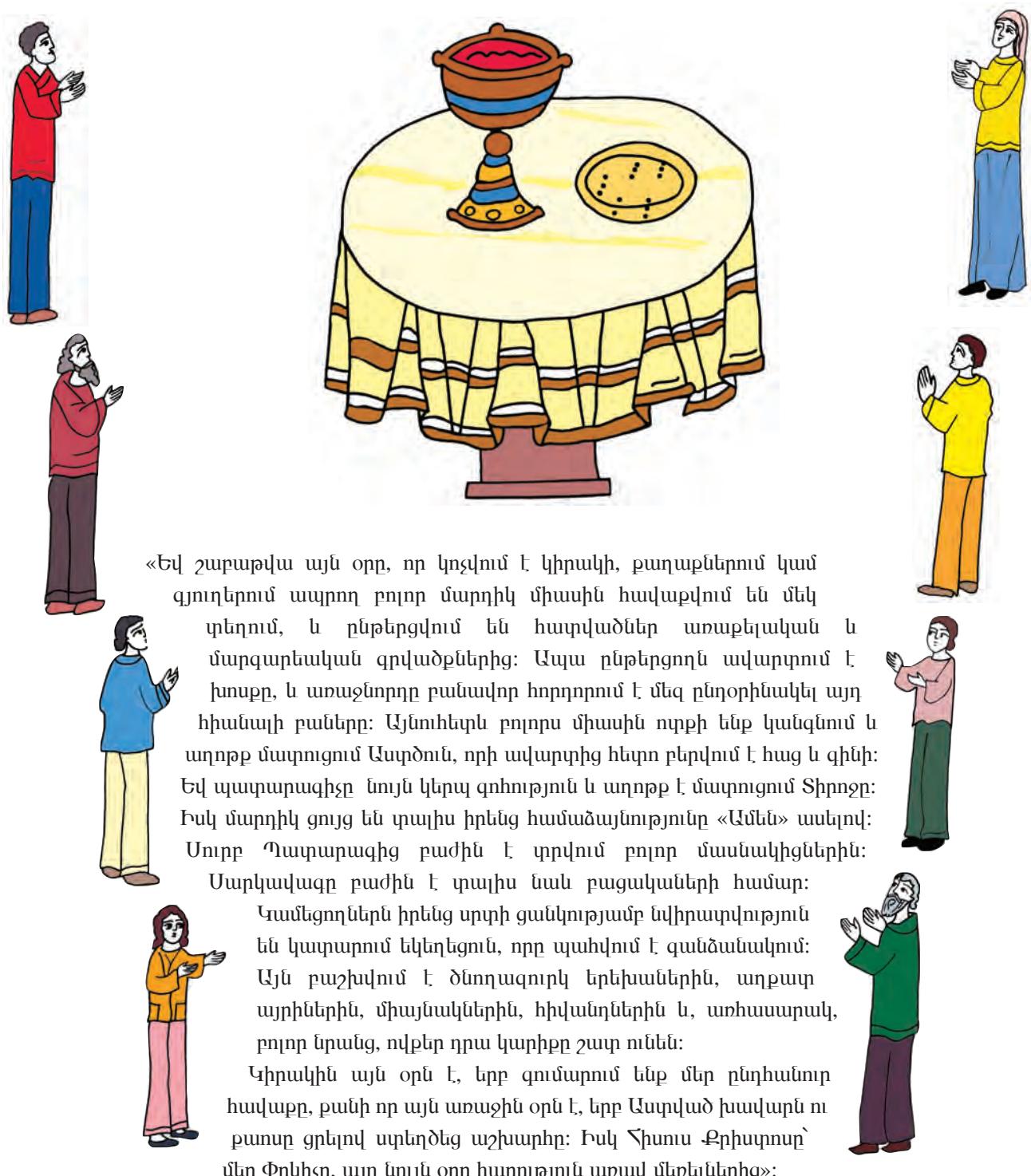
ՁԵՌ-ՔԷ ՎՐԱՆ
ԴՆԵԼ

Այսօր այս երևույթը մաս է կազմում սարկավագի կամ քահանայի ձեռնադրության կարգի, երբ ձեռնադրող եախսկոպութ իր աջը դնում է ընծայացուի գլխին՝ ինչպես առաքյալները կատարեցին ընտրյալներին հոգևոր ծառայության կոչելուց առաջ:

ԺՈՂՈՎՐԱՆ
Յուեա ժողովրդի
պաշտամունքի վայրը:

Պաշտենք միասին

Ահա մի նկարագրություն, թե ի՞նչ է դեղի ունենում Սուրբ Պատրարազի ընթացքում: Այն կարդացնք միասին: Չո կարծիքով՝ ե՞րբ են զրվել այս խոսքերը:

Ընդգծիք նախորդ Էջի նկարագրության մեջ այն կապակցությունները, որոնք կհամբնեն ներքսի համարակալված նախադասություններից յուրաքանչյուրի հետ, և վերջինիս թիվը դիմք դրան համընկնող կապակցության կողքին:

«Նեփսյալ գործողությունները մենք կարարում ենք եկեղեցում, ամեն կիրակի:

1. Լուս ենք ընթերցվող մարզարեական գրքերն ու առաքելական թղթերը:
2. «Ճայր մեր» աղոթքից հետո սովորաբար լուս ենք քարոզը:
3. Սարկավագը վերաբերում է հացը և զինին Սուրբ Հաղորդության համար, և պատրապիչ քահանան փառարանում է Ասպձուն Իր բարի պարզեների համար:
4. Բոլոր նրանք, որ խոսքովանել են, սպանում են Սուրբ Հաղորդություն:
5. Գումարի նվիրաբերումն ընդունվում է՝ կարիքավորներին օգնելու համար:

ՄԵՐ ՏԵՐՈ ԿՈՉՈՒՄ Է ՄԵզ ԳՈՒԽՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՏԱԵԼՈՒ

Երբ մասնակցում ենք Սուրբ Պատրապին կամ Սուրբ Հաղորդության խորհրդին, գոհություն ենք հայփնում Ասպձուն՝ Իր վրած կյանքի պարզեն համար: Դիշում ենք, որ Դիսուը մեզ պատվիրեց Սուրբ Հաղորդություն սպանալ Վերջին Ընթրիքից հետո, որը Նա կիսեց Իր առաքյալների հետ: Դիսուն ասաց. «Սա՛ արեք իմ հիշապակի համար»: Գիտենք, որ առաջին քրիստոնյաները հաճախ էին միասին «հաց կիսում»: Սա նշանակում է, որ նրանք Հաղորդություն էին սպանում:

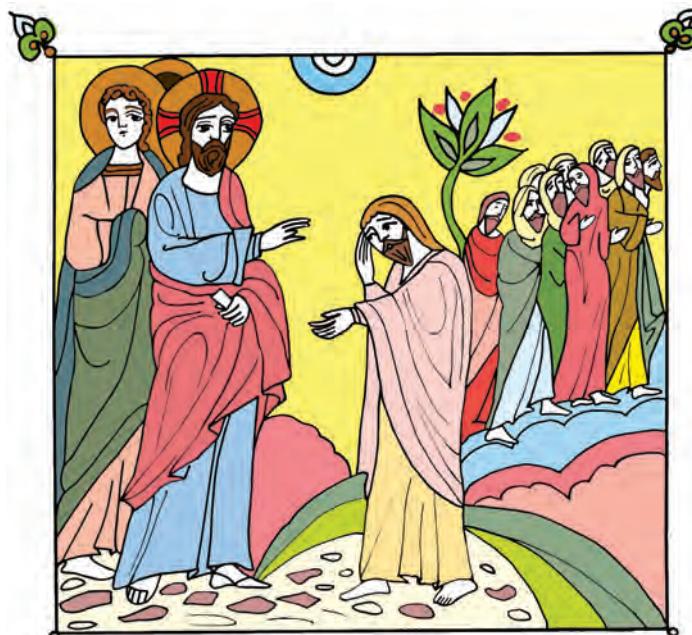
Դիսուը հաճախ խոսեց Ասպձուն գոհություն հայփնելու կարևորության մասին: Ինքը ևս գոհություն էր հայփնում Իր Տորը, երբ մյուսների հետ նսպում էր ճաշի կամ աղոթում: Նա նաև մի պարմություն պարմեց մարդկանց մասին, ովքեր գոհանում էին Ասպձուց, և մարդկանց, ովքեր գոհություն չէին հայփնում:

ԴԱՍ 11

Կարդա՛ Նուկասի Ավելարանի 17. 12-19 հարվածը և դերակարգի՛ր պարմությունը: Ապա զրի՛ր հետևյալ հարցերի պարասխանները:

1. Ինչո՞ւ էին բորոքները մարդկանցից հեռու ապրում:
2. Ինչպե՞ս գոհություն հայրնող բորոքը տարբերվեց մյուսներից:
3. Դիսուն ի՞նչ պարվիրեց բորոքներին անել:
4. Դիսուն ի՞նչ ասաց՝ ի՞նչք բուժեց գոհացող բորոքին:

ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Պատրաստե՛ք մի քարտ ընդունիքի յուրաքանչյուր անդամի համար, ինչպես նաև զրիչներ, մագիստրներ ու ներկեր:

Այս դասը ցոյց տվեց, թե վաղ Եկեղեցում քրիստոնյաների համայնքային կյանքի կարևոր մաս էր կազմում միասին հաց կիսելը: Սուրբ Գրքում «միասին հաց կիսելը» մեկ այլ անվանում է Սուրբ Հաղորդության կամ Պատրարագի համար: Ժամանակակից քրիստոնյաներիս համար «հաց կիսելը»՝ Սուրբ Հաղորդություն սպանալը նույնպես կարևոր է մեր եկեղեցական կյանքում:

Այսպիսով, իրարից անբաժան են «հաց կիսելը» կամ Հաղորդություն սպանալը և Ասքծուն գոհություն հայրնելը: Դիսուն Քրիստոսը գոհություն հայփնեց Իր Տորը և կիսեց հացը Իր աշակերդների հետ և ասաց. «Սա՛ է իմ մարմինը»: Եվ վերցնելով գինին ասաց. «Սա՛ է իմ արյունը»: Առաջին քրիստոնյաները գոհություն էին մաքրուցում Ասքծուն և միասին հաց կիսում: Մենք հաց ենք կիսում թե՛ որպես ընդունիք միասին ճաշելիս և թե՛ որպես եկեղեցական համայնք Հաղորդություն սպանալիս: Երկուսի դեպքում էլ գոհություն ենք հայփնում Ասքծուն Իր տված պարզեների համար:

Այս զաղափարն ամրապնդելու համար ընդունիքի յուրաքանչյուր անդամին բաժանե՛ք մի քարտ և զրելու կամ նկարելու պարագաներ: Թող ամեն մեկը զրի մի աղոթք՝ ճաշից առաջ միասին ասելու համար: Շաբաթվա հաջորդող մի քանի օրերին փոխնիփոխ արդասանե՛ք ձեր աղոթքները:

ՏԱՐԲԵՐ, ԲԱՅՅԻ ՄԵԿ՝ ՏԻՐՈՉՈՎ

«Եվ սրտագետն Աստված նրանց վկայեց՝ Սուրբ Հոգին տալով նրանց
այնպես, ինչպես տվեց մեզ»:

Ըստ Գործք. 15. 8

Ի Ա Յ Տ Ծ Ա Գ Ո Ր Ծ Ե Ծ Բ

Շավելու ունենք մեզ համար սիրելի իրեր կամ բաներ, որոնք նախընդրում ենք: Ներքեսում զրի՞ն քեզ համար սիրելի բաներից մի քանիսը.

- ♦ սիրված ուփելիք՝

- ♦ սիրված երգ՝

- ♦ սիրված միջոցառում կամ սպորտ՝

- ♦ սիրված գիրք կամ ֆիլմ՝

Ի՞նչ կլիներ, եթե իմանայիր, որ քո ամբողջ կյանքում ամեն օր պեսք է ուփես միայն քո սիրած ուփելիքը և ոչ այլ բան: Ի՞նչ կլիներ, եթե միշտ լսեիր միայն այն երգը, որը զրել ես վերևում: Ի՞նչ կլիներ, եթե որիշ ոչ մի բանով չզբաղվեիր, բացի քո նշած միջոցառումից կամ սպորտից: Եվ ի՞նչ կլիներ, եթե երբեք այլ գիրք չկարդայիր կամ այլ ֆիլմ չդիմեիր, բացի քո անվանածներից:

Աստվածաշնչի պատմության մեջ տեսն, թե ինչպե՞ս էին առաքյալները և առաջին քրիստոնյաները տարրերվում իրարից և սովորում լեզու զոնել ամեն տեսակի մարդկանց հետ և կողմորոշվել տարրեր իրավիճակներում աղոթելով և Աստծո առաջնորդությունը խնդրելով:

Տարրեր մարդիկ և մեկ Եկեղեցի

Հայոց Գործը. 1. 13-15, 2. 5-8, 6. 1-4

այս կարիքից եկնելով՝ առաջին սարկավագների կոչումն առաջացավ:

Սակայն կային ուրիշ փարաձայնություններ ևս, որոնք պեսք է լուծվեին: Քրիստոնյաներից ոմանք հրեական միջավայրից էին: Նրանք ընդունում էին, որ բոլորը պեսք է ենթանեն հրեական օրենքին՝ Դին Ուխտի մովսիսական օրենքին: Իսկ մյուսները, որոնք դուրս էին հրեական միջավայրից, համաձայն չէին դրա ենթավայրից:

Երկու կողմերն էլ թեժ բանավեճի էին բռնվել: Ի վերջո Պետրոս առաջալն ասաց. «Եղբայրներ, սրբազնը Աստված նրանց վկայեց՝ Սուրբ Հոգին բայց նրանց այնպես, ինչպես դուք մեզ: Եվ նրանց ու մեր միջև ոչ մի խպրույթուն չդրեց՝ հավաքով մաքրելով նրանց սրբերը: Հավաքում ենք, որ Տեր Դիսու Քրիստոսի շնորհով կփրկվենք ամենք»:

Այնուհետև Պողոսն ու Բառնաբասը պարմեցին, թե Աստված իրենց ծնորով ինքան նշաններ ու զարմանալի գործեր կարարեց հեթանոսների մեջ: Այսպիսով որոշվեց, որ հեթանոսները պարսպավոր չեն հեփսելու Դին Կրտսերանի բոլոր օրենքներին: Բայց ամենքը համաձայնեցին չուփել կուռքերին զոհաբերված ուգելիքներից: Նաև համաձայնվեցին ապրել անարափ կյանքով:

Ներկու Պողոսը վստահեցրեց բոլորին, որ ինքը հարգում է Դին Ուխտի օրենքը: Նա երրայախսու քրիստոնյաների ենթավայրում էր փաճարի պաշտամունքին:

Դիսու Քրիստոսի հեփսորդները թե՛ փղամարդիկ և թե՛ կանայք շաբ հաճախ էին միասին հավաքվում աղոթքի և պաշտամունքի: Հոգեգալուսպի օրը նրանց ենթավայրում կային նաև այլ մարդիկ, որոնք եկել էին փարբեր երկրներից: Առաքյալների քարոզը լսելիս նրանցից յուրաքանչյուրը համացավ խոսքը իր մայրենի լեզվով: Նրանք զարմացել ու աաշել էին, որովհետև զիվեին, որ բոլոր առաքյալները զալիխացի են: Ինչպես կարող էր պարակել, որ նրանք խոսեին այդքան շաբ լեզուներով:

Նախնական Եկեղեցու կյանքում մարդիկ երբեմն ունենում էին փարաձայնություններ: Հավաքացյալ մարդկանց թվի աճի ենթավայսու քրիստոնյաները դժգոհում էին, որ երրայախսուները կամ արամեներեն խոսողներն անփեսում են իրենց այրիներին և նրանց չեն փալիս իրենց հասանելիք օրական սնունդը: Ուստի առաքյալները կանչեցին բոլորին միասին և խնդրեցին յոթ հոգի ընդունել՝ ժողովրդին ծառայելու համար: Ահա

Վերաբան

1. Ինչո՞ւ էին հունախոս քրիստոնյաները մտահոգված իրենց խմբի այրիներով:

---

2. Ինչպես լուծվեց այրիների խնդիրը:

---

3. Ի՞նչ ասաց Պետրոս առաքյալը, որ ընդհանուր է բոլոր հավաքացյալների՝ թե՛ հրեական և թե՛ ոչ հրեական միջավայրերի քրիստոնյաների համար:

---

4. Պողոս առաքյալն ինչպես հավասպիացրեց մյուսներին, որ ինքը շարունակում է հարգել հրեական օրենքը:

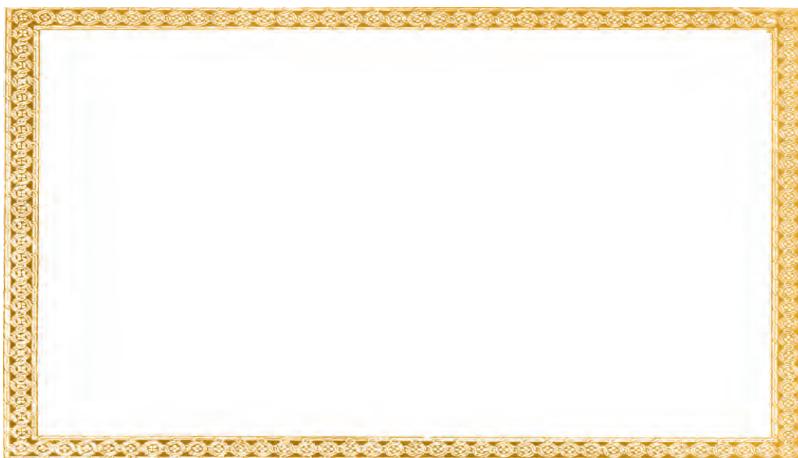

Մտածենք պատմության շուրջ

Ասրվածաշնչի պատմության մեջ հիշված քրիստոնյաները երրեմն դարձած էին կարևոր հարցերում: Բայց Աստծո օգնությանը զգնում էին դրանց լուծման եղանակները: Մեզանից փարբեր մարդկանց հետ լինելը նշանակում է, որ մենք երբեմն համաձայն չախրի լինենք նրանց հետ: Մփածիր մի փարածայնության մասին, որ ունեցել ևս մեկ որիշի հետ: Ինչպես լուծեցիր խնդիրը:

Գրի՞ն կամ նկարի՞ն դրա մասին սկսորե:

ՄԵԿ ԵԿԵՂԵԿԻ, ԾԱՏ ՄԱՐԴԻԿ

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին իր կարևոր գեղն է գրավում համայն քրիստոնյա աշխարհում: Իբրև ավանդական Եկեղեցի՝ մենք պարկանում ենք Հին արևելյան ուղղափառ եկեղեցիների հետ: Կան շաք ընդհանրություններ, որոնք մենք կիսում ենք ուղղափառ մյուս ժողովուրդների հետ: Ամենամեծ ընդհանրությունը հիսուս Քրիստոսի նկարմամբ ունեցած մեր հավաքն է: Բայց և՝ կան սովորություններ, որոնցով ուղղափառ ժողովուրդները փարբերվում են միմյանցից:

*Նախադասությունների բաց թողնված
մասերը լրացրու ներքոնշյալ բառացանկից,
որով կգրնես որոշ «ընդհանրություններ» և
«դարձերություններ»:*

«Ես ապրում եմ Աֆրիկայում, որպես շաք բաք բաք է:
Սուրբ Շննդյան գոտին մենք մուրակա գեպը
լողալու: Մեր Տեր Խաչը խաչն զցում է _____,
և գրաներից ոմանք ցարկում են զեփի մնջ այն դուրս
հանելու: Խոկ Ալրանիայում, որպես ցուրփ է լինում
Սուրբ Շննդյան օրերին, մարդիկ անցը են բացում
_____ մնջ և խաչը զցում մնջու»:

«Անոնս _____ է: Եղբար անունն է _____: Մենք ապրում ենք Ֆրանսիայում, բայց պարզել
եմ, որ որոշ ուղղափառ երեխաներ, որոնք ապրում են _____ ունեն նույն անունները, ինչ մենք»:

«Մեզ մոք՝ Ռուսաստանում, _____ առաջիններից է, որ բացվում է զարնանը: Ամեն
բարի Շաղկազարդի օրը մենք դրա ճյուղերը կդրում և դանում ենք եկեղեցի օրինելու:
Սակայն բաք երկրներում, ինչպես _____ մարդիկ օրինում են արմավենու
ճյուղերը»:

«Տայաստանում, որպես ես ապրում եմ, ամեն բարի Սուրբ Խաչի գոտին մենք
ենք ուրում: Այն շաք համել է, հարկապես երր պապրասպվում է
թոնիրում: Բայց լսել եմ, որ ուղղափառ այլ երկրներում Ս. Զաքովի գոտին
մարդիկ խորոված _____ են ուրում: Վասրահ եմ՝ դա էլ շաք համով բան
ախովի լինի»:

«Զարմիկս ապրում է Մերսիկայում, խոկ ես՝ Կալիֆորնիայում: Կարող ենք _____
միասին ասել նույն լեզվով՝ խապաներենով»:

**Իոլանդիայում, խոզի միս, փշատենի, թեթրին, ջուր,
հավատամքը, նիկոլաս, սառուցի, ոչխարի միս, Յունաստանում**

Հայ Առաքելական Եկեղեցին աշխարհում

Աշխարհի շափ երկրներում բնակություն հասպարած հայերն ապրում են համայնքներում, որոնք եկեղեցական իմաստով միավորվում են հոգևոր մի կառույցի մեջ, որը կոչվում է Թեմ: Թեմի առաջնորդը ղեկավարում է դպյակ համայնքի ազգային-եկեղեցական կյանքը:

Ծրջագծին այն երկրների անունները, որտեղ քո կարծիքով կան հայկական համայնքներ.

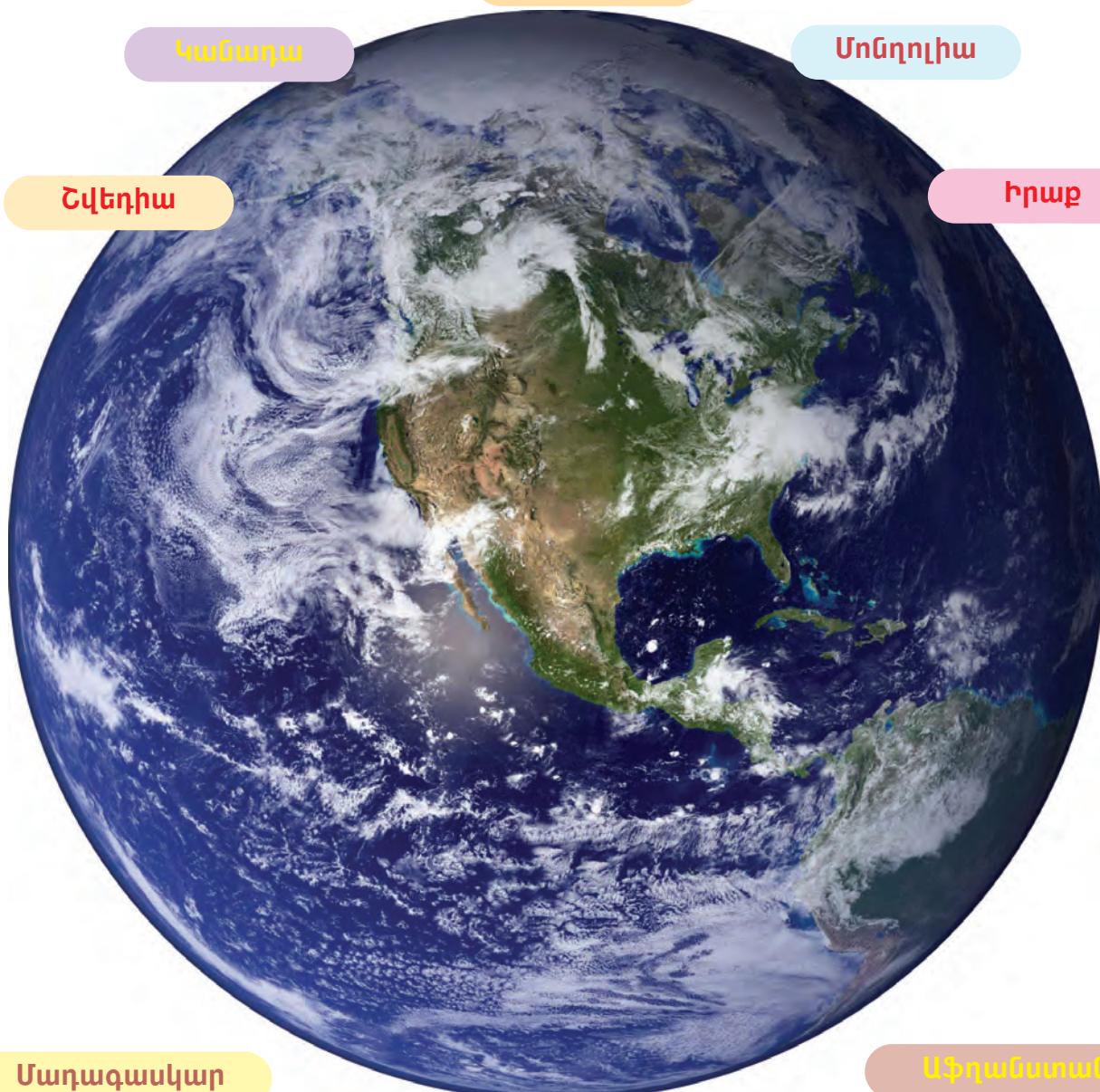
Գերմանիա

Կանադա

Մոնղոլիա

Շվեյցարիա

Իրաք

Մադագասկար

Աֆղանստան

Բրազիլիա

Ավստրալիա

Ուսումնասիրենք եկեղեցական համայնքը

- ա. Կարո՞ղ ես անվանել մեկին քո եկեղեցական համայնքում, ով զիտի մի քանի լեզուներ:

բ. Երբեմ մեկը քո եկեղեցական համայնքից պարմե՛լ է պարմություններ այլ երկրի կյանքի մասին: Ո՞րն է եղել այդ երկիրը:

գ. Կարո՞ղ ես անվանել մի քանի հիմնական մասնագիրություններ կամ աշխարհանքներ, որ քո եկեղեցական համայնքի մարդիկ ունեն:

դ. Ի՞նչ փոխադրամիջոցներով են քո եկեղեցական համայնքի անդամները հաճախում հոգևոր արարողություններին:

ե. Ի՞նչ եղանակներով են մարդիկ ծառայում եկեղեցուն քո համայնքում: Նկարագրի՛ր դրանցից մի քանիսը:

ՏԱՐԾ՝ ԲՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Պարբռա՞սպ ունեցեք որոշ պարզ բաղադրիչներ՝ միասին մի խորպիկ պարբռասպելու համար: Հսկ հնարավորության՝ ընտրեք այնպիսի բան, որ ընտանիքը սիրում է, բայց որը հաճախ չեք ուսում:

Ձո՞ւ ձեր կրթական պատմի այս շաբաթվա դասը: Սուրբքային ընթերցումները քաղված են Գործ առաքելոցից, որում նկարագրվում է նախնական Եկեղեցու անդամների փարբերությունները: Վյնքեղ նկարագրվում են նաև որոշ իրավիճակներ, որոնցում նրանք ունենում են փարաձայնություններ և իրենց հավաքի միջաւայր որակի հայութեան երախաններ:

Ըստոյթակա լրամաք ուղարկած աղաւազաման:

Ընդպանիքով գրութե՛ք ձեր անձնական կյանքում ունեցած փարբերությունների շուրջ: Ի՞նչ փարբեր փեսակի մարդկանց զիտեք: Ինչպիսի՞ փարբեր փեսակեպներ նրանք ունեն: Ի՞նչ կարող են միզուցել ընդպանիքի անդամներից ոմանք ստվորել այդ փարբերություններից: Արդյոք երբեմն շա՞փ ջանք է պահանջվում լևու զբնել մեզանից փարբեր մարդկանց հետ: Երբեմն մփածե՞լ ենք, թե կյանքն ավելի հեշտ կլիներ, եթե բոլորս պարզապես նույնը լինեինք:

Միասին պարբռասփեք խորփիկը: Յուրաքանչյուրդ մասնակցեք հավաքելու բաղադրամասերը, նախապարհապելու անհրաժեշտ մթերքները և եփելու խորփիկը: Զրուցեք այն մասին, թե ինչպես գարբեք բաղադրամասերը իրար ենք խառնելով պարբռասփվում է մի համեղ խորփիկ, որին ընդունիքով շար եք սպասում: Նոյն օրինակով Եկեղեցու գարբեք մարդիկ համախմբվում են՝ կազմելով նվազեցական համայնք, և սպասում են Ասպծո Արքայությանը:

ՎԿԱՅԵՆՔ ԲՈԼՈՐԻՆ

Իխուսը հանձնարարեց Իր առաքյալներին՝
Ասպծո Արքայության Բարի Լուրը հաղորդելու բոլոր
ազգերին: Առաքյալները, հավատարիմ գրնչելով Տիրոջ
պարվիրանին, Բարի Լուրը բարողեցին՝ ավելացանեցին,
հրեաներին ու հեթանոսներին, հարուստներին ու աղքաքներին,
բարձր ու համեստ խավերի բոլոր մարդկանց: Առանց խորականության՝ բոլորն ընդունվեցին
Եկեղեցում:

Ծողների համար

Առաքյալներն ու նրանց աշակերպները, հավաքարիմ լինելով
Շխոտսի հանձնարարությանը, գնացին և աշակերպ դարձրին բոլոր ազգերին:
Նրանք խոսքով ու գործով քարոզեցին Բարի Լուրը հրեաներին ու հեթանոսներին, դարձեր
խավի մարդկանց՝ հարուստներին ու աղքադներին, հասարակության
ազդեցիկ և անապահով անդամներին, դարձեր ցեղերին ու ազգություններին:
Եկեղեցին սիրով ընդունեց բոլոր մարդկանց՝ առանց
խփրականության:

ՍԱՄԱՐՁԻՆԵՐԻ ԵՎ ԵԹՈՎՊԱՅԻ ՊԱՇՏՈՆՅԱՅԻ ԴԱՐՁԸ

«ԵՎ նրանք, որ ցոված էին, շրջելով ավետարանում էին խոսքը»:
Ըստ Գործ. 8. 4

ՀԱՅՏԾԱԳՈՐԾԵԸ

Ինչպես ես վերաբերվում նոր բաներին: Լրացրու վարժությունը և գտիր փվյալ հարցի պատճախանը: Ցուրաբանչյուր գույզի մեջ նշի՞ր ✓ այն կապակցությունը, որը կնկարագրի, թե ինչպես ինքդ նախընքրաբար կվարվեիր:

- Այցելել մի փեղ, որը երբեւ չես եղել:
- Այցելել մի վայր, որը լավ գիտես:

- Նեփագործել մի քարանձավ՝ ուղեկցորդի և լավութերի միջոցով:
- Կարդալ քարանձավի մասին և նայել նկարը:

- Փորձել ուղարկել:
- Վարել միայն մերենաներ, քանի որ նրանք չեն կծում և զնում են այնքան արագ, որպան ուզում են:

Ցուրաբանչյուր գույզի մեջ նշի՞ր ✓ այն կապակցությունը, որը լավագույնս կնկարագրի քեզ:

- Սպասել փոփոխությունների քո կյանքում:
- Անհանգստանալ կյանքի փոփոխություններով:

- Առիթի դեպքում կուզեմ շաբ ճամփորդել:
- Մեծ մասամբ կնախընքրեմ գրանք մոփ իինել:

- Սիրում եմ անակնկալներ:
- Կզերադասեմ ամեն բան իմանալ նախապես:

- Սիրում եմ հանդիպումը նոր մարդկանց հետ:
- Զղայնանում եմ նոր մարդկանց հետ հանդիպելիս:

Աստվածաշխի պատմության մեջ տեսն, թե ինչպե՞ս էին վաղ քրիստոնյաները վարվում նոր իրավիճակների և մարդկանց հետ, որոնց երբեւ չէին հանդիպել նախապես:

ԱՎԵՔԱՐԱՆՆԵԼ ՄԱՐԴԿԱԿԱՆ ԱՄԵՆՈՒՐ

Հայոց Գործը. 8. 1-40

Սպեսիանոս նախասարկավագի քարկոծման օրը Երուսաղեմի Եկեղեցու դեմ մեծ հալածանք սկսվեց: Բացի առաջալներից, բոլորը ցրվեցին Տրեասպանի և Սամարիայի գյուղերը:

Ասրբածավախ մարդիկ թաղեցին Սպեսիանոսին և ողբացին նրա մահը: Սողոսը, որ հավանություն էր տվել Սպեսիանոսի մահվանը, մփնում էր տնից գուն, դուրս էր քաշում քրիստոնյա տղամարդկանց ու կանանց և բանվ ներում:

Ցրքած հավաքացյալները շրջում էին տեղից տեղ և ավեքարանում էին Ասպծո խոսքը: Փիլիպպոս սարկավազը Սամարիա քաղաքն իշնելով՝ Քրիստոսին էր քարոզում, և մարդիկ միասիր լսում էին նրան: Նրանք տեսնում էին այն նշաններն ու բժշկությունները, որ նա անում էր: Շար դիվահարներից պիղծ ողիները քարձրաձայն աղաղակելով դուրս էին ելնում և քազում անդամալոյիծներ ու կաղեր բժշկվում էին: Եվ այդ քաղաքում մեծ ուրախություն եղավ:

Սիմոն անունով մի մարդ, որ մոգություն էր անում և դրանով մարդկանց զարմացնում, իր մասին ասում էր, թե ինքը մեկն է: Սակայն Սիմոնը հավաքաց Փիլիպպոսի քարոզությանը Ասպծո արքայության և Դիսուս Քրիստոսի մասին: Նա մկրտվեց ուրիշ շաբ տղամարդկանց ու կանանց հետ:

Պետքուր և Հովհաննեսը եկան Սամարիա, իրենց ձեռքերը դրեցին նոր մկրտվածների վրա, և նրանք Սուրբ Հոգի սրբացան: Սիմոնը տեսնելով, թե առաջալների ձեռք դնելով Սուրբ Հոգին գրվում է, փող տվեց և ասաց. «Ինձ էլ տվեք այս իշխանությունը, որպեսզի, ում վրա որ ձեռքս դնեմ, Սուրբ Հոգին սրբանա»:

Պետքուր նրան պարասիանեց. «Քո արծաթը քեզ պահի, քանի որ քո սիրով Ասպծո առաջ ուղիղ չէ: Զգիրե՞ս, որ Ասպծո պարզեները կարելի չէ: Փողով գնել: Դու քո այդ չարության համար ապաշխարհ' և աղաշին Տիրոջը, որ ների քո սրբի նենգ խորհուրդները»:

Պետքուր և Հովհաննեսը վերադառնում են Երուսաղեմ՝ ճանապարհին հանդիպող սամարացիների շաբ գյուղերում ավեքարանելով Դիսուս Քրիստոսի մասին: Վյո ժամանակ Տիրոջ հրեշտակը Փիլիպպոսին ասաց. «Վեր կաց և զնա՛ հարավի կողմը՝ այն ճանապարհով, որ իշնում է Երուսաղեմից Գագա, որ անապատ է»: Փիլիպպուր զնաց և ճանապարհին տեսավ Եթովպահայի Կանդակա թագուհու պաշտոնյաներից մեկին: Մարդը իր կառքի մեջ նստած Տիր Կրակարանի Եսայի մարզարեի գիրքն էր ընթերցում:

Սուրբ Հոգին Փիլիպպոսին ասաց, որ մոտենա նրան: Փիլիպպոսն առաջ վագեց դեպի նա և ասաց. «Ճամկանո՞ւմ ես արդյոք, ինչ որ ընթերցում ես»: Խսկ նա պարասիանեց. «Ինչպե՞ս կկարողանամ հասկանալ, եթե մեկն ինձ չառաջնորդի»: Այսպիսով, Փիլիպպուր բացաբերեց նրան Եսայու խոսքերը. «Մորթվելու դաշտեց նա ինչպես մի ոչխար», որոնք վերաբերում էին Քրիստոսին: Նա ավեքարանեց Դիսուս Քրիստոսի մասին այս մարդուն: Կառուվ միասին ճանապարհն անցնելիս հասան մի ջրի մուտ: Պաշտոնյան ինդրեց Փիլիպպոսին, որ մկրտի իրեն: Փիլիպպուր մկրտեց նրան, և նա Սուրբ Հոգի սրբացավ: Դրանից հետո Տիրոջ հրեշտակը հափշտակեց Փիլիպպոսին: Խսկ պաշտոնյան գնաց ուրախությամբ: Փիլիպպոսն իրեն գրավ Ազուրուում և շրջելով ավեքարանում էր բոլոր քաղաքներում, մինչև որ հասավ Կեսարիա:

Վերարադ

Աղյուսակում պրված գրեղանուները համապատասխանեցրու նկարագրությունների հետ.

Ազուռու

Սամարիա

Գազա

Յրեաստուն

Եթովպիա

Կեսարիա

- ◆ Փիլիպպոսը մկրպեց մի մարդու, որը պալափական պաշտոնյա էր այդ երկրում:
- ◆ Պետրոսը և Հովհաննեսը եկան այդ գրեղը և ձեռքերը դրեցին նոր մկրպվածների վրա, որից հետո նրանք Սուրբ Հոգի սրբացան:
- ◆ Երուսաղեմի հալածանքից հետո հավաքացյալները ցրվեցին Սամարիայի և այս գեղի գյուղերը:
- ◆ Տիրոջ հրեշփակը Փիլիպպոսին ասաց, որ զնա հարավ, Երուսաղեմից դեպի այս գեղը՝ անապատ ճանապարհով:
- ◆ Սա այն գեղն է, որ Փիլիպպոսը «իրեն զբավ», երբ Տիրոջ հրեշփակը հափշ դակեց նրան՝ պալափական պաշտոնյային մկրպելուց հետո:
- ◆ Պարմվում է, որ Փիլիպպոսն ավելիքանում էր բոլոր քաղաքներում մինչև այս գրեղը հասնելը:

Մփածենք պատմության շուրջ

Սուրբ Գիրքը պարմում է մեզ, որ հավաքացյալները «ցրված» լին Երուսաղեմում սկսված դաժան հալածանքի պալմառով։ Առաքյալները մնացին քաղաքում և դիմագրավեցին վրանզր, իսկ մյուսներին ուղարկեցին քարոզելու և «ավելիքարանելու» մեր Տիրոջ Հարությունը։

Վյայխով, քրիստոնյաների հալածանքը, որ վագր բան էր, վերածվեց լավի՝ Ավելիքարանի գրածումով։

Կարո՞ն ևս իիշել մի ժամանակ, երբ մի վագր թվացող բանի հերիսանքով լավ բան է եղել։ Դա գուցե լինի մի դեպք քո կյանքում կամ մի բան, որ լսել ես։

Գոհին կամ նկարին սրս մասին ներքեւու։

**Հոգևոր
Բառարան**

ՍՈՂՈՍ

Այս մարդը , որ քրիստոնյաների ամենադաժան հալածողներից էր, դարձավ Յիսուսի քրիստոսի մեծագույն քարոզիչը։ Նա հետո փոխեց իր անունը և կոչվեց Պողոս՝ դասվելով առաքյալների շարքում։

Հ ՈՐՈՌՅԱՍՏ ԴԻՄԱԿԱՅԵԼՈՒ ԶԱԳՈՒԹՅՈՒՆ

Նորադարձ հավաքացյալները բախվում էին շափ նոր իրավիճակների: Օրինակ՝ Փիլիպոսը հնագանդվեց Տիրոջ կոչին և հեռացավ մեծ, բազմազբաղ քաղաք Երուսաղեմից: Նա զնաց Գագայի անապատով: Փիլիպոսն ինչպես պիտի դեզերեր, ինչ պիտի զբներ և ինչ գրեսակի մարդկանց պիտի հանդիպեր Երուսաղեմից անապատով Գագա ճամփորդելիս:

Մյուս հավաքացյալները զնացին քարոզելու Սամարիայում: Շավերի համար առաջին անգամն էր, որ պիտի զնային աղոթելու իրենց քաջածանոթ հրեական գրաճարից գրարքերվող մի վայրում: Սամարացիներն աղոթում էին այլ կերպ, և նրանք, ովքեր ավելարանում էին նրանց, պետք է սրբազնան հրանց համար աղոթքի ընդունելի հնար գրնեին:

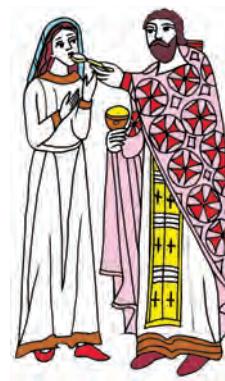
Ճափ գրաբիներ անց Եկեղեցու սուրբ հայրերը հետևեցին առաջին քրիստոնյաների օրինակին: Նրանք դիմակայեցին նոր և անծանոթ իրավիճակների, որպեսզի ավելարանեն: Ահա մի պարմություն մեր սուրբ հայրերից մեկի մասին, ով այդպես վարվեց:

Սր. Գրիգորիսը Սր. Վրթանես Կաթողիկոսի ավագ որդին էր՝ Սր. Գրիգոր Լուսավորիչ Տայրապետի թոռը: Ծնվել է 295թ. Կեսարիայում, ու հոր և եղբոր՝ Շուսիկի հետ Տայրապան են զայս 310թ.: Նոզեր միջավայրում կրթվելով և հասակ առնելով ձևնադրվում է կուսակրոն բահանա: Նկատի ունենալով իր արժանիքները, կարողությունը և հոգեւոր հասունությունը՝ Տայոց Տայրապետը նրան եպիսկոպոս է ձևունադրում: Կովկասյան ժողովուրդներին քարոզել էր Լուսավորիչ Տայրապետը, բայց Ավելարանի խոսքի սերմերը դեռ չէին արմագավորվել: Ուստի 320-ականներին 25-ամյա Գրիգորիսը հոգեւոր ծառայության է նշանակվում Աղվանիք և Վրաստանի կողմերում: Ակզրում նրա գործերը հաջող էին ընթանում. ամենուր նորոգում էր Եկեղեցեցիները, հոգեւոր-քարոզչական լայն գործունություն ծավալում մինչև Աքրապարականի կողմերը: Ապա հոգեւոր նույն առաքելությամբ ուղևորվում է հյուսիս և այցելում մագրությների թագավորի բանակը, որ կազմված էր Կովկասյան գրաքեր ցեղերից, և սկսում է նրանց Քրիստոսի մասին քարոզել: Վայրագ լեռնականները նախ լսում են Գրիգորիսին, ապա ընդունում հավաքալ ճշմարիք Ասպծուն: Երբ հերթը հասնում է քարոզելու Քրիստոսի օրենքներն ու պատգամները, հասկանում են, որ Ասպծուն համեմի չեն ավարառությունը, սպանությունը, ուրիշների ունեցվածքին գրիսանալը, սկսում են զայրանալ այդ խոսքերի վրա, թե ինչպես կարող են պահել իրենց անթիվ զորքը, եթե չհափշտակեն: Թեև Գրիգորիսը ջանում էր բարի խոսքերով ու քաջությամբ նրանց սիրաշահել և համոզել խաղաղ աշխարհանքի, բայց չեն ուզում ավելին լսել և որոշում են վերացնել նրան: Բռնում են մի ձի, Գրիգորիսին պարանով կապում պոչից և բաց թողնում Կասպից ծովի եզերքում զգնվող Վարդյան դաշտում՝ այդպես նահարակելով Քրիստոսի առաքինի ու երանելի քարոզին 337թ.: Նրա ընկերները վերցնում են սուրբի նշխարները և բերում, ամփոփում են Արցախ աշխարհի Ամարաս գյուղի եկեղեցում:

Մկրտությունը՝ մեր նոր կյանքը

Յուրաքանչյուր քրիստոնյայի համար մկրտությունը նոր կյանքի սկիզբ է: Շատ հաճախ մկրտվում են փոքր հասակում, չնայած որ մեծերը և պատանիները նույնպես կարող են մկրտվել: Անկախ դարիքից մկրտվելով նշանակում է, որ մենք սկսում ենք մի նոր կյանք Հիսուս Քրիստոսի հետ: Մենք նմանվում ենք Աստվածաշնչի պարմության այն մարդկանց, ովքեր մկրտվեցին առաջալների ծեռուվ:

- ❖ Մկրտվելիս երեխան կամ չափահասը ընկղմվում է մկրտության ավագանի ջրի մեջ և ապա վեր հարնում ջրից՝ ինչպես Հիսուս հարություն առավ մեռելներից: Ակսվում է նոր կյանքը: Նոր մկրտված երեխային հազցնում են մաքոր, ճերմակ զգեստներ:
- ❖ Մկրտությունը «կնքվում» է Սուրբ Հոգով: Անձը դրոշմվում է սրբալոյս մյուռոնով: Կնքված անձը սրբանում է Սուրբ Հոգի՝ ինչպես սուրբգրային պարմության մարդիկ:
- ❖ Երեխային ծննդյան 40-րդ օրը բերում են եկեղեցի: Քահանան նախ մորը Սուրբ Հաղորդություն է գրալիս եկեղեցու մուտքի մոտ, ապա, ըստ հնավանդ կարգի, խաչածն փոքր-ինչ կփրում երեխայի մազերը և մկրտված մանուկին բարձրացնում է խորան՝ մաքուցելու Տիրոջը:
- ❖ Այժմ մկրտված անձն այլևս լիարժեք անդամ է Եկեղեցու: Այսպիս, երեխան և կամ չափահասը մկրտվելուց և դրոշմվելուց հետո Սուրբ Հաղորդություն է սրբանում առաջին անգամ: Այս բոլոր հրաշալի արարողություններից հետո ընդունիքները սովորաբար հարազարդներով գրուական խնջույք են կազմակերպում:

ՏԱՆՀ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Այս շաբաթվա դասը կենքրոնանում է նախ առաջին քրիստոնյա հավաքացյալների գործոներության վրա, ովքեր սպիտակած են եղել հանդիպել նոր իրավիճակների և զնալ իրենց անձանոր վայրեր, որ նախկինում չեն եղել, որպեսզի փարածեն Հիսուս Քրիստոսի Ավետարանը: Դարցընք ձեր երեխային պատմելու, թե ինչ արեց Փիլիպոսը՝ Ավետարանի խոսքը քարոզելու համար (նա ավետարանեց սամարացիներին և Սուրբ Գիրքը բացաբերեց ու մկրտեց եթովպացի պալատական պաշտոնյային՝ Գագա գրանող ճանապարհին նրան հանդիպելիս):

Դասի երկրորդ հայեցակերպը մկրտության խորհուրդն է՝ որպես կյանքի սկիզբ Քրիստոսով՝ ինչպես նախնական Եկեղեցու շրջանում (նկարագրված Գործը առաքելոց գրքում), այնպես և այսօր Առաքելական մեր Եկեղեցիներում: Ձեր երեխան պետք է կարողանա մկրտության որոշ հիմնական գործեր պարունակել ձեզ, ինչպես օրինակ՝ ջրի մեջ ընկդմվելու և ջրից դուրս ելնելու, հազնել սպիտակ, պայծառ զգեստ, կնքվել սրբալույս մյուռոնով, որը կրչվում է դրոշմ:

Ձեր ընդունությունունից: Խնչվե՞ս արձագանքեցիք և ի՞նչ գեղի ունեցավ:

Աղոթքով խնդրեք, որ Ասպարուս օգնի ձեր ընդունություն՝ հաշվվելու նոր մարդկանց և նոր իրավիճակների հետք քրիստոնեական քաջությամբ ու կարեկցանքով: Ահա մի աղոթք մկրտության արարողությունից, որի բառերը թեթևակի փոփոխված են ընդունությունանու համար: Միասին ասեք այս աղոթքը այսօր և ուրիշ անգամներ նույնպես:

«Փա՛ռ Քեզ, հավիպենական Թագավոր, որ Զո Եկեղեցին աճեցնում և լցնում ես այն լուսավոր հավաքով, որ ունենք մենք՝ անհամար թվով իրկվածներս, որ Քրիստոսի ճշմարիկ սաղմածությունը ճանաչեցինք: Փա՛ռ Քեզ, Տե՛՛, որ մեզ արժանի դարձնիր երկրորդ ծնունդով որդեգիրը դարձնալու Քեզ՝ երկնավոր Նորդ, և հաղորդեցիր Միածնի մարմնով և արյամբ»:

«Եվ նա գնալիս, երբ մոտեցավ Շամասկոսին, հանկարծակի նրա
շուրջը երկնքից մի լուս փայլատակեց»:

Գործք. 9. 3

Ի Յ Յ Տ Ը Ս Ա Գ Ո Ր Ծ Ե Ը

Կյանքում լինում են պահեր, երբ մենք փոխում ենք մեր կարծիքը որևէ բանի վերաբերյալ։ Լինում են նույնիսկ այնպիսի պահեր, երբ ամրողությամբ ենք մբափոխվում։ Վսպիսի փոփոխությունները կարող են չնշին լինել։ Բայց երբեմն փոփոխությունները լինում են մեծ և շատ կարևոր մեր կյանքի համար։

Սովորաբար մենք մբափոխվում ենք, որովհենքն ավելի շատ գեղեկություն ենք սպանում որևէ հարցի մասին, քան նախկինում ունեինք։

«Իշո՞ւմ ես մի պահ քո կյանքից, երբ փոխել ես կարծիքդ մի հարցի կամ մի անձի վերաբերյալ։

Դուս մասին զրի՞ն ներքուի լոռերի վրա։

Աստվածաշնչի պատմության մեջ տես, թե ինչպե՞ս Սողոսը փոխեց միտքը իր ամբողջ կյանքում ամենակարևոր պարագայի վերաբերյալ։

Այդ ժամանակ Դամասկոսում Անանիա անունով մի աշակերդի փեսլիքի մեջ Տերը հայդնեց. «Ուրբի՛ կանգնիր ու զնա՞ այն փողոցով, որ Ուղիղ է կոչվում, և Հուդայի գանը Սողոս անունով Տարսոսացուն կփնդրես: Եվ նա փեսիլքի մեջ փեսավ Անանիա անունով մի մարդու, որ մրավ և ձեռքը դրեց իր վրա, որ փեսնի:

Անանիան վախեցավ հանդիպել Սողոսին, քանի որ լեկ էր, թե նա թշնամի է հավաքայալների: Բայց Տերն ասաց. «Գնա՞ դու, որովհենքն նա ինձ համար ընդրյալ անոյք է՝ իմ անունը գանելու հեթանոսների, թագավորների և խրայելացիների համար»: Անանիան զնաց, ձեռքը դրեց նրա վրա, և փետողությունը վերականգնվեց: Սողոսը վեր կացավ ու մկրտվեց: Սրանից հետո նա սկսեց ժողովարանում քարոզել, որ Հիսոս Քրիստոս Աստծո Որդին է: Բոլոր նրանք, որ լսում էին, զարմանում էին ու ասում. «Սա չ' ո, որ Երուսաղեմում հալածում էր նրանց, ովքեր կանչում էին Քրիստոսի անունը»:

Սողոսը լսում է Տիրոջ ձայնը

Հայր Գործք. 9. 1-31

Փիլիպոսը և մյուս հավաքացյալները շաբ մարդկանց դարձի բերեցին: Սակայն Սողոսը շարունակում էր հալածել նորահավաք քրիստոնյաներին: Նա որոշել էր հետապնդել Դամասկոսի քրիստոնյաներին, նրանց եւր փանել Երուսաղեմ և բանքարկել:

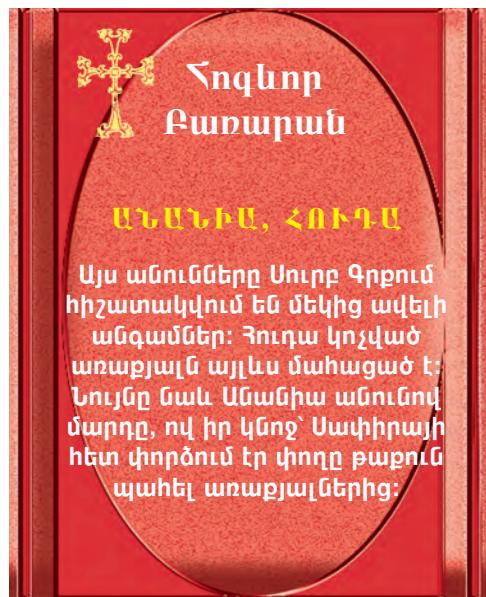
Դամասկոս զնալու ճանապարհին հանկարծակի նրա շուրջը երկնքից լույս փայլագրակեց: Երբ զետին ընկավ, լսեց մի ձայն, որ իրեն ասում էր. «Սավո՛ղ, Սավո՛ղ, ինչո՞ւ ես հալածում ինձ»: Եվ նա ասաց. «Ո՞վ ես դու, Տեր»: Եվ ձայնն ասաց. «Ես Հիսոսն եմ, որին դու հալածում ես: Ուրբի՛ կանգնիր և այդ քաղաքը մտիր, ու թեզ կասվի, թե դու ինչ պեսք է անես»: Իսկ նրան ուղեկցող մարդիկ անշշունչ կանգնած էին. միայն նրա ձայնն էին լսում, բայց ոչինչ չէին փեսնում: Սողոսը զետին վեր կացավ, սակայն բաց աշքերով իսկ ոչի չէր փեսնում: Նրա ձեռքից բռնած մփցրին Դամասկոս:

Տրեաները խորհուրդ արեցին նրան սպանելու, քանի որ Սողոսը նեղը դնելով նրանց, ապացուցում էր, որ Դիսուսը ճշմարիք Քրիստոսն է: Սակայն նրանց նենգությունը Սողոսին հայրնի դարձավ: Նրա ընկերները զիշերով վերցրին նրան և պարսպից ցած կախելով, վանդակի մեջ դրած իջեցրին:

Սողոսը Երուսաղեմ գալով փորձում էր միանալ աշակերպներին, բայց բոլորը վախենում էին նրանից: Սակայն Բառնաբասը նրանց պարմեց, թե ինչպես ճանապարհին նա գետել էր Տիրոջը, խոսել նրա հետ և Դիսուսի անունով համարձակ քարոզել:

Մինչդեռ Եկեղեցին ամբողջ Տրեասպանում, Սամարիայում ու Գալիլիայում խաղաղության մեջ էր և, ամրանալով ու ընթանալով Տիրոջ երկյուղով, Սուրբ Հոգու միխթարությամբ աճում էր:

Վերաբառ

Պատրմության դեպքերը դասավորի՛ր հերթական ճիշփ կարգով՝ 1-ից 7-ը համարակալելով:

	Ասրված պարվիրեց Անանիային զբնել Սողոսին և բուժել նրա կուրությունը:
	Բառնաբասը համոզեց Երուսաղեմի աշակերպներին՝ ընդունելու Սողոսին:
	Սողոսը լսեց Դիսուս Քրիստոսի ձայնը, որ ասում էր. «Սողո՞ս, Սողո՞ս, ինչո՞ւ ես ինձ հալածում»:
	Սողոսը Դամասկոսի ժողովարանում քարոզում էր, որ Դիսուս Քրիստոսն Ասվծոն Որդին է:
	Սողոսին վանդակի մեջ դրած իջեցրին Դամասկոսի պարսպից ցած, որպեսզի փախչի իրեն սպանողներից:
	Սողոսը գնում էր Դամասկոս՝ այնքեղի քրիստոնյաներին հալածելու և բանվարկելու համար:
	Սողոսի ընկերները ձեռքից բռնած նրան բերեցին Դամասկոս, որովհենք նա չէր կարողանում դեսնել:

**Մի գետարան Դամասկոսի
«Ուղիղ» կոչվող փողոցից**

Հոգեոր Փոխակերպութ և սծ՝ ՊԱՌՍՎՈՒ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ

Երուսաղեմ, 75թ.: Քրիստոնեական համայնքը՝ եկեղեցին, աճում էր: Բայց կային դեռ մարդիկ, որոնք քրիստոնյա չէին: Ոմանք, Սր. Պողոսի նման, հրեաներ էին: Ոմանք պաշտում էին կուռքերին: Ոմանք էլ հեփսում էին այլ հավաքրների, մինչդեռ մի մասն էլ անհավաք էին:

Այս մարդկանցից շաբերը լսել էին Հիսուս Քրիստոսի մասին: Թերևս նրանք լսել էին առաջալների քարոզությունը: Եվ կամ ուրիշները, որոնք արդեն քրիստոնյա էին դարձել, պարմել էին նրանց Հիսուսի մասին: Սակայն նրանք զիվեին մի բան այն, որ այս Մարդը հույս ու սեր էր գոալիս մարդկանց, ինչը ոչ ոք երբեւէ չէր արել: Նա ասում էր ճշմարդությունը կյանքի մասին այս աշխարհի վրա, ինչպես նաև Ասպծո հետ: Վյապիսով նրանք ցանկացան դատնալ Նրա հեվլուրոնները: Նրանք ուղեցին քրիստոնյա դատնալ:

Ինչպէ՞ս պետք է հոգևոր առաջնորդներն ուսուցանեին քրիստոնեական հավաքն այդքան գոարքեր գուսակի մարդկանց: Ինչպէ՞ս պետք է նրանք ընդունեին այլազան մտայնության գեր մարդկանց: Նրանք ուսուցումը կարարեցին երկու եղանակով:

Նախ, մարդկանց ուսուցանեցին, որ Ասպժած Վրարիչն է ամեն ինչի: Ապա մարդիկ սովորեցին Հիսուս Քրիստոսի և մնակեներից Նրա հարության մասին: Նրանք ուսումնասիրեցին Հին Կրակարանը և գեսան, թե ինչպես Հիսուսն իրականացրեց բոլոր այն խոսքումները, որ կապված էր աշխարհ եկող Փրկչի հետ: Բայց նորադարձ հավաքայալները սովորեցին ավելին, քան Սուրբ Գրքի փաստերը: Նրանք նաև սովորեցին սիրել Ասպծուն և մարդկանց: Նրանք լսեցին թժկությունների, հրաշքների մասին պատմություններ, ինչպես նաև այն սիրո մասին, որ Հիսուս Քրիստոսը ցուցաբերեց յուրաքանչյուրին:

Այսօր նոյնպես շաբերը գոալիս են սովորելու մեր եկեղեցիներում: Մենք աղոթում ենք բոլոր նրանց համար, ովքեր գոալիս են սովորելու հավաքի մասին Սուրբ Պատարագի ընթացքում:

Ահա այն բառերը, որոնք մկրպության ընթացքում կնքահայրը երեք անգամ արդասանում է՝ հայփնելով մկրպվող երեխայի խնդրանքը Ասպծուն:

Լրացրո՛ բաց թողոված բառերը՝ համապատասխանեցնելով լրացրուն ու թվերը ներբեկ աղյուսակից: Օրինակ՝ 4-ը Ա լրացրուն է:

Ա	1	2	3	4
Բ	հ	բ	ու	ի
Գ	ե	վ	ա	ս
Դ	տ	յ	թ	ն

Ա1 գ3 գ2 գ3 գ1 գ3 , Բ1 Բ3 Դ2 Գ4 , Գ4 Գ1 Բ2 և մկրպություն:

Մկրպվել և արդարանալ, սրբվել մեղքերից, ազարպվել դսերից և ծառայել Ասպծուն:

Աղոթենք և փոխակերպվենք

Եկեղեցում ասվող աղոթքներից շափերը վերաբերում են հոգևոր նորոգությանը կամ փոխակերպմանը: Այս աղոթքի երեք այդպիսի կապակցություններ: Որոշ բառեր բաց են թողնված: Դրանք լրացրո՞ւ ներքևի բառացանկից:

«Ո՛վ Տիսու՝ Նոր իմաստություն, սուր ինձ _____ բարի բաներ
իտսելու, _____ և զործելու: Փրկի՛ր ինձ _____ մարքերից, իտսքերից ու
_____ և ողորմի՛ր Ձռ _____ և ինձ՝ բազմամեջիս. ամեն»:

զործերից, իմաստություն, մտածելու, արարածներին, չար

Աստված օգնեց Մովսեսին փոխակերպվել

Մարդիկ փոխակերպվում են դարբեր եղանակներով: Այս Տիս Կրակարանի մեծագույն առաջնորդի նկարը: Ընթերցի՛ր Աստվածաշնչյան հարվածը և պարագաների հարցերին:

Կարդա՛ Ելք 6. 10-12 և 28-30 հարվածը: Վաս կարդա՛ 11. 4-8 հարվածը (Մովսեսը իտսում է փարավոնի հետ):

Պարագաների հետևյալ հարցերին:

1. Ինչպե՞ս փոխակերպվեց Մովսեսը նշված առաջին և երկրորդ հարվածներում:

2. Կարո՞ղ ես նկարագրել մի ժամանակ, երբ մեկը փոխակերպվում է և դառնում ավելի ընդունակ Ասքծոն մասին ուրիշներին խոսելու:

---

3. Ինչպե՞ս ես դու փոխակերպվում կամ աճել Ասքծոն սիրելու մեջ: Գրի՞ր դրա մասին:

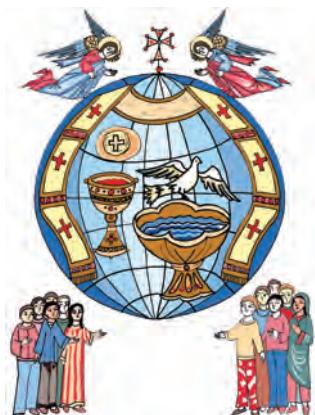

ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Հնդանիքով միասին զրոյցեք այն պահերի շուրջ, երբ ինքներդ կվերափոխվեիք հավաքի ասդիճանի կամ համոզումների մեջ: Օրինակ՝ մեկը զուցե դրականորեն ազդվեր զորեղ հավաք ունեցողից: Ենթադրենք՝ մեկը եկել է ավելին իմանալու Եկեղեցու ուսունքի մասին: Մեկը կարող է ների նրան, ում վրա երբևէ զայրացել էր, և այլն Շաճախ, երբ լավ ենք հասկանում Ասքծոն կամքը, վերափոխվում ենք: Միասին աղոթենք **Սաղմոս 118-ի** 34-րդ պողը.

«Խմաստոնին դարձրու ինձ, որ բնենու քո օրենքը և ամրող սրբություն պահպանեն այն»:

ԿՈՌՆԵԼԻՈՍԸ ՆՈՐԱԴԱՐՁ ԱՌԱՋԻՆ ՀԵԹԱՌՈՍԸ

ԴԱՍ 15

«Ճշմարտությամբ վերահասու են եղել, թե Աստօն կողմից աչառություն չկա, այլ՝ բոլոր ազգերի մեջ ով երկնչում է նրանից և արդարություն է գործում, ընդունելի է նրան»: Ըստ Գործք. 10. 34-35

ԲԱՅՏԾԱԳՈՐԾԵԾ

Ամեն մարդ ուզում է պարկանելություն ունենալ: Ի՞նչ լավ է, եթք ունենում ես ընդանիք կամ ընկերներ, որոնց հետ կիսում ես սրբիդ ուզածը: Եվ մյուս կողմից, դժվար է լրված լինելը որևէ խմբից:

Երբեմն որևէ խմբի մաս կազմելիս հակված չենք թոյլ փառու, որ ուրիշները ևս խմբից ներս մտնեն: Մենք ուզում ենք, որ խումբը միայն մերը լինի: Դրանով ինքներս մեզ առանձնահավուկ ենք զգում և պարծենում ենք, որովհետք մյուսներն այդ խմբի մաս կազմելու պարփակը չունեն:

Սակայն կա մի խումբ, որի մեջ Վարփած կամենում է յուրաքանչյուրին ընդգրկել այս երկրի վրա: Ի՞նչ ես կարծում, ո՞րն է այդ խումբը:

Աստվածաշնչի պատմության մեջ տես, թե ինչպես առաքյալները և մյուս քրիստոնյաներն արձագանքեցին հավատացյալների խմբում ընդգրկվելու նոր մարդկանց կոչին:

Սուրբ Տոգին աճեցնում Է քրիստոնեական համայնքը

Հայոց Գործ. 10. 1-48

Կեսարիայում Կոռնելիոս անունով մի մարդ էր ապրում, որը հարյուրապես էր: Նա իր ընդառնիքով բարեպաշտ ու ասպարագավախ լինելով՝ մշտապես աղոթում էր և մեծապես օգնում աղքափներին: Մի օր կեսօրից հետո նա գետիքի մեջ հայդնապես գետավ Ասպծո հրեշտակին, որը ներս մփնելով կանչեց նրա անունը: Կոռնելիոսը վախից սարսափած պարախանեց: «Ի՞նչ է, Տե՛ր!»:

Տրեշտակը նրան ասաց. «Քո աղոթքներն ու ողորմությունները հիշարքակվելով Ասպծո առաջ ելան: Մարդիկ ուղարկիր Շոպան, որ կանչի Պետրոս անունով մեկին: Նա մնում է կաշեզործ Միմոնի մով, որի գունը ծովին մուգ է:»

Երբ իր հետ խոսող հրեշտակը զնաց, կանչեց ծառաներից մի քանիսին և Շոպան ուղարկեց՝ Պետրոսին գրնելու: Այդ ընթացքում Պետրոսը բարձրացավ գրանիք աղոթելու: Ապա քաղց զգաց և ուփելիք խնդրեց: Մինչ կպարբռասպեկին ճաշը, Պետրոսը հավշտակության մեջ ընկավ: Նա գետանում էր երկինքը բացված և չորս ծայրերից կախված ինչ-որ անոր, ինչպես մի մեծ սփոռոց, որ իջավ նստեց երկրի վրա: Նրա մեջ կային երկրի բոլոր չորրորդանիները, զազանները, սողոնները և երկնքի թռչունները: Եվ նրան հասավ մի ձայն. «Վե՛ր կաց, Պետրոն, մորթիք և կե՛ր»:

Եվ Պետրոսն ասաց. «Քավ լիցի, Տե՛ր, որովհենք երբեք պիղծ և անմաքուր բան չեմ կերել»: Զայնը պարախանեց. «Ինչ որ Ասպված մաքուր է դարձրել, դու պիղծ մի՛ համարիք»: Այս պարախեց երեք անգամ, և սփոռոց երկինք վերացավ: Պետրոսը զարմացավ և մրադարնվեց:

Կոռնելիոսի կողմից ուղարկված մարդիկ գրան Պետրոսին: Նաջորդ օրը Պետրոսը և Շոպանում գրնվող եղբայրներից ոմանք նրանց հետ վերադարձան Կեսարիա՝ Կոռնելիոսի գոտին, որտեղ հավաքվել էին նրա ազգականներն ու միտերիմները: Պետրոսն ասաց նրանց. «Դուք ինքներդ գիտեք, թե ինչպես կարևոր է երես մարդու համար օփարազզու հետ շփվել: Բայց Ասպված ինձ ցույց տվեց, որ մարդկանցից ոչ մեկին չպետք է պիղծ կամ անմաքուր համարեն, դրա համար էլ եկա: Բայց ինչի՞ համար ինձ կանչեցիք»: Եվ Կոռնելիոսը պարզեց նրան հրեշտակի այցելության մասին և վերջում ասաց Պետրոսին. «Այժմ մենք բոլորս կանգնած ենք Ասպծո առաջ՝ լսելու այն ամենը, ինչ քեզ հրամայված է Տիրոջից»:

Պետրոսը պարախանեց. «Ճշմարգությամբ վերահսու եմ եղել, թե Ասպծո կողմից աշառություն չկա, այլ՝ բոլոր ազգերի մեջ ով երկշնում է նրանից և արդարություն է գործում, ընդունելի է նրան: Գիտեք, որ Ասպված Շխոտին օծեց Սուրբ Տոգով և զորությամբ, և նա շրջեց բարիք անելով և թժկելով բոլորին: Եվ մենք վկայում ենք մենքներից Նրա հարության մասին, ինչը գետանք մեր աշքերով: Նա պարբռիրեց մեզ քարոզել ժողովրդին, որ Ի՞նքն է Ասպծուց սահմանված դարավորը, որ դափնելու է կենդանիներին և մեռածներին:

Եվ մինչ Պետրոսն այս բաներն էր ասում, Սուրբ Տոգին իջավ բոլոր լսողների վրա: Ծագումով հրես հավաքացյալները, որ Պետրոսի հետ էին եկել, զարմացան, որ հեթանոսների վրա ևս Սուրբ Տոգու շնորհները հոսում են: Այն ժամանակ Պետրոսն ասաց. «Ո՞վ կարող է արգելել, որ ջրով մկրպվեն սրանք, որոնք ևս Սուրբ Տոգի ընդունեցին, ինչպես և մենք»: Եվ մկրպվեց նրանց Շխոտ Քրիստոսի անունով:

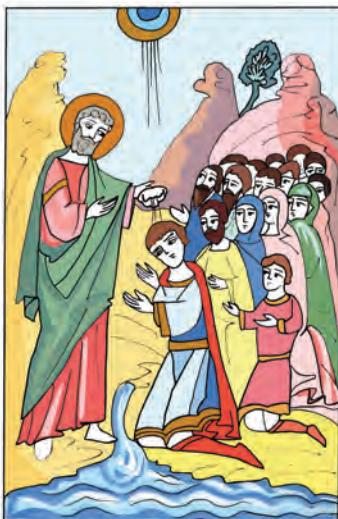
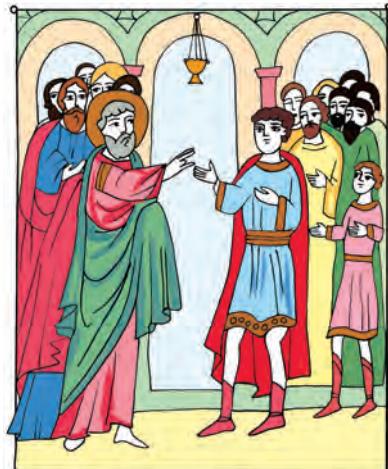
Ինչպե՞ս պատրահեց

Ճիշտ դասակարգիր հեքիւյալ դեպքերը և համարակալիք.

Պետքոսի հետ որոշ հավաքացյալներ զնացին
Կոռնելիոսի գոտուն:

Պետքոսն ապրում էր Սիմոնի հետ Հոպակում:

Կոռնելիոսի մը երիմները լսեցին Պետքոսին՝ Տիտոս
Քրիստոսի մասին ավելքարաննելիս:

Պետքոսը հափշրակության մեջ ընկավ և գրեսիլք գրեսավ:
Կոռնելիոսին հայտնված հրեշտակը պարվիրեց նրան
մարդիկ ուղարկել Պետքոսի գրնելու և հուշեց, թե ինչ
պետք է ասի:

Պետքոսը մկրպեց շաբ հեթանոսների Կոռնելիոսի գրանը:

Պետքոսը լսում է մի ձայն. «Ինչ որ Ասրված մաքուր է
դարձրել, դու պիդ մի՛ համարիր»:

**Կաշեգործ Սիմոնի տան մուտքը
Խորակուի Նայֆա քաղաքում**

Հոգևոր
Բառարան

ՀԱՐՅՈՒԹՅՈՒՆ

Յոմեական բանակի
գինվորական, որն իր
դեկավարության տակ
ուներ 100 գինվոր: Սա մեծ
հարգանք վայելող
պաշտոն էր հեթանոս
աշխարհում:

Մտածելու արժանի հարց

Նրեա ծագումով հավաքացյալները, ովքեր հեքիւում էին Տին Ուխտի օրենքին, ինչո՞ւ զարմացան, որ Սուրբ Հոգին պրվեց Կոռնելիոսի գրանը հավաքված հեթանոսներին: Գրի՞ր մտածումներդ ներսի փողերի վրա:

Ի ՊՎԵՍԻ ԶԱՐՄԱՆՔ

Ավագ Շաբաթ օրը երեկոյան կափարվում է առանձնահապուկ մի Պատրարազ, որը կոչվում է ճրագալույց: Սրբազն արարողության ընթացքում կարդացվում են հարվածներ Հին Կորակարանից: Ասպիվածները ընթերցվածները հիշեցնում են մեզ, թե ինչպես Ասպիված հարյուրամյակներ շարունակ նախապարտասպեց Իր ժողովրդին Փրկչ՝ Իր Որդո՛ Դիսուս Զրիսարոսի զալսպյանը:

Դին Ուխտի ընթերցումներից մեկը վերաբերվում է Հովնան մարգարեի պարմությանը: Ասպիված Հովնանին ուղարկում է Նինվե՝ նախազգուշացում դալու չար քաղաքի բնակիչներին: Հովնանը պարզամում է, որ Ասպիված կկործանի նրանց, եթե չդադարեն չարագործություններ անելուց և հարևան ժողովուրդներին նեղություն պարճատելուց:

Հովնանը համոզված էր, որ Նինվեի նման չարաբնակ վայրը պիտի կործանվեր: Սակայն Նինվեի արքան իրամայում է ժողովրդին պահը պահել, աղոթել և փոխել չար ընթացքը: Այսպես Ասպիված փոխում է Իր որոշումը և խնայում քաղաքը:

Հովնանը զայրանում է: Նա ինքն իրեն միտածում է. «Սա ի՞նչ արդարություն է: Այդ մեղավոր մարդիկ արժանի չեն Ասպիվ ողորմությանը: Ավելի լավ է մերնեմ, քան ապրեմ այս անարդար աշխարհում»:

Կարդա՛ և դեռ թե ի՞նչ պատրահեց դրանից հետո՝ սկսած Հովնանի մարգարեության 4-րդ գլխի 5-րդ համարից մինչև վերջ: Ընթերցումն ավարտելուց հետո նկարի՛ Հովնանին, ինչպես որ պատրկերացնում ես, կամ նկարի՛ նրա հետք կափարված դեպքերից որոշ դրվագներ:

Ինչպիսի՞ն է քո շրջանը

Վստահաբար ընկերներով խաղացել ես մի խաղ՝ իրար ձևորից բռնած, շրջան կազմելով։ Ինչպիսի՞ զգացողություններ ես ունեցել շրջան խաղալիս։ Ընդրիմ փափառություններդ բնորոշող հինգը բառ և գրի՞ն դրանք ներքսի զծերի վրա։ Այս գրածդ բառերի շուրջ զբուցի՞ր դասարանի հետ։

Բացելով շրջանը

Սուրբ Անդրոն Մեծն ապրում էր մենակ, անապարում, որդեղ նա հարասի աղոթում էր և պահը պահում: Շաքերը գալիս էին նրա մոտ խորհուրդ հարցնելու և նրա աղոթքը խնդրելու:

Մի օր երկու վանական գալիս են նրան գրեսնելու: Նրանք մեծ մեղքեր էին գործել, որի պարագաներով վարպետ էին վանքից: Նրանք փխուր էին և զղում էին իրենց գործած մեղքերի համար: Վանականները խոսքովանում են իրենց մեղքերը Սր. Անդրոնի առաջ և խոսքանում փոխել իրենց կենսակերպը: Նրանք որոշ ժամանակ ապրում են այնպես և նրանց հոգիները մեծապես զրանում են սուրբի աղոթքներից ու սիրաշափ խորհուրդներից: Ի վերջո Սր. Անդրոնը եւր է ուղարկում նրանց դեպի մենասպան: Բայց մյուս վանականները պարբառապ չեն նրանց եւր ընդունել, և կրկին դուրս են հանում: Նրանք, այսպիսով, վերադառնում են Սր. Անդրոնի մոտ: Վերջինս նամակ է ուղարկում վանքի միարաններին, գրելով. «Մի նավ ծովում վթարի է ենթարկվում խորպակելով իր բեռը: Մեծ դժվարությամբ նա համում է նավահանգիստը: Ուզո՞ւմ եք խորպակել այդ նավը, որը հազիկ փրկվեց սուզվելուց»:

Ի՞նչ ես կարծում, Սր. Անդրոնն ի՞նչ նկատի ուներ, իսկ ինչպէ՞ս վարչեցին վանականները:

Սր. Անդրոնի ուղերձը

ՏԱՆՀ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Դաքրանափ ունեցեք մաքրիքներ և թուղթ: Այս շաբաթվա դասը ներկայացնում էր այն ժամանակը, երբ մեծ թվով հեթանոսներ՝ ոչ-հրեաներ, սկսեցին Եկեղեցի զալ: Կոռնելիոս անունով արդար հարյուրավետք, որը հեթանոս էր, մի դրեսիլը ունեցավ: Մի դրեսիլը էլ ունեցավ ծագումով հրեա Պետրոս առաքյալը: Երկու դրեսիլքներն էլ փրկած էին Ասպծոց՝ ցոյց փալով, որ ինչպես հրեաները, այնպես և հեթանոսները հավասարապես կարող են Եկեղեցու անդամ դառնալ: Հրեա որոշ անդամների համար սա ցնցող անակնկալ էր: Դասը նաև այլ օրինակ է ցոյց փալիս: Դին Ուխտի մարզարեներից Տովնանը համոզված էր, որ Ասպիած խսդորեն կպարքի չար նինվեացիններին: Նա զարմացավ և այնքան էլ գոհ չէր, երբ Ասպիած ներեց և խնայեց նրանց, քանի որ նրանք ապաշխարեցին:

Թղթի վրա մի մեծ շրջան գծեր (պարբադիր չէ, որ կապարյալ կլոր լինի.): Նրա մեջ գրեթե ձեր ընդունությունը անդամների անուններ՝ թողնելով մեծ գեղ: Այժմ խնդրեք, որ ընդունությունը անդամները մկանացնեն անցյալ դաքրանափի իրենց հանդիպած մարդկանց մասին: Նրանց անունները ևս գրեթե շրջանի մեջ և միասին գրուցներ, թե այդ մարդիկ ինչ դրական ազդեցություն են ունեցել ձեր կյանքում: Միզուց նրանք որևէ մեկի սովորեցրել են մի կարևոր բան, բարի խորհուրդ դրել կամ առաջարկել իրենց ընկերությունը, և այլն:

Խոսնք նաև, թե այդ մարդիկ ինչքա՞ն են ընդլայնել ձեր կյանքի «շրջանը»: Նրանց ճանաչելն ինչպէ՞ս փոխեց ձեզ: Ինչպէ՞ս փորձեցիք ապրել Ասպծո պարվիրանի համաձայն, ըստ որի բոլոր մարդիկ Տիրոջ սիրելի գավակներն են: Միասին աղոթեք, որ Ասպիած օգնի ձեզ սիրալիր լինելու ձեր հանդիպած մարդկանց հետ:

ՀԵԹԱՌԱԾՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՑԱՏՐՎՈՒՄ Է

ԴԱՍ 16

«Ինչ որ Աստված մաքուր է դարձրել, դու այն այդ մի համարիր»:
Ըստ Գործք. 11. 9 բ

ԲԱՅՆԱԿՈՐԾԵՑՔ

Չույզ նախադասություններից ո՞ր մեկն է լավագույնս բնորոշում քեզ: Ընդգծիր քո ընդրածը:

Ես հակված եմ կարևոր հարցերի շուրջ
բանավիճել մյուսների հետ
Լաւ

Ես չեմ սիրում բանավիճել մյուսների հետ:

Ես միշտ պաշփանում եմ իմ կարծիքը:
Լաւ

Ինձ կարող են համոզել վիտնելու իմ
կարծիքը, և համաձայնվել մյուսների հետ:

Ես սիրում եմ միանալ ամբոխին:
Լաւ

Ես սիրում եմ առանձնանալ ամբոխից:

Եթե մյուսները նեղարդում եմ ինձանից,
ևս փորձում եմ խնդիրը բացաբարել նրանց:
Լաւ

Եթե մյուսները նեղարդում են ինձանից, իրենց
խնդիրն է, այլ ոչ յօն իմը:

Աստվածաշնչի պատմության մեջ ուշադրություն դարձրու, թե ինչպես Պետրոս առաքյալը մենակ
մնալով բացատրեց իր արածը, և մյուսները նեղարտեցին նրանից:

Պետրոսի գեսիլը և հեթանոսների մկրպությունը

Հայոց Գործք. 11. 1-18

որ Կեսարիայից ինձ մով էին ուղարկված, եկան և կանգնեցին իմ գուն առջև: Դոգին ինձ ասաց, որ մնամ նրանց հետ առանց երկմիկելու: Ինձ հետ եկան նաև այս վեց եղբայրները, մենք մտանք այն մարդու գունը: Նա մեզ պարմեց, թե ինչպես հրեշտակը իրեն ասել է, որ Դոպակ մարդ ուղարկի: Իսկ ձայնը պարախանեց. «Ինձ որ Ասրված մարդու է դարձրել, դու այն պիտի մի՛ համարիր»: Պետրոսի հավասպմամբ այն պարահեց երեք անգամ, և վերափին ամեն ինչ երկինք վերացավ:

Առաջալները և Դրեսապանում ապրող եղբայրները լսեցին, որ հեթանոսների մեջ էլ նն ընդունել Ասրծո խոսքը: Եվ երբ Պետրոսը Երուսաղեմ գնաց, հրեությունից դարձի եկած հավաքացյալները մնադրում էին նրան և ասում. «Զթիվագրված մարդկանց մով մրավ և նրան հետ կերավ»: Պետրոսն սկսեց հերթով նրանց պարմել ու բացագրել. «Ես Դոպակ քաղաքում աղոթում էի և հավիշվակության մեջ մի գրեսիլ գրեսա. իշխում էր մի անոթ, մեծ սփոռոցի նման, չորս ծայրերից երկնքից կախված, որ հասավ մինչև ինձ մով: Մինչ ակնապիշ նայում էի, գրեսա երկրի չորբուրանիները, զազանները, սողունները և երկնքի թռչունները»:

Պետրոսը շարունակեց բացագրել, որ երբ ձայնը իրեն ասաց՝ մորթի՛ր ու կն՛ը, նա մերժեց պարմառաբանելով, թե դրանք պիտի են ու անմարուր՝ ըստ Դին Ուխտի օրենքի: Իսկ ձայնը պարախանեց. «Ինչ որ Ասրված մարդու է դարձրել, դու այն պիտի մի՛ համարիր»: Պետրոսի հավասպմամբ այն պարահեց երեք անգամ, և վերափին ամեն ինչ երկինք վերացավ:

Ապա ասաց. «Այդ պահին երեք մարդ,

որ Կեսարիայից ինձ մով էին ուղարկված, եկան և կանգնեցին իմ գուն առջև: Դոգին ինձ ասաց, որ մնամ նրանց հետ առանց երկմիկելու: Ինձ հետ եկան նաև այս վեց եղբայրները, մենք մտանք այն մարդու գունը: Նա մեզ պարմեց, թե ինչպես հրեշտակը իրեն ասել է, որ Դոպակ մարդ ուղարկի: Իրանք պեսք է Պետրոս կոչված Սիմոնին բերեին նրա գուն, որի խոսքերով պիտի փրկվեր նա և նրա ամրող գունը: Եվ երբ սկսեցի խոսել, Սուրբ Հոգին իշավ նրանց վրա, ինչպես որ իշել էր մեր վրա սկզբում: Դիշեցի Տիրոց խոսքը, որ ասում էր. «Հովհաննեսը մկրտեց ջրով, բայց դուք կմկրտվեք Սուրբ Հոգով»:

Արդ, եթե Ասրված միննոյն պարզեր նրանց նս դպել է, ինչպես և մեզ, երբ Տեր Դիսու Քրիստոսին հավաքացինք, ես ինչպես կարող էի Ասրծուն արգելք լինել»: Այս բանը լսելով՝ լոեցին և փառավորում էին Ասրծուն ու ասում. «Ուրեմն Ասրված հեթանոսներին նս դեպի կյանք դանող ապաշխարություն դրվեց»:

ԴՈՒ ԱՅՆՏԵԼ ԵՍ

Ենթադրենք, թե դու ևս եղել ես այն մարդկանց մեջ, որոնց Պետրոսը բացարձություններ էր գոալիս իր գուստիլիքի և հեթանոսներին մկրտելու մասին: Ասվածներից ո՞րն ամենապարզ զարմացրեց քեզ:

Գոհի՞ր դրս մասին կամ այն պատկերի՞ր ներքեւում:

Խառնաշփոթ բառեր

Պատրմության վերաբաղի համար ներքին խառնագրված լրառերը ճիշփ վերադասավորելով՝ լրացրո՛ն ախաղատությունների բաց թողնված բառերը:

ՎԵԽՆՈՒՄ ԲՐՈՒՋԱՆՄԱ ԲՐՈՍԵԱՂԵՄ ԱՅՐԵՂՐՆԵՐ ՆՈՍՆԵՐԱՀԵՐ

Որոշ առաքյալներ և հավաքացյալ _____ ուրախ չեն, որ Պետրոսը

վերադարձավ _____: Նրանք ուզում էին իմանալ, թե ինչո՞ւ Պետրոսը պետք է

մկրտել մարդկանց, որոնք չեն _____ Տին Ուխտի օրենքին: Պետրոսը պարմեց նրանց

իր գուստիլիքի մասին, որում իրեն ասվեց, որ Աստված կենդանիներին կամ մարդկանց

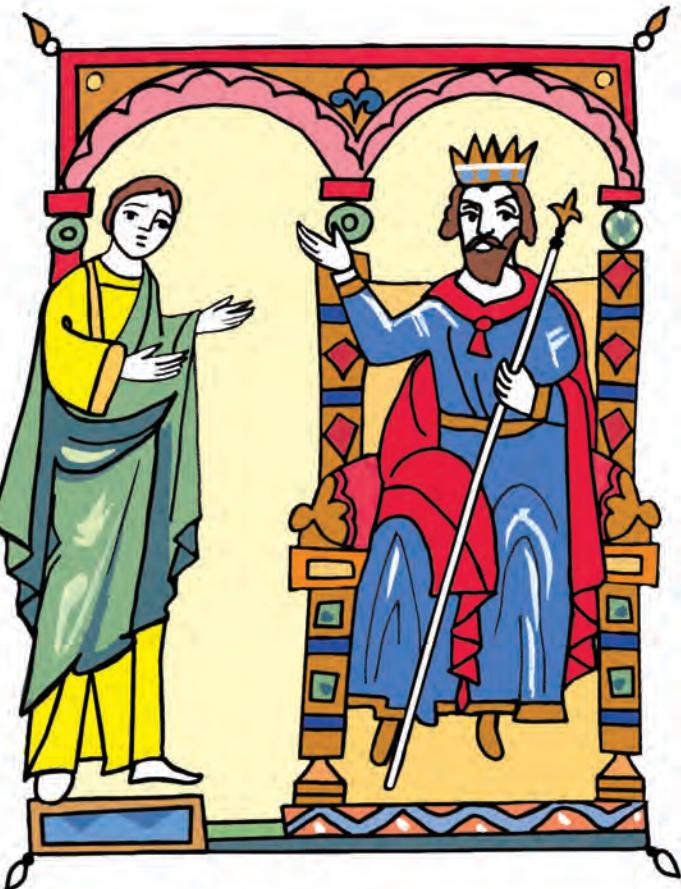
_____ չի համարում: Սա սկիզբն էր այն ժամանակի, երբ շաք _____

միացան Եկեղեցուն: Նրանք նույնպես Սուրբ Հոգի էին սպանում:

Ա ՄՈՍ ՄԱՐԳԱՐԵՏ

Քրիստոնեական եկեղեցու պատմության մեջ շաբ մարդիկ են հանդես եկել որպես արդարության պաշտպաններ, ինչպես օրինակ՝ Պետրոս առաքյալը: Տես, թե ինչպես վարվեց սույն պատմության հերոսը:

1. Տին Կորակարանի մարգարեներից Ամոսն ապրել է Տիսուս Քրիստոսի ծննդից ավելի քան 700 տարի առաջ: Դա այն ժամանակն էր, երբ Խորայելի և Տրեասպանի թագավորությունները բաժանված էին:
2. Ամոսը զրել է դա մինչ Ասպրված կկանչեք իրեն դառնալու մարզարե: Նա հովհիվ էր և մոլաթզենիներ էր աճեցնում: Նա զյուղացի մարդ էր և ոչ բաղաքացի: Նա զրում էր բնության և իր իմացած բաների մասին:
3. Ամոսն ապրում էր Տարավային թագավորությունում՝ Տրեասպանում: Նա հավանաբար ո՞չ կրթություն ուներ և ո՞չ էլ լավ հուսպոր էր: Բայց նա հավաքրի ու աղոթքի նվիրված մարդ էր:
4. Այսախոսվ, Տերը պատրվիրեց նրան գնալ Խորայելի հյուսիսային թագավորություն և մարզարեանալ, այսինքն՝ հայրնել Ասպծո կամքը ժողովրդին: Ամոսը պետք է խոսեր Ասպծո գլեղը:
5. Դա իրոք շաբ դժվար գործ էր նրա համար: Բանն այն չէր, որ Խորայելն անծանոթ վայր էր Ամոսի համար, այլ այնքեղի ժողովուրդը կրթված էին ու ինքնավարահ արդյո՞ք նրանք այսին հարավից ժամանած հովվին:
6. Սակայն դա միակ խնդիրը չէր: Խորայելն ապրում էր խաղաղ ու բարզավաճ ժամանակներ: Խորայելի թագավորը նվաճել էր մովաքացիների և հարակից մյուս երկրները: Ուստի ժողովուրդը հետաքրքրված չէր լսելու մարզարեի թախծալի հորդորները:
7. Բայց Ամոսը հնագանդեց Ասպծո հրամանին: Նա ուղևորվեց դեպի հյուսիս և գեղ հասնելուն պես սկսեց մեղաղը խորայելացիներին, որ հոգ չեն դանում աղքաղներին, այլ միայն մքածում են փող դիմելու և հեշտ կյանք ունենալու մասին:
8. Մայրաքաղաք Սամարիայի կանանց նա զգուշացրեց, որ չփարվեն ճնշություններով ու պճնանքներով: Նա նախարեց նրանց, որ «չննջեն փղոսկրյա զահավորակներում», «սրինգների նվազի դակ չպարեն» և «չխմեն անխառն զինի»: Ամոսը հորդորեց, որ նրանք պետք է օգնեն կարիքավորներին:

9. Ամոսը միայն չէր զգուշացնում Իսրայելին: Նա ասաց, որ Աստված անաշառ է և արդար: Նա պիտի դապիր Գաղան և օգար մյուս քաղաքներն այն չափով, ինչ չափով որ կդադի Երուսաղեմը և Սամարիան:
10. Ամոսն իսրայելացիներին զգուշացրեց նաև, որ նրանց աստվածապաշտությունը վերածվել է մի անհմասք ցուցադրության: Նրանք կարծում էին, թե իրենց բարեկեցությունը նշանն է Աստծո բարեհաճության: Բայց Ամոսը փոխանցեց Տիրոջ խոսքը և ասաց. «Աքեցի, մերժեցի ձեր պոները և ձեր դարեկան հավաքները»:
11. Ամոսը միայնակ պաշտպանում էր իր զաղակարները և իսրայելացիներին ասում բաներ, որոնք ախորժելի չեն նրանց ականջներին: Նրան ծաղրեցին, ծեծեցին և ափելությամբ վերաբերվեցին: Նա զիգեր, որ իր պարզամբ կարևոր է, բանի որ Աստծուց է: Այդուհանդեռձ դա այնքան էլ հեշտ ընկալվող պարզամբ չէր:
12. Ամոսն արեց այն, ինչ Տերը նրան պարվիրեց: Եվ պարզամն ամեննեին էլ մռայլ չէր: Նրա մարգարենությունն ավարտվում է Աստծո խոսպումով. «Ահա օրեք են զախս, երբ կալերը պիտի հասնեն բերքահավաքին, խաղողը պիտի հասնի հնձանների համար, լեռները բաղցրություն պիտի բխեցնեն: Ես պիտի վերադարձնեմ Իսրայելի իմ ժողովրդին գերությունից և պիտի հասպարեմ իրենց երկրում»:
13. Երկարամյա վագ ժամանակներ էին սպասվում Հրեաստանի և Իսրայելի ժողովրդին: Նրանք պիտի նվաճվեին և երբեմն էլ պիտի գերության բարպեին նվաճողների կողմից: Սակայն Ամոսի վված խոսքումը պիտի կապարվեր հարյուրավոր բարիներ հետո:
14. Փրկիքը պիտի զար: Եկեղեցին պիտի հասպարվեր և աճեր: Հրեաները, հեթանոսները և բոլոր նրանք, ովքեր փնտրում էին Աստծո Վրքայությունը, պիտի քով-քովի կանչվեին: Ամոսն ասում էր ճշմարդությունը՝ Աստված հավիպյան պիտի լինի Իր ժողովրդի հետ:

«Նրանք Իսրայելին սովորեցրին երկրպագել քո Տերությանը և հեթանոսներին հայդնապես փրկություն բարողեցին, թե Մեսիան՝ Իսրայելի թագավորը, պիտի զար»:

1. Երբեմ միայնակ պաշտպանել ես որևէ զաղակար, որը ճիշդ ես համարել: Ի՞նչ էիր զգում: Դա հեշտ էր, թե՞ ոչ:
2. Ի՞նչ կանես, եթե ապագայում միայնակ պաշտպանես մի զաղակար, որը ճիշդ կգրնես:

Գլուխ վայրերը, որպես դեպքերը պատճեն են

- ❖ Հրեասփանի՝ Հարավային թագավորության փարածքը ներկիր կապույտ գույնով:
- ❖ Իսրայելի՝ Հյուսիսային թագավորության փարածքը ներկիր դեղին գույնով:
- ❖ Նշի՛ր Հրեասփանի մայրաքաղաք Երուսաղեմը:
- ❖ Նշի՛ր Իսրայելի մայրաքաղաք Սամարիան:
- ❖ Իսրայելի արքայի կողմից գրաված մովազիների երկիրը ներկիր կանաչ գույնով:
- ❖ Նշի՛ր Գազան, որը, Ամոսի խոսքման համաձայն, Ասպված պիտի դափեր Երուսաղեմի հետ հավասար:

ՏԱՆԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Պատրանք ունեցեք Ասպվածաշունքը: Թող ձեր երեխան պատճի այսօրվա դասը, որում նկարագրվում է Պետրոս առաքյալի բացագրությունները հրեական ծագումով հավաքայցաներին, թե ինչո՞ւ է ինքը մկրտել հեթանոսներին՝ Հին Օլիսպի օրենքին չինքը ողներին: Պետրոսը միայնակ պայքարում էր՝ բացագրելով, թե ինչպես Սուրբ Հոգին իրեն ցոյց տվեց, որ Ասպված յուրաքանչյուրին ընդունում է Եկեղեցուց ներս, նոյնիսկ նրանց, ովքեր օպար էին համարվում որոշ անդամների կողմից:

Միասին գրուե՛ք այն ժամանակների մասին, երբ ընդունիքի անդամներից մեկն ու մեկը երբեւ միայնակ պայքարել է հանուն այն բանի, ինչն ինքն իմացել է, որ ճիշդ է: Այնուհետև միասին կարդացեր 22-րդ Սաղմոսը: Դա Ասպծո խոսքումն է, որ Նա մեզ հետք է բոլոր իրավիճակներում, նոյնիսկ երբ «անցնենք մասիսն այլուղուների միջով»:

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏՈՆՈՒՄ Է

Իրեշտակներին և հրեշտակապետներին նվիրված դասն ուսուցանում է մեզ Ասպձո ժողովրդի կյանքում հրեշտակների և նրանց առաքելության մասին: Դիսնակի պահիքի վերաբերյալ դասն օգնում է մեզ պատրաստվել Սուրբ Ծննդյան գոնակալարությանը:

 Առղջերի համար

Հրեշտակներին, հրեշտակապետներին և Հիսուսկի պահքին նվիրված
դասերը կամրջվում են Եկեղեցու ծխական ավանդության հետք Է՝ խորացնելով
աշակերպների իմացությունը Եկեղեցական կյանքի մասին:

ՀՐԵՇՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՀՐԵՇՏԱԿՊԵՏՆԵՐԸ

«Եվ երկնքում պատերազմ եղավ: Միքայելը և հրեշտակները կրվում էին վիշապի դեմ. վիշապը կրվում էր իր գործերով, բայց նրանք չկարողացան ոհմադրել, և երկնքում նրանց համար տեղ չգտնվեց»:

Հայտնություն 12. 7-8

ՀԱՅՏԱՎՈՐԾԵԾՔ

Երբեմն անակնկալի ենք զալիս, երբ պարզվում է, թե ինչքա՞ն բան չգիտենք: Գուցն մփածենք, թե շար բան գիտենք ինչ-որ նյութի մասին, մինչդեռ հետո պարզվում է, որ մեր կարարած որոշ դաստիարակություններ սխալ են: Ահա այդ պարճառով է, որ մենք ցանկանում ենք ավելին սովորել և իմանալ: Դրանով ուզում ենք նաև վսփահ լինել, որ մեր սովորածներն իրական փասփեր են:

Ինչքա՞ն բան զիրես հրեշտակների մասին: Արի՞ պարզենք:

ԹԻՇՄ ԿԱՄ ՍԽԱՇԼ

Բոլոր հրեշտակները նոյն բաներն են անում և ունեն միևնույն «գործը»: _____

Ամեն ազգ ունի պահապան հրեշտակ: _____

Ամեն մարդ ունի պահապան հրեշտակ: _____

Դրեշտակները հրաշքներ չեն գործում: _____

Որոշ հրեշտակներ ուղիղ խոսում են մարդկանց հետ: _____

Դրեշտակները փափկամարմին եակներ են: _____

Կա մի հրեշտակ, որը պարասիանափու է մյուս բոլորի համար: _____

Աստվածաշնչի պատմության մեջ տեսն, թե ի՞նչ նոր բան կարող ես պարզել հրեշտակների մասին:

Տրեշպակները մեր կյանքում

Հայր Շնուռ 5. 13-16, Սաղմոն 90. 9-12, Դանիել 10. 2-14,
Մատթ. 18. 10, 28. 2, Ղոկ. 1. 26-27, Տորի 3. 24-25

Մի անգամ, երբ Շնուռն զբնվում էր Երիքովի մոտ, բարձրացրեց իր աչքերը և տեսավ իր առաջ կանգնած մի մարդու, որի ձևոքին մերկացրած սուր կար: Շնուռն հարցրեց նրան. «Մեզամի՞ց ես, թե մեր թշնամիներից»: Նա ասաց. «Ես Տիրոջ զորքի զորավարն եմ և հիմա եւկա»: Շնուռն երեսնիվայր գետին ընկավ, երկրպագեց և ասաց նրան. «Տե՛ր, ի՞նչ հրաման կրաս քո ծառային»: Տիրոջ զորավարն ասաց Շնուռին. «Դանի՛ր կոչիկները քո ուղբերից, որովհենքի քո կանգնած փեղը սուրբ է»:

«Քանի որ Արքայակին քեզ ապավեն դարձրիր, ոչ մի չարիք քեզ չի հասնի: Տերը Իր հրեշպակներին կիրամայի, որ պահպաննեն քեզ քո բոլոր ճանապարհներին: Իրենց բազուկների վրա կվերցնեն քեզ, որ երբեք ուղթող բարի չխփիւս»:

«Այդ օրերին, ես՝ Դանիել, կանգնած Տիգրիս մեծ գետի ափին, բարձրացրի աչքերս և տեսա փառահեղ ճերմակ շորեր հազած մի մարդո՞ւ մեջքին ոսկուց զուրի կապած: Նրա մարմինը ծովակնագոյն էր, նրա դեմքը փայլակի դեսք ուներ, նրա աչքերը կրակի ճառագայթների պես էին, նրա բազուկներն ու ուղբերը փայլուն պղնձի դեսք ունեին, և նրա խոսակցության ճայնը կարծես զորքի ճայն լիներ: Իմ մեջ էլ ուժ չմնաց և դեմքիս զոյնը կորավ: Եվ ահա նա ձեռքով ինձ ուղքի կանգնեցրեց և ասաց. «Մի՛ վախեցիր, Դանիել, որովհենքի դու սիրուդ բացեցիր Ասքծո առաջ, քո խոսքերը լսեի դարձան, և ես եկա քո խոսքերի պարագառով: Պարսից թագավորության մի իշխան հակառակվում էր ինձ, և ահա Միքայելը՝ ավագ իշխաններից մեկը, եկավ օգնելու ինձ: Ես թողեցի նրան այնքեղ պարսից թագավորության իշխանի հետ և եկա քեզ մոտ»:

Տեր Շնուռ Քրիստոսն ասաց. «Զգո՞յշ եղեք, որ այս փոքրիկներից մեկին չարհամարհեք. ասում եմ ձեզ, որ երկնրում նրանց հրեշպակները մշղապես տեսնում են երևսն իմ Տոր, որ երկնրում է»:

Եվ ահա մեծ երկրաշարժ եղավ, որովհենքի Տիրոջ հրեշպակը երկնրից իշնելով՝ մուրեցավ, դոնից վեմը մի կողմ գլորեց և նստեց նրա վրա:

Վեցերորդ ամսին Գարբիել հրեշպակը Ասքծո կողմից ուղարկվեց Գալիլիայի Նազարեթ քաղաքը, մի կույսի մոտ, որ նշանված էր Տովենի անունով մի մարդու հետ՝ Դավթի դոնից:

Եվ երկուսի աղոթքը լսեի եղան մեծ Ռափայելին: Նա ուղարկվեց թշկելու երկուսին եւ՝ Տորիթի աչքերից հափերը վերացնելու և Ռազուկի դուստր Սառայից Ազմողնս դսին հանելու, նրան կուրթյան գալու Տորիթի որդի Տորիին:

Յամադրենք իրար

Կարող ես գտնել ճիշտ պարասխանները «ճիշտ կամ սխալ» վարժությունից, որի վրա աշխափեցիր Աստվածաշնչի դասից առաջ: Արագ վերաբաղ անելուց հետո զբի՞ր յուրաքանչյուրի ճիշտ պարասխանը:

- **Կապույտը՝** ընդգծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են առաջին նախադասությանը:
- **Կարմիրը՝** ընդգծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են երկրորդ նախադասությանը:
- **Կանաչը՝** ընդգծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են երրորդ նախադասությանը:
- **Կապույտը՝** շրջագծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են չորրորդ նախադասությանը:
- **Կարմիրը՝** շրջագծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են հինգերորդ նախադասությանը:
- **Կանաչը՝** շրջագծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են վեցերորդ նախադասությանը:
- **Հեղինո՞վ՝** շրջագծիր այն բառերը, որոնք պարասխանում են յոթերորդ նախադասությանը:

Խառնագոված բառը

Արդյոք զիվե՞ն, թե ինչ է նշանակում «հրեշտակ» բառը: Եթե ճիշտ վերադասավորես ներքեսի բառի տառերը, կսրանաս դրա նշանակությունը:

թերգամապատճեն

Հրեշտակ նշանակում է

«Ներքեսի բառը կամ նկարի մի օրինակ հրեշտակի այդպիսի գործերից՝ ըստ Աստվածաշնչի պարմության»:

ԿՅԱՆՔ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

Միքայել հրեշտակապետը և մյուս հրեշտակները

Սրբանկարներում պատկերված են երեք հրեշտակապետները, որոնց մասին այսօրվա դասում կարդացինք: Դրանք են Միքայելը, Գարքիելը և Ռաֆայելը: Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին գոնում է նրանց և մյուս հրեշտակների՝ երկնային գործերի հիշապալը: Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարում միայն այդ օրվա Պատրարազը մարդուցում է զանգակապան բաց խորանում:

Սուրբգրային հավաքածները կօգնեն ձեզ ճանաչել, թե ո՞ր սրբանկարում ո՞ր հրեշտակն է պատկերված: Ահա որոշ հուշումներ. հրեշտակապետներից մեկը կապված է բժշկելու հետ և ձեռքին բռնկլ է դեղի խաչազարդ սրվակ: Մյուսը, որը նկարագրվում է փայտուն և պայծառ, թանկարժեք քարի տեսքով, ձեռքին բռնկլ է ձիթենու ճյուղ, որը նրան զվել էր Ասրվածանայր: Երրորդը բնորոշվում է որպես մարդունող և գորական: Նա իր ձեռքին ունի գինվորի կողմից գործածվող պարագաներ:

Ելնելով այս հուշումներից, սրորդ գրի՞ն յուրաքանչյուր հրեշտակապետի անունը՝ համարակալված սրբանկարների համաձայն:

1 _____

2 _____

3 _____

Հրեշտակների ինը դասերը

Հրեշտակներն սպեղծվել են Ասքօն կողմից, ինչպես որ մենք: Բայց ի տարրերություն մեզ, նրանք չունեն մարմին: Այս պարբռառով աղոթքներում կամ շարականներում նրանք հիշվում են որպես «անմարմին գորք» անունով: «Զորք» բառը նշանակում է «բազմություն», այսինքն՝ զոյություն ունեն անթիվ հրեշտակներ: Հրեշտակները բոլորը նման չեն իրար և եռյակ խմբերով ըստ աստիճանակարգության բաժանված են ինը դասի:

Ա թ ո ռ ո ն ե ր

Մրանք բարձրագույն դասի հրեշտակներն են, որոնք ավելի մոտ են կանգնած Ասքօն, քան մյուս դասի հրեշտակները: Նրանք վեր լինելով ամեն դեսակ նյութական բաներից, ուղղակիորեն հաղորդ են Ասքվածությանն ու ասքվածային գիրելիքին:

Ք ե ր ո ռ ո գ ր ե ն ե ր

Տիրոջ ներկայության մեջ սրանք հաջորդում են Աթոռներին: Նրանք ընկալելով Ասքօն գիրության և իմաստության լույսը՝ մյուս դասի հրեշտակների միջոցով փոխանցում են մարդկանց, որպեսզի մարդիկ ճանաչեն Ասքօն և դեսնեն Նրա փառքը:

Ս ե ր ո ռ ո գ ր ե ն ե ր

Մրանք հաջորդում են Քերովեններին: Սերովենները կրակից կազմված բոցեղեն հրեշտակներ են, որոնք ասքվածային սիրո հուրով համակված, բորբոքում են Ասքօն սերը մարդկանց մեջ:

Առաջին եռյակ դասերից հետո գալիս են հաջորդ երկու եռյակները՝

Տ ե ր ո հ յ ո ւ ն ս ե ր, Զ ո ր ո հ յ ո ւ ն ս ե ր, Ի ծ Խ ս ս ո հ յ ո ւ ն ս ե ր,
Պ ե տ ո հ յ ո ւ ն ս ե ր, Հ ր ե ծ Տ ս ս կ ս ո ւ ն ս ե ր, Հ ր ե ծ Տ ս ս կ ս ե ր:

Հրեշտակներն ամենամոդն են մարդկային էակներին: Նրանք կանգնած են արդարների կողքին և բարձրացնում են ընկածներին: Նրանք երբեք չեն լրում մեզ, այլ միշտ օգնում են, երբ նրանց կարիքն ենք զգում:

Միքայել հրեշտակապետը հրեշտակների ինը դասերի գլխավոր հրամանափարն է: Նրա անունը նշանակում է «Ասքվածապես»: Նա ռազմիկ է, պահապան և երբեմն էլ հրաշագործ: Միքայելի հրեշտակապետի հայրնի հրաշքը դեղի ունեցավ Փոքր Ասիայում, հինավորց Փոռության երկրի Կողոսիա քաղաքում:

Քաղաքի կռապաշտները փորձեցին ջրհեղեղով կործանել մի Եկեղեցի: Նրանք փոխեցին երկու գետերի հունը դեպի տաճարի հիմքերը: Միքայել հրեշտակապետը հայրներ ջրերի մեջքեղում և իր ձեռքին բռնած խաչով ջուրը հոսեցրեց գերսի տաճար: Եկեղեցին չվնասվեց: Նրանից հետո գարունը եկավ, և շաբ մարդիկ բժշկվեցին այդ ջրերի միջոցով:

Հրեշտակները գործակցում են մեզ, որպեսզի կափարվի Ասքօն կամքը: Նրանք միշտ մոտ են՝ պարբռասպ մեզ մոդեցնելու Ասքօն և մեր Վրարչին:

Ահա որոշ հարցեր՝ քահանային կամ սարկավագին դալու համար:

1. Ե՞րբ է Եկեղեցին դրույմ Հրեշտակապետների վոնը:
2. Ո՞ր աղոթքներն են խոսում հրեշտակների մասին:

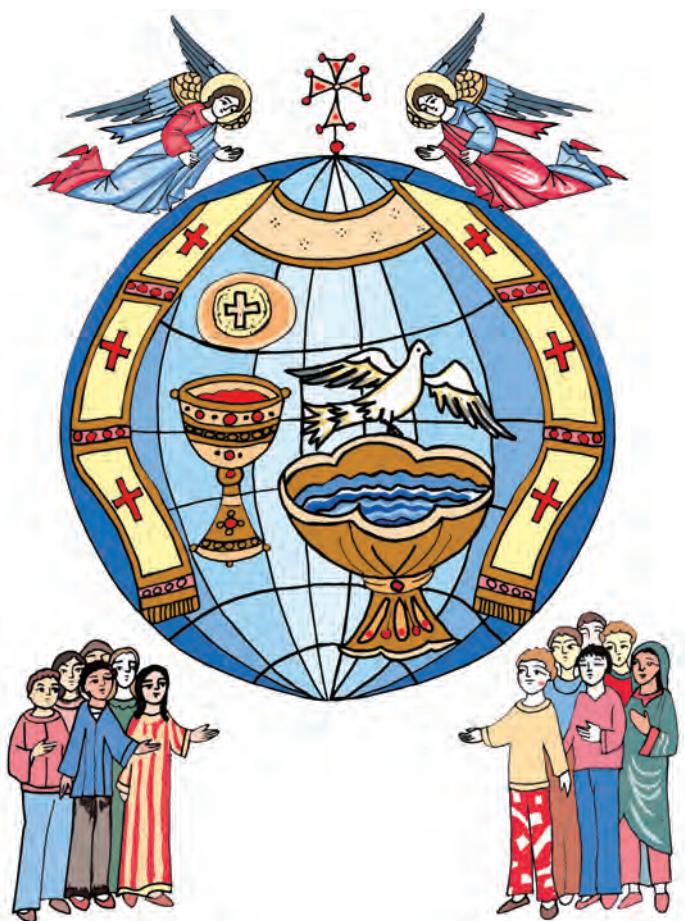

ՏԱՆՀ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԴԵՏ

Այս շաբաթվա դասը նվիրված էր հրեշտակներին և հագլապես հրեշտակապետներին: Թող ձեր զավակը պարմի որոշ բաներ հրեշտակների փարբեր գործառնությունների մասին, որոնք ըստ այդմ արդացողված են սրբանկարներում:

Գուցե ցանկանաք իրար պարմել պարմություններ, թե ինչպէ՞ս են մարդիկ նկարագրում իրենց կյանքում պահապան հրեշտակների դերը: Որպես ընդունելիան աղոթք՝ միասին արդասանեք երեք ամենահայպնի հրեշտակապետներին նվիրված շարականը, որը երգվում է Եկեղեցում նրանց գոռնի օրը. Միքայել՝ որպես պահապան և ռազմիկ, Գաբրիել՝ որպես Տիրամոր ավելիարեր, և Ռաֆայել, որն առնչվում է թժկվելու հետ:

«Պահապաններ աշխարհի,
 Տիրոջ բանակներ երկյուղածների շուրջ, մարդկային ցեղի բարեկամներ,
 մահիւն և հարության միջնորդներ,
 ով Մեծն Միքայել և Մեծն Գաբրիել,
 որ միշտ ներկա եք Ամենասուրբ Երրորդության առաջ.
 աղաջում ենք ձեզ»:

«Հեսսեի արմատից գավազան պիտի ընծոյուղվի...
Նրա վրա պիտի իջնի Աստծոն հոգին, իմաստության և հանձարի հոգին:

Ըստ Եսայու 11. 1ա, 2ա

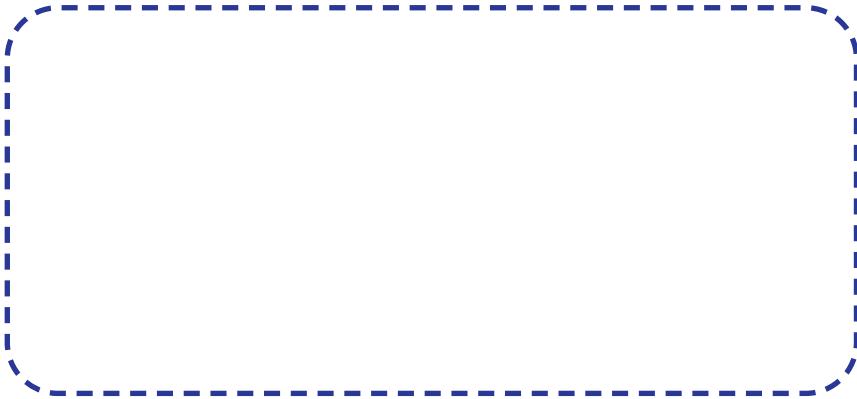
ԲԱՅՏԾԱԳՈՐԾԵԾք

Սովորաբար դժվար է լինում սպասել մի կարևոր իրադարձության, որը դեռ պիտի կափարվի: Միաժամանակ այնքան էլ հեշտ չէ համբերելու: Երանի՝ կարողանայինք ժամանակն առաջ գտանել, որպեսզի մեր սպասած կարևոր իրադարձությունը շուրջով կափարվեր:

Բայց և սպասելը կարող է նաև հաճելի լինել: Ուրախություն է բարի բանի սպասումը: Մենք մրածում ենք, թե այն ինչպես պիտի անցնի և թե ինչ պիտի լինի մեր անելիքը:

Ինչ այսպիսի կարևոր բան է եղել, որին շաբ ես սպասել:

Գրի՞ր դրա մասին կամ նկարի՞ր այն ներքեւում:

Գրի՞ր կամ նկարի՞ր ներքեւում այն մասին, թե դու ինչպես կպարբասպավեիր այդ գալիք առիթին:

Աստվածաշնչի պատմության մեջ տեսն, թե մարդիկ ինչի՞ն էին սպասում երկար ժամանակ:

Նրանք սպասում էին և նախապատրասպվում

Հայր Եսայու 11. 1, Միքայիլ 5. 2, 5. 4-5, Ղուկ. 1. 39-44, 2. 25-32, 36-38

Եսայի մարգարեն գրում է. «Տեսանի արտադրից զավագան պիտի ընձյուղվի, ծաղիկ պիտի բուսնի այդ արտադրից: Նրա վրա պիտի իշնի Աստծոն հոգին, իմաստության և հանճարի հոգին, խորհրդի ու զորության հոգին, զիկության և աստվածաշրության հոգին. Աստծո երկյուղի հոգին պիտի լցնի այն»:

Միքայա մարգարեն գրում է. «Եվ դու, Բեթղեհեն, որ Տոդայի երկրի սակաւամարդ տներից ես, քեզնից պիտի ենի ինձ համար Իսրայելի մի իշխան»:

Միքայան նաև գրում է. «Նա կկանգնի, կրեսնի և կհովվի իր հոգոր Տիրոջ զորությամբ, և նրանք կհասպատվեն իրենց Տեր Աստծո անվան փառքի մեջ, քանի որ այժմվանից նրա հզորությունը պիտի տարածվի մինչև երկրի ծագերը: Եվ խաղաղություն կլինի նրանով»:

Ղուկասի Ավելքարանում կարդում ենք, թե ինչ արեց Մարիամը իրեշվակի ավելքումից հետո, որ ասաց, թե Աստծո Որդուն պիտի ծնի: «Այդ օրերին Մարիամը վեր կացավ և շրապով գնաց Տոդայի լեռնային շրջանի քաղաքներից մեկը, միավ Զարարիայի տունը ու Եղիսարեթին (որը նրա զարմուհին էր) ողջոյն տվեց: Եվ երբ Եղիսարեթը Մարիամի ողջոյնը լսեց, մանուկը խաղաց նրա որովայնում, և Եղիսարեթը լցվեց Սուրբ Տոգով և բարձր ձայնով աղաղակեց ու ասաց. «Օրինյա՛ ես դու կանանց մեջ, և օրինյա՛ եքո որովայնի պարուղը: Որդեղից ինձ այս ուրախությունը, որ իմ Տիրոջ մայրը ինձ մոտ գա, որովհետև ահավասիկ, երբ քո ողջոյնի ձայնը հասավ իմ ականջին, մանուկը ցնադառով խաղաց իմ որովայնում»:

Ավելքարանում մեկ այլ գիրք Սբ. Ղուկասը գրում է. «Երուսաղեմում Սիմեոն անունով մի մարդ կար, և այդ մարդը արդար ու աստվածավախ էր և ակնկալում էր Իսրայելի միսիթարությունը. և Սուրբ Տոգին էր նրա մեջ: Եվ Սուրբ Տոգուց հրամայված էր իրեն մահ չընենել, մինչև որ տեսներ Տիրոջ Օծյալին: Նա հոգով առաջնորդված՝ եկավ տաճարը, և երբ ծնողները բերին Շիտու մանկանը՝ նրա վրա կարարելու ինչ որ օրենքի սովորության համաձայն էր, Սիմեոնը նրան իր գիրկն առավ, օրինեց Աստծուն և ասաց. «Այժմ, ո՞վ Տեր, խաղաղութեամբ արձակիր քո ծառային ըստ քո խոսքի, որովհետք աչքերս ցիսան փրկությունը քո, որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդների առաջ, լույս, որ կլինի հայրնություն հեթանոսների համար և փառք՝ Իսրայելի քո ժողովրդի հաւար»:

Եվ այնպես կար մի մարգարենուիկ՝ Աննա անունով: Նա մի ծեր այրի էր, որ չէր հետանում դաճարից, այլ ծոմապահությամբ և աղոթքով գիշեր-ցերեկ ծառայում էր Աստծուն: Սա ևս նոյն ժամին վեր կացավ եկավ, զոհություն էր մաքրուցմ Տիրոջը և խոսում էր մանկան մասին բոլոր նրանց հետ, ովքեր Երուսաղեմի փրկությանն ինը սպասում:

Ո՞վ կամ ի՞նչ եմ ես

Ես սուկ մի աննշան փոքր և ամենկին ոչ այնքան կարևոր մի գլեղ եմ գրավում այս աշխարհում: Բայց ես կլինեմ Օծալի բնակավայրը: Ի՞նչ եմ ես:

Ասպրված ինձ մի շաբ հագուկ պարզ է փվել: Նա, ով պիտի դատնա Տեր Դիսուս Քրիստոսի մայրը եկավ ինձ այցի: Ո՞վ եմ ես:

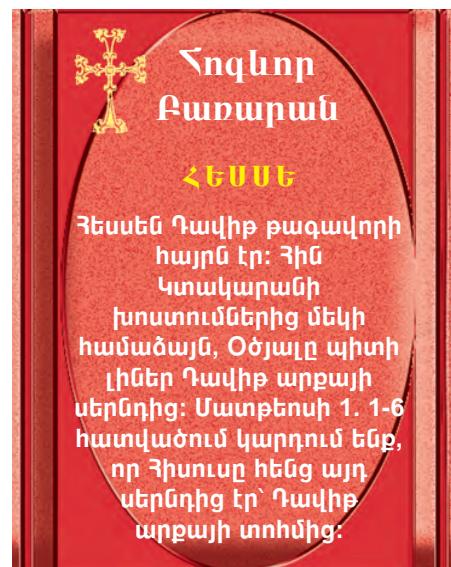
Ես իմ ամրող ժամանակն անցկացրի գրաճարում: Ծոմապահությամբ և աղոթքով պարտասպավում էի գլեսնել Տիրոջը: Ահա երբ Նա եկավ իրեն մասուկ մագուցվելու գրաճարին, ես անմիջապես ճանաչեցի Նրան: Ո՞վ եմ ես:

Երբ լսեցի Մարիամի փված ողջոյնը Եղիսաբեթին, ես ցնծալով խաղացի: Ո՞վ եմ ես:

Ես մի ծեր մարդ էի, և Տերը խոսքացել էր ինձ, որ մինչև մեռնելս կրեսնեմ Փրկչին: Տերը իրոք որ պահեց իր խոսքումը: Ո՞վ եմ ես:

Ես գրել էի, որ Փրկիքը պիտի լինի իրեն հովիվ, որ կերակրում է իր հովին: Ո՞վ եմ ես:

Ես գրել էի, որ Փրկիքը պիտի ունենա իմաստության և հանճարի հոգի: Ո՞վ եմ ես:

Դիսնակի պահը՝ որպես նախապատրաստվելու ժամանակ

Նենց նոր ընթերցեցինք Աննա մարգարետուին մասին, ով Տիրոջ հանդիպելու համար պատրաստվեց աղոթքով ու ծոմապահությամբ: Եկեղեցին մեզ դալիս է շուրջ հիսուն օր մինչև Սուրբ Ծննդյան տոնին: Այս շրջանը կոչվում է Ծննդյան պահը: Այն նաև կոչվում է Դիսնակի պահը՝ կապված հիսուն օրերի հետ: Ինչպես Մեծ պահը Զաքուից առաջ, այնպես և Դիսնակի պահը օրերի նույն քանակն ունեն: Սակայն, ըստ գոնացույցի, պահոց օրեր են համարվում Դիսնակի առաջին և վերջին շաբաթները: Խոկ դրանց արանքում նշվում են սրբերի տոններ: Այն այս դարի սկզբին է նոյեմբեր 16-ից:

Տաջորդ էջը օրացույց է: Շուրջ հիսուն աղյուսակներում, ըստ պահի յուրաքանչյուր օրվա, գրի՞ր, թե ինչպես դու կպատրաստվես «հանդիպելու» Տիրոջ Սուրբ Ծննդյան տոնին: Օրացույցի վրա նշյալ նաև մի քանի հապուկ Եկեղեցական տոններ: Դրանք քեզ կրան որոշ զաղափարներ, թե ինչպես պետք է նախապատրաստվել:

Նոյեմբեր 29. Սր. Թաղենոս և Սր. Բարդուղիմեոս: Նրանք Տիրոջ դրանքներկու առաքյալներից են, որ եկան քրիստոնեություն քարոզելու Հայաստանում և դարձան հայոց «առաջին լուսավորիչները»: Նրանց շնորհիվ Հայ Եկեղեցին կոչվում է «Առաքելական»:

Դեկտեմբեր 13. Սր. Հակոբ Մծբնա հայրապետ: Նա եր, որ որոշեց բարձրանալ Արարար լեռը՝ Նոյյան դրապանը դեսնելու համար: Սակայն Տիրոջ հրեշտակի միջոցով դրապանից մի մասունք սփանալով՝ վերադարձավ կես ճանապարհից: Տապանի մասունքը մինչ օրս պահպում է Սուրբ Էջմիածնում:

Դեկտեմբեր 20. Սր. Արքար նախավեպ: Նա Քրիստոսին հավատոցող առաջին թագավորն էր, որի անվան հետին է կապվում Դիսուսի պարկերով հրաշագործ վարչամակի պարմությունը:

Դեկտեմբեր 25. Սր. Սվետիանոս նախավեպ: Նա Քրիստոսի առաքյալների կողմից ընդունված առաջին սարկավագներից եր, որ Ավելարանի քարոզության համար ընդունեց նահարակության պսակը՝ դառնալով Եկեղեցու առաջին մարդիրոսը:

Ի՞նչ կատեր Եսային

Եսայի մարգարեն գրել է, թե ինչպես բիբլ աշխարհը Փրկչի գալաքյամբ կդառնա խաղաղ: Նա օգտագործում է եզի և արջի՝ միասին արածելու, օծի բնի մոդ մանկան ապահով խաղալու, գայլի և գառնուկի ընկերությամբ ապրելու, հովազի և ոլի միասին հանգստանալու գրական պարկերներ:

Ի՞նչ պարկերներ Եսայի կօգտագործեր՝ նոյն ուղերձը հայրնելու համար, եթե սպառեր մեր օրերում: Գրի՞ր քո մշածումների մասին:

Դիսնակի պահք. մենք սպասում ենք և պատրաստվում

Նոյեմբեր 17	Նոյեմբեր 18	Նոյեմբեր 19	Նոյեմբեր 20	Նոյեմբեր 21
Նոյեմբեր 22	Նոյեմբեր 23	Նոյեմբեր 24	Նոյեմբեր 25	Նոյեմբեր 26
Նոյեմբեր 27	Նոյեմբեր 28	Նոյեմբեր 29	Նոյեմբեր 30	Դեկտեմբեր 1
Դեկտեմբեր 2	Դեկտեմբեր 3	Դեկտեմբեր 4	Դեկտեմբեր 5	Դեկտեմբեր 6
Դեկտեմբեր 7	Դեկտեմբեր 8	Դեկտեմբեր 9	Դեկտեմբեր 10	Դեկտեմբեր 11
Դեկտեմբեր 12	Դեկտեմբեր 13	Դեկտեմբեր 14	Դեկտեմբեր 15	Դեկտեմբեր 16
Դեկտեմբեր 17	Դեկտեմբեր 18	Դեկտեմբեր 19	Դեկտեմբեր 20	Դեկտեմբեր 21
Դեկտեմբեր 22	Դեկտեմբեր 23	Դեկտեմբեր 24	Դեկտեմբեր 25	Դեկտեմբեր 26
Դեկտեմբեր 27	Դեկտեմբեր 28	Դեկտեմբեր 29	Դեկտեմբեր 30	Դեկտեմբեր 31
Հունվար 1	Հունվար 2	Հունվար 3	Հունվար 4	Հունվար 5

Հունվար 6 - Տեր Դիտու Քրիստոսի Ծնունդը

ՏԱՆԸ՝ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՌԵՏ

Այս շաբաթվաս դասը կենքրոնացած էր Հիսուսկի՝ Սուրբ Ծննդյան գոնին նախընթաց պահքի վրա: Մինչև Քրիստոսի Ծննդյան գոնը շորջ 50-օրյա սպասման և պատրաստության այս շրջանը կարևորվում է Եկեղեցում: Թող ձեր երեխան պատմի Սուրբքրային ընթերցումների մասին, որոնք այս դասի մաս էին կազմում:

Նաև թող ձեր զավակը պատմի դասարանում սովորածների մասին, թե ի՞նչ պետք է անկ Հիսուսկի պահքի ընթացքում Հիսուս Քրիստոսի ծննդյանը պատրաստվելու համար: Դրանցից որոշները, ինչպես օրինակ՝ աղոթելը և մյուսների համար բարի գործեր անելը, կարող են ներկապակցվել ընդգրանելիքան ձեր կյանքի հետ այս դասի ընթացքում:

Ֆիա երկու շաբականներ, որոնք երգվում են Սուրբ Ծննդյան պահքի օրերին և ճրագալույցին: Այն ընդգրանիքով կարողացեք իրուս աղոթք Հիսուսկի պահքի ընթացքում:

«Արթո՛ն և պատրա՛նց եղեք մեր Տեր Աստծո համար.
 Երգել և սաղմու ասել մեր Տեր Աստծոն.
 Որովհեկը նա է մեր Տեր Աստծածք,
 որ փրկում է մեզ և ազարում»:

«Ուրախ եղիր ամենասուրբ եղանակ կույս,
 որ աշխարհի արդարության արեգակին ծնկցիր,
 որը լուսավորեց մարդկային ցեղի որդիներին»:

Միասին զրուցեք այն եղանակների շորջ, որոնցով կկարողանաք «պատրաստվել» Տիրոջ զալաբյանը: Ինչպես կարող եք «Աստծոն փոխան զմուսի՝ առաքինի կյանք մաքուցել» և «հոգևոր զանձեր դիմել»:

1. Առավոտյան սղութք

Ո՞ւ այենակալ, այենայեծ Աստված, ըստոհաբ՝
սռավոտյան մեր սղութքները և մեր բանակոր
տաշտամոհներ, սուրբ և երկանյին խորսներուն:
Ծնագեթրո՛ւ մեր մեջ քո արդարության և
բանաստության լոյս, մեջ լոյսի և ֆերեկի
որդիւներ դարձրու, որունաշի զալիք այս օրուն
երկյուղնածությանը Վարդաք մեր կյանքը և առանձ
գայթակողության Վերջանձնենք, որովհետ Դու ես
մեր օգնականը և Փրկիչը և Քեջ զայել են Փառքը,
Իշխանությունը և Պատրիքը, Այժմ և միշտ և
Հավետյանն. Այեն:

2. Մեկ այլ առավոտյան սղութք

Ճնորչակալ եսք Քեցանիք, ո՞ւ Տեր Աստված մեր,
որ Քո Տեսանելի լոյսով ուրսնացրիր Քո բոլոր
արարություններն: Մեջ էլ Չորսթրո՛ւ, ո՞ւ Տեր, Քո
Պատարանաները Պաշելու Համար՝ այս ֆերեկը և
սաեն Ժամանակ, որունաշի լոհսպորված մաքով
միշտ քո Կամքը Կատարենք և զալիք Բարիքներին
Հասնենք Քո բոլոր սուրբերի Հետ. մեր Տիրոջ
Փրկօք՝ Հիսուս Քրիստոս Ծնորչով և
մարդասիրությանը, որին զայել են Փառքը,
Իշխանությունը և Պատրիքը, Այժմ և միշտ և
Հավետյանն Հավետենիք. Այեն:

3. Աղութք ճաշեալ սռագ

Խստաղությամբ ճաշենենք այս Կերպարությունը, որ
Պարզաված են մեջ Տիրոջիք, օրչայալ է Տերը Իր
Տպած Պարզաների Համար. Այեն:

4. Աղոթք ճաշեթ Հետն

Թող Աստված սևաս և սատակաս դարձար զյու¹
սեղսնի լրությունը, որով մեջ Կերպարեթ և
Կշտաֆորեթ, և Նրան Փառք Հավատյանս. սմեն:

5. Աղոթք գործ սկսելութ սուսա

Ուղղե՛ր մեր Ձեր աերևարկած գործերը, Տե՛ր, և մեր
Ձերսարկած գործերը Հաջողությա՞մբ Պատահիր.

Սմեն:

6. Աղոթք Դասիթ սոսա

Հոր Իմաստություն՝ ո՞ւ Հրապան, Տո՛ւր Ինձ
Իմաստություն, որ Խորչեմ, Խոսեմ և Բարին
գործեմ սմեն Ժամ Քո Սոսա: Փրկե՛ր Ինձ Զար
Խոչերիթ, Խոսքերիթ ու Գործերիթ. և Ողորմե՛ր
Քո Արարածներին և Ինձ՝ Բացասակարս. սմեն:

7. Աղոթք օգաղության և Պաշտամության

Օգահե՛ր մեջ, Տե՛ր, օգահե՛ր մեջ, Աստված, Փրկե՛ք
մեր, Քո Սական մեծ Փառքի Համար, Տե՛ր, Փրկե՛ր
մեջ և Բարե՛ր մեր Մեղքերը Քո Սուրբ Սական
Համար: Պարսպած Պաշտը Քեզ Սուսական և
Հոհասածած Ժողովրդին Քո Սուրբ և Պատվական
Խնօթ Հովանու Աերքոն Խսղանության մեջ: Փրկե՛ր
Տեսնելի և Սաերսույթ Թշւամութ, Արժանի՛ Արև
Գուշությամբ ՓառաՎորելու Քեզ, Հոր և Սուրբ
Հոգու Հետ, Այժմ և միշտ և Հավատյանս Հավատենիթ.

Սմեն:

8. Երեկոյսև աղոթք

Կյանքի Հոգի, սղոթքների ըստոհնող, մեղքերը
քավող, Խնդրանքները Կատարող, Քրիստոն՝
Աստված մեր, ըստոհնի՛ր մեր Պաղատաքներու այս
Երեկոյսև ժամին՝ բարեխոսոփայսար Սուրբ
Աստվածածնի և սղաջանքներով Քո բոլոր սրբերի:
Լու՛ր մեջ, Տե՛ր, և ողորմի՛ր, Աերի՛ր, քաշի՛ր և
թռ՛ու մեր մեղքերը, Արժանի՛ Արք Գոչոփայսար
Փառավորելու Քեջ, Հոր և Սուրբ Հոգու Հետ, Այժմ
և միշտ և Հավատյանս Հավատենիք. Այն:

9. Աղոթք բանալութ սոսազ

Բոլորի Պահապան Քրիստոս, թող Քո Ազօն Հոգանի
լինի Ինձ Վրա Գիշեր և Ֆերեկ, Տանը Աստելիս,
Ճայփա Գնալիս, Քնած Թե Արթոն, Որդեսի Երբեք
Զասսանպեմ. և ողորմի՛ր Քո Արքարքաներին և Ինձ՝
Քսանամենիս. Այն:

Աղոթքը ստոհնէ Հոգուն,

Աղոթքը Զենք է մտքին,

Աղոթքը Դեղ է մարմնին:

